

***Kunskapsunderlag:
”Beskrivningar av krav på
medicinskt relaterade förmågor i
normalt förekommande arbeten
på arbetsmarknaden”.***

***Underlaget är framtaget inom ramen för
regeringsuppdraget att vidareutveckla metoder och
instrument för bedömning av arbetsförmåga inom
sjukförsäkringen i samarbete mellan
Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen***

Innehåll

1. Inledning	3
2. Referensmaterialets juridiska status och användande	6
3. Arbetsmarknadsbegrepp och anpassning av arbete	9
4. Grundläggande medicinskt relaterade krav i ett normalt förekommande arbete på arbetsmarknaden	12
5. Beskrivningar av krav avseende medicinskt relaterade förmågor i olika yrkesgrupper på svensk arbetsmarknad.	13
<i>Bagare och konditorer</i>	14
<i>Banktjänstemän</i>	17
<i>Barnskötare</i>	19
<i>Brevbärare, reklam- och tidningsdistributörer</i>	21
<i>Butikspersonal, eventsäljare och uthyrare m.fl.</i>	24
<i>Chefer inom ekonomi, personal, marknadsföring och försäljning m.m.</i>	26
<i>Chefssekreterare och VD-assistenter m.fl.</i>	28
<i>Drift-, support- och nätverkstekniker</i>	30
<i>Fastighetsskötare, vaktmästare m.fl.</i>	32
<i>Författare, journalister och tolkar m.fl.</i>	34
<i>Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare m.fl.</i>	36
<i>Gymnasielärare, grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger</i>	38
<i>Handpakterare och andra fabriksarbetare</i>	41
<i>Hovmästare, servitörer och bartendrar</i>	43
<i>Ingenjörer och tekniker</i>	46
<i>IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.</i>	48
<i>Kockar och kallskänkor</i>	50
<i>Kundtjänstpersonal, receptionister m.fl.</i>	52
<i>Lager- och terminalpersonal</i>	55
<i>Lastbilsförare, buss- och spårvagnsförare, taxiförare m.fl.</i>	58
<i>Läkare och psykologer</i>	61
<i>Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer</i>	63
<i>Målare</i>	66
<i>Piloter och fartygsbefäl</i>	68
<i>Poliser</i>	70
<i>Process- och maskinoperatör</i>	72
<i>Restaurang- och köksbiträden m.fl.</i>	75
<i>Sjuksköterskor</i>	78
<i>Skötare, boendestödjare och personliga assistenter</i>	80
<i>Socialförsäkringstjänstemän m.fl.</i>	82
<i>Städare</i>	85
<i>Telefonister</i>	88
<i>Träarbetare, snickare m.fl.</i>	90
<i>Undersköterskor och vårdbiträden m.fl.</i>	92
<i>Universitets- och högskolelärare</i>	94
<i>Verkställande direktörer m.fl.</i>	96
<i>Väktare och ordningsvakter</i>	98
<i>Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom ekonomi, förvaltning och jur.</i>	100
<i>Övriga byggnads- och anläggningsarbetare</i>	103
<i>Övriga kontorsassistenter och sekreterare</i>	105

1. Inledning

1.1 Introduktion

Beskrivningen av krav på svensk arbetsmarknad (i termer av krav på medicinskt relaterade förmågor) är ett *kunskapsunderlag* som bl.a. kan användas vid bedömning av arbetsförmåga i förhållande till normalt förekommande arbeten på arbetsmarknaden. Kunskapsunderlaget är framtaget i AFU-projektet i nära samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Ett långsiktigt utvärderings- och valideringsarbete har inletts under våren tillsammans med arbetsmarknadens parter, Arbetsmiljöverket m.fl.

Materialet är uppdelat i fem delar:

- 1) En inledande beskrivning av materialet
- 2) Materialets juridiska status och användande
- 3) Materialets relation till olika arbetsmarknadsbegrepp och olika grad av anpassning
- 4) Allmängiltiga krav på medicinskt relaterade förmågor som gäller för förvärvsarbete på arbetsmarknaden
- 5) Beskrivning av krav på medicinskt relaterade förmågor i enskilda yrkesgrupper på arbetsmarknaden

Försäkringskassans nya verktyg för bedömning av arbetsförmåga – som det här referensmaterialet är en del av - är uppbyggt så att den försäkrades medicinska förutsättningar för arbete bedöms och beskrivs utifrån samma kategorier av förmågor som arbetsmarknadens krav uttrycks i. Detta möjliggör att profiler för försäkrades förmåga kan relateras till de krav som olika yrkesgrupper på arbetsmarknaden ställer och vice versa.

Innan dag 181 i rehabiliteringskedjan, när arbetsförmågan bedöms i förhållande till ett specifikt arbete och specifika arbetsuppgifter är bedömningsgrunden relativt tydligt och konkret. Som bedömningsgrund är normalt förekommande arbete på arbetsmarknaden betydligt mer otydligt. I avsaknad av ett gemensamt referensmaterial kring arbetsmarknadens krav har Försäkringskassans handläggare tidigare i princip varit hänvisade till *sin egen privata bild* av vilka yrkesgrupper arbetsmarknaden omfattar och vilka krav på medicinskt relaterade förmågor dessa yrkesgrupper ställer.

Tanken är att detta material ska fylla funktionen av *referensmaterial* i samband med bedömningar och försäkringsbeslut. Detta i syfte att göra beslutsprocessen mer transparent och rättsäker. Materialet har inte ambitionen att i detalj beskriva enskilda yrken eller enskilda

anställningar. Varje beskriven yrkesgrupp omfattar flera olika yrkesinriktningar, yrkesroller och specifika arbetsuppgifter. Det betyder att beskrivningarna är förenklade och sammanfattande. En viktig ambition är dock att den *variation* som finns inom de beskrivna yrkesgrupperna tydligt ska vara deklarerad.

1.2 Materialets struktur

I denna version av beskrivning av arbetsmarknadens krav finns totalt 40 yrkesgrupper beskrivna¹. Yrkesgrupperna är i huvudsak benämnda i enlighet med *Standard för Svensk Yrkesklassificering* (SSYK 2012)² och uppgifter om antal anställda är hämtat ifrån SCB³. Några av yrkesgrupperna ställer i allt väsentligt likartade krav vilket innebär att det varit möjligt att slå samman dem. Vilka yrken som ingår i respektive grupp framgår av yrkesgruppens benämning samt tillhörande fotnot.

1.3 Fyra förmågekategorier

Kraven för respektive yrkesgrupp är beskrivna utifrån samma fyra kategorier av förmågor som den försäkrades förmågeprofil innehåller. Förmågor relaterade till psykiska- respektive fysiska funktioner innehåller även underkategorier:

- **Förmågor relaterade till fysiska funktioner**
Fysisk styrka och rörlighet samt fysisk uthållighet.
- **Förmågor relaterade till syn, tal och hörsel**
- **Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet**
- **Förmågor relaterade till psykiska funktioner**
Inläring, minne, koncentration, exekutiv-, och affektiv funktion samt psykisk uthållighet.

1.4 Tolerans mot besvär/begränsningar

Bedömning av arbetsförmåga utgår ifrån ett fokus på vad människor kan snarare än vad de inte kan. Den centrala frågan i sammanhanget är vilken förmåga den försäkrade har trots besvär/begränsningar, det vill säga *finns det delar av arbetsmarknaden där de specifika besvären/begränsningarna inte är ett hinder för att utföra arbete?* Kraven markerar nivån på tolerans mot begränsningar inom respektive förmågekategori. Om toleransen mot begränsad förmåga är stor, är det mer sannolikt att arbetsuppgifterna kan utföras trots vissa begränsningar än om toleransen är liten. Om toleransen mot begränsningar är liten krävs en motsatt en god förmåga för att den försäkrade med sannolikhet ska kunna utföra arbetsuppgifterna. Toleransen mot begränsningar är i flera fall uttryckta i *spann, exempelvis; liten till måttlig tolerans gentemot begränsningar*. Spannet är dels ett uttryck för skillnader inom yrkesgrupperna, dels skillnader inom specifika yrken, yrkesroller och konkreta arbetsuppgifter.

1.5 Toleransnivåer

Toleransnivåerna är uttryckta längs en femgradig skala där 0 motsvarar ”ingen tolerans mot begränsningar”, 1 motsvarar en ”liten tolerans mot begränsningar”, 2 motsvarar en ”måttlig tolerans mot begränsningar”, 3 motsvarar ”stor tolerans mot begränsningar” och 4 motsvarar ”mycket stor/total tolerans mot begränsningar”.

¹ Utöver beskrivning av krav i enskilda yrkesgrupper finns även en beskrivning av basala krav som kan sägas vara allmängiltiga eller generella för *alla* arbeten på arbetsmarknaden. Beskrivningen av allmängiltiga krav för förvärvsarbete på arbetsmarknaden utgör exempel på tröskelvärden som måste vara uppfyllda för att individens förmåga överhuvudtaget ska kunna omsättas i arbetsförmåga på arbetsmarknaden.

² Standard för svensk yrkesklassificering

³ Statistiska centralbyrån, 2011, Yrkesstrukturen i Sverige 2009

Datum
2013-11-08

Individens begränsningar eller nedsättningar uttrycks på motsvarande sätt längs en femgradig skala där 0 motsvarar ”ingen/obetydlig nedsättning”, 1 motsvarar en ”lätt nedsättning”, 2 motsvarar en ”måttlig nedsättning”, 3 motsvarar ”stor nedsättning” och 4 motsvarar ”mycket stor/total nedsättning”.

1.6 Tolkning av referensmaterialets nivåer avseende vid vilken begränsning arbetsuppgifterna normalt kan utföras.

Referensmaterialet uttrycker för åtta förmågekategorier ett värde (eller ett spann) längs den femgradiga skalan 0 (ingen begränsning) till 4 (mkt stor/total begränsning). Detta är en förenkling som inte gör rättvisa åt de många nyanser och variationer som finns. Det betyder att det finns en ökad grad av osäkerhet ifall aktivitetsförmågan befinner sig *på gränsen* av referensmaterialets värden, *framförallt när det handlar om större begränsningar*. Stora begränsningar hos individen, om än bara gällande en aktivitet eller förmågekategori, kan antas ha stor betydelse för den försäkrades sammantagna förmåga. En eller flera stora begränsningar ger dessutom individen ett minskat utrymme att kompensera sina besvär och nedsättningar. Det är inte självklart att försäkrade med stora begränsningar har arbetsförmåga inom yrkesgrupper som anger stor tolerans mot besvär/begränsningar. Mer omfattande begränsningar måste medföra *större försiktighet i jämförelser* med angivna toleransgränser, enligt nedan:

Toleransnivå	Uttolkning
0	<i>Obefintlig tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>endast</i> utföras vid ”ingen/obetydlig begränsning”.
1	<i>Liten tolerans</i> gentemot begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ”ingen” eller ”lätt begränsning”.
2	<i>Måttlig tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ”ingen” eller ”lätt begränsning” och <i>i många fall</i> vid ”måttlig begränsning”.
3	<i>Stor tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ”ingen”, ”lätt” eller ”måttlig begränsning” och <i>i vissa fall</i> vid ”stor begränsning”.
4	<i>Mycket stor/total tolerans</i> gentemot besvär/begränsningar, arbetsuppgifterna kan <i>normalt</i> utföras vid ”ingen”, ”lätt” eller ”måttlig begränsning” eller ”stor begränsning” och <i>i enskilda fall</i> vid ”mycket stor/total begränsning”.

Angiven försiktighetsprincip uttrycks – som framgår av matrisen ovan – via benämningar som ”kan normalt”, ”kan i många fall”, ”kan i vissa fall” ”kan i enskilda fall”.

1.7 Kärnaktiviteter, kritisk faktor, utveckling och kända arbetsmiljöproblem

Beskrivningarna av vilka krav på medicinskt relaterade förmågor som olika yrkesgrupper uppvisar är sammanfattande och förenklade. Kraven uttrycks inte sällan i intervall. Beskrivningarna innehåller ett antal genomgående moment. Ett sådant är att bland de aktiviteter som beskrivs peka ut de som kan betraktas som *kärnaktiviteter*. Det är aktiviteter som är frekventa och återkommande som kan utgöra en indikator på vad som är kärnan i ett

Datum
2013-11-08

normalt förekommande arbete inom yrkesgruppen. *ICF-faktorer* kopplade till aktiviteten föreslås. Där det går innehåller materialet ett angivande av en eller flera *kritiska faktorer*. Med detta avses faktorer som kan anses var av avgörande *betydelse* för om man kan klara ett arbete inom området. Arbetslivet ändrar kontinuerligt karaktär. Vissa arbetsuppgifter tillkommer och andra försvinner. Ny teknik och nya ekonomiska förutsättningar präglar arbetssätt och kravnivåer. Kända sådana utvecklingstendenser finns angivna i beskrivningarna. Även kända arbetsmiljöproblem beskrivs genomgående i materialet. Orsak till arbetssjukdomar delas upp i kategorierna belastningsrelaterade orsaker, fysikaliska orsaker, kemiska och biologiska orsaker, sociala och organisatoriska orsaker eller övriga oklara orsaker. Kunskapen är inhämtad från Arbetsmiljöverket. Materialet från Arbetsmiljöverket baseras på en sammanställning av statistiskt underlag. Den bakomliggande orsakskedjan till uppkommen arbetssjukdom kan se olika ut både vad gäller skador inom ett yrke men också bland yrkesgrupperna i detta avseende.

1.8 ICF

International Classification of Function (ICF), ett internationellt system för kategorisering av funktion och aktivitetsförmåga, används allt oftare i sammanhang som har med arbetsförmåga och arbetsförmågebedömning att göra. AFU har som en bärande princip att beskrivningar av individer ska kunna relateras till beskrivningar av krav i olika arbeten. För att detta skall vara möjligt används i AFU bredare förmågekategorier än de som ingår i ICF. AFU:s kategorier kan ses som sammanfogade ICF-kategorier. Det är av flera skäl viktigt med en tydlig koppling mellan AFU och ICF. Här nedan anges ett antal ICF-koder i många fall förutsätts ingå i de åtta kategorier som ingår i arbetsmarknadens krav på medicinskt relaterade förmågor.

Syn-, hörsel- och tal – bl.a. att tala (d330)

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet – bl.a. balans och koordination i användandet av olika kroppsdelar. Att med precision, stadga och tempo använda arm, hand och fingrar (d440-d445).

Fysisk uthållighet – aktiviteter relaterade till tolerans för fysisk belastning, (adekvat d-kod saknas)

Fysisk styrka och rörlighet – bl.a. att gå (d450), stå stilla (d415), böja sig (d410), gå ner på knä (d410), sträcka sig (d410), lyfta och bära föremål (d430).

Psykisk uthållighet – bl.a. att över tid upprätthålla en jämn nivå av psykisk närvaro, aktivitet och stabilitet (adekvat d-kod saknas)

Inläring, minne och koncentration – bl.a. förvärva färdigheter (d155), lära och tillämpa kunskap (d199), komma på, formulera och förmedla idéer (d163), räkna och beräkna (d172), kort- och långtidsminne (b144), kommunikation (d399).

Exekutiva funktioner – bl.a. lösa problem (d175), fatta beslut (d177), genomföra och fullfölja komplicerade uppgifter (d220), hantera ansvar, nya och varierande förutsättningar och krav (d240).

Affektiva funktioner – bl.a. interagera samt skapa och upprätthålla kontakter och relationer på ett socialt lämpligt sätt (d720).

2. Referensmaterialets juridiska status och användande

Referensmaterialet utgör ett *kunskapsunderlag*. Det äger i sig ingen juridisk status. Beskrivningarna av krav i normalt förekommande arbeten på arbetsmarknaden utgör ett *referensmaterial* som ska användas som *stöd och vägledning* i samband med bedömning av arbetsförmåga. Det kan också användas i flera andra sammanhang, exempelvis i samband

Datum
2013-11-08

med Försäkringskassans kommunikation med bl.a. försäkrade, arbetsgivare och Arbetsförmedlingen.

Att materialet ska användas som stöd och vägledning betyder bl.a. att det är en del av ett större underlag utifrån vilket handläggarens värdering ska göras. Att beskrivningarna betecknas som referensmaterial är ett sätt att betona dess begränsningar och att det ska användas med *försiktighet*. Beskrivningarna i sammanställningen är – och kommer trots fortsatt kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring – att vara, *sammanfattande* och *förenklade* i relation till den variation som arbeten och arbetsuppgifter på arbetsmarknaden representerar. För enskilda yrken, anställningar och arbetsuppgifter gäller specifika, detaljerade och kontextberoende förutsättningar, som referensmaterialet bara delvis återger.

2.1 Utgångspunkt för överväganden och resonemang

Referensmaterialets beskrivningar kan utgöra utgångspunkt för olika slags *överväganden* och *resonemang*. En form av sådant resonemang kan handla om en individs nuvarande anställning. Med utgångspunkt från beskrivningarna skulle man exempelvis i dialog med individ och/eller arbetsgivare kunna komma fram till med vilka detaljer och nyanser den aktuella beskrivningen bör kompletteras för att bättre stämma med en enskild individs arbetssituation. Poängen är att man då utgår ifrån en ram – *ett nationellt format* - som är enhetligt och öppet och tydligt redovisad. Detta – enhetlighet och transparens - blir än viktigare om resonemanget handlar om arbeten på arbetsmarknaden generellt.

2.2 Kvalitet och rimlighet

För bedömning av arbetsförmåga måste utgångspunkt för överväganden vara frågor om *kvalitet* och *rimlighet* i flera steg. Hur väl är sjukdomsbilden beskriven och belagd, hur rimlig är det att beskriven sjukdomsbild manifesterar sig i angiven förmågeprofil och hur rimligt är det att individens aktivitetsförmåga kan anses motsvaras av arbetsförmåga i ett normalt förekommande arbete på arbetsmarknaden? En sista viktig fråga är hur väl är individens förutsättningar för att återvända i det egna arbetet beskriven och hur ser en rimlig sammanfattande bedömning av en tidssatt prognos för återgång i det egna arbetet ut?

2.3 Rimlighetsbedömning

Beskrivning av en individs medicinska förutsättningar för arbete kan förutsättas vara förenklad. Beskrivningarna av de krav avseende medicinskt relaterade förmågor som gäller för olika yrkesgrupper likaså. När de två bilderna – bilden av vad en människa kan respektive inte kan och bilden av det spektra av kravnivåer som olika yrkesgrupper representerar – ska refereras till varandra ska detta ske utifrån *rimlighet*. Handläggaren får reflektera över om individens medicinska förutsättningar kan anses motsvara kraven på en stor eller en liten del av arbetsmarknaden, om de yrkesgrupper som är aktuella karakteriseras av stor eller mindre stor variation? Ligger individens ”värden” i mitten eller systematiskt i marginalen på beskrivningarnas värden? Hur ser de faktiska förutsättningarna till anpassning ut? Var går gränsen mellan vad som kan betecknas som en ”normal”, eller ”ringa” anpassning och vad som kan betecknas som en anpassning som går utöver den som är vanligt förekommande. Nivån på rimlighet blir utifrån den här typen av resonemang delvis en fråga om *sannolikhet*. Grundregeln här är att det ska handla om ”en normal prestation och utan krav på annat än ringa anpassning av arbetet”.

Analysen av relationen mellan den försäkrades medicinska förutsättningar (förmågeprofilen) och arbetsmarknadens krav, ska *inte*, per automatik, ses eller tolkas som ett svar på om

Datum
2013-11-08

individen har arbetsförmåga eller inte. Analysen ska istället i första hand ses som en *indikation*. En bild av hur stor del av arbetsmarknaden som den försäkrade på medicinska grunder förefaller vara utestängd ifrån ger en uppfattning om hur stor andel av arbetsmarknadens yrkesgrupper som individen inte uttalat *saknar* medicinska förutsättningar att klara av. (Direkta matchningar mot enskilda yrken och/eller yrkesgrupper är ett uppdrag för Arbetsförmedlingen längre fram i en omställningsprocess.)

2.4 Försiktighetsbaserat förhållningssätt

Sjukförsäkringens grund är att bistå med *ekonomisk grundtrygghet* vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller skada. Det är därför rimligt att iakttä ett *försiktighetsbaserat förhållningssätt*. De individer som har nedsättningar av ett slag som gör att de inte klarar de *grundläggande krav som alla normalt förekommande arbeten ställer, och som anges i del 4 i detta dokument*, förutsätts ha så väl dokumenterade begränsningar att de inte blir föremål för AFU.

För övriga kan ett försiktighetsbaserat förhållningssätt komma till uttryck på flera olika sätt:

- a) Om det när individens förmågeprofil relateras till referensmaterialet visar sig att det i referensmaterialet *inte finns någon yrkesgrupp där mönstret för tolerans överstiger de nedsättningar individens förmågeprofil innehåller* (individen har nedsättningar som är större än toleransen) så måste detta beaktas och i *normalfallet leda till bedömningen att individen har nedsatt arbetsförmåga* i ett normalt förekommande arbete. Om bedömningen trots detta blir en annan måste detta tydligt motiveras.
- b) När jämförelser mellan förmågeprofil och referensmaterial faller ut så att det i referensmaterialet endast finns något *enstaka, eller ett fåtal yrkesgrupper*, som individen med *betydande tveksamhet, och med värden som systematiskt ligger på maximal tolerans nivå* ("på gränsen"), motsvarar måste detta beaktas och öppet värderas vid bedömningen.
- c) Vid *en mycket stor, eller flera stora nedsättningar*, i individens förmåga, måste bedömningar i relation till referensmaterialet ske med *extra stor försiktighet*. Förhållandet måste beaktas och kommenteras. Detta i enlighet med skrivningen under rubrik 1.6 ovan.
- d) Om värdering/analys av sjukdomsbilden ger anledning att anta att förmågeprofilen inte fullt ut lyckas fånga alla nyanser i individens nedsättningar – att profilen därmed uttrycker en förmåga som värderas ligga något i överkant snarare än tvärtom – måste detta beaktas vid bedömningar.

2.5 Sjukdomsbild och förmågeprofil

Bedömningar av sjukdomsbilders karaktär, allvarlighetsgrad, prognos och förväntade konsekvenser är centrala i en arbetsförmågebedömning. Ju mer omfattande, beständiga, och komplexa funktionsnedsättningar desto mindre rimligt måste det anses vara att andra mindre påverkade funktioner kan omsättas i arbete på arbetsmarknaden. Aktuella domar från högsta förvaltningsdomstolen visar att sjukdomars *karaktär* tillmäts betydelse. Vägledande källor som Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd eller Socialstyrelsens definition av begreppet allvarlig sjukdom bör beaktas. Sjukdomsbilden ska relateras till angiven förmågeprofil. Om sjukdomsbild och förmågeprofil helt divergerar finns det starka skäl att överväga om underlaget är acceptabelt. I annat fall kan det vara fråga om vilken *valör* som

Datum
2013-11-08

förmågeprofilen utifrån sjukdomsbilden kan anses ha. Förmågeprofilen ger ett sammanfattande och förenklat värde för individens förmåga längs åtta breda förmågekategorier. Bilden måste nyanseras. (I fri text skall bedömningsläkaren mer exakt ange på vilket sätt förmågevärdet gestaltar sig). Med valör avses att sjukdomsbild och förmågeprofil är rimligt kongruenta, men att nyanser i sjukdomsbilden antyder att förmågeprofilens värden ligger i överkant (att det därmed kan ses som en ”svag” profil), eller att värdena ligger i underkant och därmed ger profilen en ”stark” valör. Detta kan vara ett viktigt konstaterande - en meningsfull referens – som i många fall kan förväntas finnas med när förmågeprofil och andra delar som ingår i medicinska förutsättningar för arbete relateras till de krav som yrkesgrupper ställer.

2.7 Individuell bedömning

Bedömningar av arbetsförmåga skall alltid göras individuellt och utifrån det enskilda ärendets unika förutsättningar. Samma sjukdomsbild kan exempelvis ha helt olika konsekvenser avseende funktion och aktivitetsförmåga för olika individer. Olika detaljer och nyanser skiljer sig, måste vägas in och kan innebära skillnad. Överväganden som har med kvarstående konsekvenser av tidigare sjukdomstillstånd eller skador kan exempelvis spela in.

Individens förutsättningar att i någon form återvända till den anställning han eller hon har är ett exempel på *en viktig dimension som alltid särskilt bör beaktas* och där referensmaterialet kan utgöra en del av underlaget. Utifrån aktuell prognos, individens inställning till tillbakagång till nuvarande anställning kan ett ställningstagande stärkas eller motsägas av referensmaterialet materialet. Om exempelvis förmågeprofilen ligger nära kravprofilen kan detta stärka en sådan bedömning, om den ligger långt ifrån kan det försvaga den. De överväganden och resonemang som bedömningar grundas i ska vara möjligt att motivera och förklara med angivande av vilka informationsbitar som använts och på vilket sätt. Referensmaterialet ska ingå som *en del* i handläggarens professionella reflektion.

2.8 Motivering

Kritik har framförts mot att Försäkringskassans beslut motiveras för dåligt. De är ofta knapphändiga och det kan vara svårt för de bedömda att utläsa vad besluten grundas i. En uttalad ambition med de nya metoderna för bedömning av arbetsförmåga är att de skall leda till bättre motiveringar. Motiveringar bör innehålla ett tydligt utpekande av de faktorer som inverkat på ett visst beslut. Konstateranden avseende sjukdomsbild (DFA-kedjan), klagöranden av vad individen kan och vad den inte kan, slutsatser om vilken typ av arbete som skulle kunna vara aktuellt, d.v.s. en beskrivning av karaktären på ett sådant arbete kan vara några faktorer som ingår. Motiveringen kan följas av en slutsats baserat på handläggarens analys av referensmaterialet. Ett sådant kan exempelvis vara att ”beskrivningen av krav i olika relevanta yrkesgrupper tydligt stöder uppfattningen att sådana arbeten är normalt förekommande på arbetsmarknaden”, gärna med någon kommentar som styrker varför man kommit till det ställningstagandet.

3. Arbetsmarknadsbegrepp och anpassning av arbete

Försäkringskassans bedömning av arbetsförmåga sker längs en glidande skala av anpassning. Bedömning gentemot *ett normalt förekommande arbete* innebär bedömning gentemot arbeten ”som innebär krav på normal prestation där ringa eller ingen anpassning kan väntas förekomma”. Ett arbete som är ”*fysiskt lättare, icke ryggbelastande och med begränsad*

Datum
2013-11-08

stressexposition” kräver en för hög grad av anpassning för att kunna sägas omfattas av ett normalt förekommande arbete. Försäkringskassan har sedan begreppet infördes 2011 försökt säkerställa att referensmaterialet inte innehåller beskrivningar som liknar detta.

Försäkringskassans bedömning är att det inte finns några beskrivningar som samtidigt uttrycker stor tolerans för nedsatta förmågor relaterade till fysiska nedsättningar och stor tolerans för nedsatta förmågor relaterade till mentala funktioner i form av minne, inläring, koncentration, exekutiva funktioner och psykisk uthållighet.

Försäkringskassans ambition är att referensmaterialet med beskrivningar av krav på medicinskt relaterade förmågor tydligt och uteslutande skall uttrycka det som gäller för ett normalt förekommande arbete. Samtidigt är det angeläget att i ett material av det här slaget peka på anpassningsmöjligheter och att i allmänna skrivningar i denna inledande, övergripande del av dokumentet, söka antyda gränser och ramar för de anpassningsnivåer som går utanför ett normalt förekommande arbete.

3.1 Arbetsmiljölagen

Det grundläggande ansvaret för arbetsmiljön ligger hos arbetsgivaren. Arbetsgivarens skyldigheter enligt arbetsmiljölagen omfattar alla anställda, även de som är sjukskrivna eller har sjukersättning.

Arbetsmiljölagen ger de yttre ramarna för vad som gäller för miljön på arbetet. Enligt Arbetsmiljölagen ska arbetsgivaren ta hänsyn till arbetstagarens särskilda förutsättningar för arbetet. Det kan exempelvis innebära att arbetsgivaren behöver anpassa arbetsförhållandena för en arbetstagarare. När arbetsgivaren planerar och organiserar arbetet ska arbetsgivaren ta hänsyn till att arbetstagarna har olika förutsättningar att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Det finns också flera föreskrifter som belyser vikten av anpassning och rehabilitering, exempelvis Arbetsanpassning och rehabilitering (AFS 1994:1) och Systemetiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1).

I arbetsgivarens anpassningsansvar ingår att anpassa arbetsmiljön för anställda med särskilda behov. Det kan vara fråga om arbetshjälpmiddel, anpassning av arbetsmetoder och arbetsuppgifter, särskilda informationsåtgärder med mera. I arbetsgivarens skyldigheter ingår också att se till att arbetsplatsen, maskiner och annan utrustning är ergonomiskt utformade med hänsyn till den anställdes förutsättningar. Det gäller all utrustning som behövs för att arbetet ska kunna utföras, till exempel skrivbord, arbetsstolar och datorutrustning. Beroende på arbetets art kan även andra hjälpmedel komma ifråga.

Arbetsgivaren ansvarar för att ta vara på de möjligheter som finns för att underlätta fortsatt arbete för anställda som av medicinska skäl inte kan utföra tidigare arbete. Detta ansvar innefattar att inom rimliga gränser skaffa hjälpmedel till en anställd. De hjälpmedel som anses vara normala för branschen ska arbetsgivaren stå för. Allteftersom den tekniska utvecklingen går framåt förskjuts gränsen för vad som kan anses vara normal utrustning. Vad som är rimligt att kräva av arbetsgivaren i fråga om åtgärder för att den anställda ska kunna fortsätta sin anställning är beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Både den anställdas och arbetsgivarens förhållanden och förutsättningar har betydelse. Det innebär att man måste ta hänsyn till både företagets storlek och ekonomiska förutsättningar vid bedömningen av vad som är rimligt för arbetsgivaren att bekosta.

3.2 Arbetsförmedlingen och Försäkringskassans ansvar

Arbetsförmedlingen ansvarar för att ge bidrag till hjälpmedel som behövs för att en person med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, som har eller förväntas få

Datum
2013-11-08

svårigheter att behålla ett arbete, ska kunna få och utföra arbete. Arbetsförmedlingen kan också ge bidrag till hjälpmedel för en anställd om behovet av hjälpmedlet uppstår under de första 12 månaderna som personen är anställd hos arbetsgivaren. Arbetsförmedlingen kan ge bidrag till arbetshjälpmedel till en person med funktionsnedsättning eller till en arbetsgivare som har en anställd med behov av anpassning. För personer som har en anställning med lönebidrag, offentligt skyddat arbete, utvecklingsanställning eller trygghetsanställning kan Arbetsförmedlingen ge bidrag till hjälpmedel så länge lönesubventionen lämnas.

Försäkringskassan ansvarar för att ge bidrag till arbetshjälpmedel som ett led i rehabiliteringen för de som har anställning. Även egenföretagare och fria yrkesutövare har rätt till bidrag till arbetshjälpmedel från Försäkringskassan.

Försäkringskassan kan ge bidrag till särskilt individanpassade arbetshjälpmedel i de fall där arbetshjälpmedlet bedöms ligga utanför arbetsgivarens ansvar för en god arbetsmiljö. Bidrag kan beviljas till den anställda eller till arbetsgivaren för kostnader för arbetshjälpmedel, anordning på arbetsplatsen, expertundersökningar eller reparationer av arbetshjälpmedel. Det finns ingen klar definition av vad som är ett arbetshjälpmedel, utan det måste bedömas i varje enskilt ärende. Det betyder att det som är ett arbetshjälpmedel för en person inte behöver vara det för en annan.

3.3 Hela arbetsmarknaden

De beskrivningar av krav avseende medicinskt relaterade förmågor som referensmaterialet innehåller är tänkt att motsvara de krav som finns i normalt förekommande arbeten.

Arbetsmiljölagen anger att arbetsgivare ska ta hänsyn till arbetstagares särskilda förutsättningar, men detta torde i praktiken inte medföra långtgående förändringar av de generella beskrivningarna. Något förenklat beskriver referensmaterialet därmed *gränsen* mellan ett normalt förekommande arbete och hela arbetsmarknaden.

Vad ingår då i hela arbetsmarknaden? Genomgångna kammarrättsdomar ger begränsad information. Förvärvsarbeten på hela arbetsmarknaden beskrivs i fragment som exempelvis ”varierat”, ”välstrukturerat” eller ”rutinmässigt”. Domarna anger dock inte hur stor ”*sammanlagd*” anpassning som kan förväntas av ett arbete på hela arbetsmarknaden. Domarna pekar på *aspekter* av en given arbetsmiljö.

I begreppet *anpassade arbeten* ingår skyddade anställningar (offentligt skyddade anställning och anställning vid Samhall) och subventionerade anställningar (lönebidragsanställning, trygghetsanställning och utvecklingsanställning).

För de arbetsuppgifter som Samhall erbjuder anges speciella kravnivåer längs en tregradig skala: (1) låga/(2) måttliga/(3) höga krav, för 25 olika faktorer. Måttliga krav definieras som ”viktigt men inte avgörande”. Vid ställningstagande till om en person klarar ett arbete hos Samhall görs en funktionsförmågebedömning där man tittar på motsvarande funktionsförmågor hos individen; exempelvis förmåga att vara fysiskt uthållig, klara att arbeta i arbetslag samt läsa/ förstå skriven text etc. Vissa arbetsuppgifter har lågt ställda krav. Ett av dessa - ”enkel montering” - som har en sammantagen kravnivå på 35 kravpoäng, (eller 1,4 i snitt) har *stor tolerans* gentemot begränsningar i både *psykisk och fysisk funktion*. Inget delmoment definieras ha höga krav. Bland måttliga krav finns bl.a. att förstå svenska, kunna sköta hygien, syn, viss finmotorik, koncentration, att kunna sitta. De krav som ställs uppvisar större tolerans mot begränsningar än vad någon yrkesgrupp i referensmaterialet beskriver.

Datum
2013-11-08

Samhalls princip är dessutom att en medarbetares förmåga och kompetens endast till 80 procent behöver stämma överens mot arbetskraven för att medarbetaren ska bli matchningsbar.

Det är oklart i vilken utsträckning Samhalls anpassningsnivåer i relation till referensmaterialets kan bidra till att definiera delar av det utrymme som utgör "hela arbetsmarknaden". En faktor som bidrar till att det är svårt att ha någon klar uppfattning om i vilken utsträckning Samhalls krav kan fungera som indikativt riktmärke för "hela arbetsmarknaden" är att kravet för arbete vid Samhall är minst 20 timmar i veckan.

4. Grundläggande medicinskt relaterade krav i ett normalt förekommande arbete på arbetsmarknaden

Beskrivningen av olika yrkesgrupper och de krav på förmåga dessa ställer ska vara ett praktiskt, men begränsat, stöd i beslutsprocessen (precis som Försäkringsmedicinskt beslutsstöd eller Socialstyrelsens beskrivning av begreppet allvarlig sjukdom). Handläggare måste även fortsättningsvis göra grannliga värderingar och överväganden utifrån den samlade bild och de individuella förutsättningar som ett ärende har. Tanken är att de krav som beskrivs för arbetsmarknaden ska fungera som en av flera, *vägledande* faktorer i beslutsprocessen. Materialet har tagits fram med utgångspunkten att arbetsmarknadens krav kan delas in i krav som varierar för olika yrkesgrupper och krav som är allmängiltiga för *i stort sett alla* arbeten⁴. Att upprepa dessa för varje yrkesgrupp skulle bara i onödan tynga materialet.

Grundläggande för arbetsmarknaden i sin helhet är att *det finns mycket liten tolerans mot begränsningar exempelvis avseende förmåga att kunna sköta grundläggande hygien, förmåga att kunna följa basala sociala koder, förmåga att kunna transportera sig till och från arbetet, samt förmåga att vara grundläggande kognitivt orienterad*⁵. Uppräkningen ger inte anspråk på att vara absolut heltäckande, men förutsätts ge en tillräckligt tydlig bild av rimliga och realistiska grundkrav som gäller för de flesta arbeten. Två avgörande förhållanden för om en individs begränsningar inom nämnda förmågor ska ha relevans måste dock tydligt framhållas:

- För rätt till sjukpenning är det ett absolut krav att begränsningarna är orsakade av sjukdom eller skada eller ett kvarstående tillstånd.

⁴ Det kan naturligtvis antas finnas arbeten som inte inkluderar en extern arbetsplats, kontakter med andra människor etc. Det kan dock antas att dessa arbeten är så få att de inte på något meningsfullt sätt kan sägas representera begreppet "normalt förekommande arbete"

⁵ Med *grundläggande hygien* avses t.ex. förmåga att kunna tvätta sig och byta till rena kläder i en sådan utsträckning att nivån på hygien inte medför betydande olägenhet för andra. Att *kunna följa basala sociala koder* innebär att på en helt grundläggande nivå kunna umgås med, och kommunicera med, andra människor. T.ex. att oftast svara på tilltal eller att inte ständigt få våldsamma vredesutbrott. Förmåga att kunna *transportera sig till och från arbetet* har många olika dimensioner. Kategorin inbegriper förmågor kopplade till fysiska förmågor (som att kunna gå) och sensoriska förmågor (som att kunna se) samt kognitiva (att kunna förstå en busstidtabell), eller affektiva (som att kunna vistas tillsammans med andra utan att få panik). I de fall den försäkrade får, eller kan få, hjälp med transport i form av handikappersättning, färdtjänst etc. föreligger naturligtvis ingen begränsning i förmåga att kunna transportera sig till och från arbetet.

Att vara grundläggande orienterad i tid och rum. Även inom yrkesgrupper som har hög tolerans mot besvär av kognitiv natur ställs krav på att kunna förstå och uttrycka basal information och att kunna utföra handlingar utan att de medför stor fara för individen själv eller individens omgivning.

Datum
2013-11-08

- Många människor med funktionsnedsättning arbetar på arbetsmarknaden. Inte sällan sker det med någon form av stöd från samhället, till exempel i form av färdtjänst, ledarhund, arbetshjälpmedel eller på något annat sätt. Bedömningen av den försäkrades förmåga i förhållande till de allmängiltiga kraven förutsätter att alla sådana möjligheter används fullt ut.

Begränsningar ska andra ord vara logiskt konsistenta utifrån kopplingen diagnos-funktion-aktivitetsförmåga och alla möjligheter till stöd och anpassning måste vara uttömda⁶. Arbetsgivaren har ansvar att anpassa arbetsförhållandena till den försäkrades förutsättningar, både fysiskt och psykiskt. Anpassning av ordinarie arbetsuppgifterna eller arbetsplats, betydelsen av arbetshjälpmedel och möjligheter till omplacering till ett annat arbete är de tre huvudsakliga spåren som ska vara uttömda. Först därefter kan ett behov av omställning konstateras och den försäkrades förutsättningar för en sådan omställning utredas vidare. Det måste vidare betonas att försäkrade som inte kan arbeta på grund av nämnda grundläggande krav kan förutsättas vara mycket få och förhållandevis lätta att identifiera. Sviktande grundläggande kognitiv orientering, svårigheter att hantera basala sociala koder eller grundläggande hygien rör i praktiken förmodligen endast ett mycket begränsat antal försäkrade med allvarlig psykiatrisk sjukdom, som exempelvis inadekvat eller otillräckligt behandlad psykosjukdom. De situationer det handlar om torde normalt vara försäkringsmedicinskt okomplicerade

5. Beskrivningar av krav avseende medicinskt relaterade förmågor i olika yrkesgrupper på svensk arbetsmarknad.

⁶ Försäkrade som har en synskada kan exempelvis – till skillnad från en totalförlamad och permanent sängbunden individ – ofta, med eller utan någon form av stöd, regelmässigt transportera sig mellan hemmet och annan plats.

Datum
2013-11-08

Bagare och konditorer

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 6000 anställda. Bagare bakar på hantverksmässigt sätt matbröd och kaffebröd i bageri, på konditori och i livsmedelsbutik baserat på efterfrågan. De tillverkar och dekorerar tårter, bakelser och kakor samt tillverkar i vissa fall även handgjord konfekt och desserter. Arbete i industribageri eller motsvarande omfattas inte av denna yrkesgrupp.

Kärnaktivitet: att arbeta i huvudsak fysiskt med att hantera bakutrustning och råvaror för att framställa bageri- och konditoriprodukter. Relaterade ICF-koder är d415, d445, d449, d450.

Kritisk faktor: förmåga att under lång sammanhållen tid klara fysisk repetitiv belastning främst i händer och armar är avgörande krav.

Utvecklingen i branschen tyder på en ökad efterfrågan av småskalig produktion och på att dagligvaruhandeln startar egna småskaliga bagerier. Båda utvecklingsspåren kan bidra till mer skiftande krav på den fysiska funktionen som exempelvis kraven att hantera repetitivt arbete.

Arbetsjukdomar orsakas vanligast av mjöldammsexponering

Bedömd tolerans för psykiska funktioner är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora psykiska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna är repetitiva. Ofta behöver man kunna lyfta och bära relativt tunga föremål som exempelvis plåtar och mjölsäckar. Arbetet utförs som regel stående och de fysiska krav som ställs gäller främst förmåga att kunna behålla kroppsställning över tid samt styrka armar och axlar när man bearbetar degar och råvaror. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 2

Fysisk uthållighet: 1

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetet bedrivs till stor del i bullrig miljö. Att kunna se på korta avstånd samt förmåga till färgseende är viktigt för att kunna skapa produkter av god kvalitet framförallt som konditor men i viss mån även som bagare. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1, hörsel 2, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

De många olika, och mycket varierande handgrepp, som beredning av bageriprodukter omfattar (att knåda, hacka, skära, hålla, röra), bygger i stor utsträckning på precision i rörelser med i första hand arm och hand och i viss mån på kroppsbalans. Precisionsarbete är viktigt för att kunna skapa säljande produkter framförallt som konditor men i viss mån även som bagare.

Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna är ofta konkreta och likartade över tid och utförs inom givna förutsättningar. I första hand måste man på ett grundläggande plan kunna planera, initiera, utföra och slutföra arbetsuppgifterna inom utsatt tid. I det ingår exempelvis att kunna planera när i tid olika bakverk och matbröd ska göras under arbetspasset. Arbetet är i mycket hög utsträckning ensamarbete med få sociala kontakter. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Inläring, minne och

koncentration: 2 – 3

Exekutiv funktion: 2

Affektiv funktion: 3

Psykisk uthållighet: 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

I de flesta yrken utförs arbetet stående och gående vilket kräver god funktion i ben, mage och rygg för att kunna behålla en stående kroppsställning över tid. Arbetsuppgifterna kräver också en viss styrka och förmåga att arbeta med armar och axlar för att kunna hantera medeltungt arbetsmaterial. Det pågår en utveckling i branschen dels med en ökad efterfrågan av småskalig produktion och dels att dagligvaruhandeln startar egna småskaliga bagerier. Båda utvecklingsspåren kan bida till ökade möjligheter till mer skiftande krav på den fysiska funktionen under arbetsdagen. Även de mindre bagerierna är välutrustade med maskiner och kan ibland ha bakdator. Det vanliga är dock att de flesta arbetsmomenten utförs för hand vilket ger ett mer omväxlande arbete. Kontakt med mjöldamm kan ge upphov till allergier. Yrkesgruppen är dessutom mindre lämpligt exempelvis för individer med handeksem då utövare ständigt är i kontakt med fukt.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen kräver en god syn på nära håll och förmåga till färgseende. Detta för att kunna säkerställa en bra produkt. Kraven på hörselförmåga är lägre men förmåga krävs att kunna höra och särskilja olika typer av ljud från varandra då arbetet utförs i en bullrig miljö. Av samma skäl krävs ofta grundläggande förmåga att kunna tala klart och tydligt. En pågående breddad arbetsmarknad med en ökad efterfrågan av småskalig produktion och dels att dagligvaruhandeln startar egna småskaliga bagerier, kan dock i vissa fall minska på detta krav.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1

I de flesta bagaryrken arbetar man i huvudsak med händer och armar vilket kräver manuell färdighet och ställer krav på finmotorisk förmåga i främst händer och fingrar. En förutsättning för att klara arbetet är att båda händer och armar kan användas på ett stadigt sätt exempelvis vid utformning av bröd och liknande. I vissa yrken inom yrkesgruppen finns en ökad skaderisk redan vid lätt nedsatta förmågor relaterade till psykomotoriska funktioner.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 2 – 3

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

När det gäller förmåga till logiskt tänkande krävs spatial förmåga eftersom hantverket kräver att man måste kunna föreställa sig produkten ur flera perspektiv vilket är grundläggande för kvaliteten. Detta gäller främst för den del av yrkesgruppen som innefattar mer konstnärligt konditorsarbete. Man måste på ett grundläggande plan kunna planera, initiera, utföra och slutföra arbetsuppgifterna inom utsatt tid.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetsuppgifterna utförs inom tydligt givna förutsättningar och är återkommande på samma sätt vilket innebär att kraven på mental flexibilitet, problemlösning och abstrakt tänkande är basala. Förmåga till abstrakt problemlösning består exempelvis i att kunna identifiera fel och lösa mer konkreta problem och situationer som kan uppstå i direkt anslutning till utförandet av en arbetsuppgift.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbete utförs ibland i samarbete med andra medan det inom andra verksamheter kan vara frågan om ensamarbete. Detta innebär att behoven att kunna uppfatta eller förmedla information varierar. Behovet att förstå muntlig kommunikation och att själv kunna uttrycka sig är högre i de fall det handlar om större arbetsplatser med flera arbetstagare än när det handlar om ensam- eller fåmansarbete vilket är vanligt förekommande. Bagaryrket är i huvudsak strukturerat, arbetsuppgifterna utförs självständigt och det samarbete som sker är av konkret och praktisk karaktär. Detta innebär att arbetet ställer grundläggande krav på att hantera mer sammansatta relationer med andra människor och att det rent kommunikativt inte är viktigt att kunna uttrycka mer abstrakta resonemang och tankar. En faktor som kan vara av vikt är att arbetet ofta i huvudsak utförs på natten.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Det krävs en viss förmåga att kunna hantera stress och psykologiska krav då arbetet i allmänhet, särskilt i de fall det utförs ensamt, innebär ett ansvar att producera och leverera inom en viss tid.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Banktjänstemän

Yrkeskategorin omfattar cirka 28 000 anställda. Banktjänstemän leder, planerar och samordnar verksamheten vid bankkontor eller bankavdelning. Man gör kredit- och riskbedömningar vid långivning, svarar för ekonomisk rådgivning till företag och privatpersoner. Upprättar deklarationer, testamenten och andra ekonomiska handlingar.

Kärnaktivitet: att med skärpa och närvaro, kunna tolka, dra slutsatser av kvantitativt material och därpå genomföra transaktioner av värdepapper eller tjänster. Relaterade ICF-koder är d220, d398, d758.

Kritisk faktor: förmåga att kritiskt granska information och dra logiska slutsatser härav samt över tid upprätthålla engagemang över detta, är avgörande krav.

Utvecklingen inom yrkesgruppen tyder på att personlig rådgivning blir allt vanligare på bekostnad av mer traditionella arbetsuppgifter såsom kontanthantering. Detta leder till ökade krav på analytiskt tänkande samt förmåga att hantera mellanmännliga relationer.

Arbetsjukdomar orsakas vanligt av bildskärmsarbete samt traumatiska upplevelser till följd av chock, våld eller olycka.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är stor och tolerans avseende balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stor fysiska och/eller finmotoriska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetet utförs som regel sittandes eller ståendes på ett kontor eller vid kundmöten och innehåller uteslutande statiskt arbete med framförallt händer. Arbetsställningen kan normalt ändras efter behov. Specifika aktiviteter (se generell text).

Toleransnivå 3

Fysisk styrka: 3
Fysisk uthållighet: 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att kunna se, främst på nära håll, är en grundläggande förmåga då arbetet till stor del består av datorarbete. Det är av central betydelse att kunna höra vad klienter och kollegor säger samt kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs då arbetet innebär kundmöten i vilka man förmedlar information till andra samt tar emot information. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 2, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Banktjänstemän utför finmotoriskt arbete med fingrar (t.ex. arbete med dator samt penna). Vissa arbeten inom yrkesgruppen utför även arbetsmoment som inbegriper grundläggande kroppsbalans, exempelvis vid externa kundmöten. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2 – 3

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet ställer krav på att kunna tolka och dra slutsatser av både muntlig och skriftlig information samt att kunna hantera mellanmännliga relationer i samband med kundmöten/kundkontakter. Logiskt och analytiskt tänkande behövs för t.ex. kunna ge förslag om monetära placeringar o.s.v. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inläring och koncentration: 1
Exekutiv funktion: 1
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 3

I normalfallet kan arbetet utföras både sittandes och ståendes och arbetsställningen kan ändras efter behov. En stor del av arbetsdagen innebär arbete vid dator och risk finns att utveckla arbetssjukdomar av det repetitiva arbetet men yrkeskategorin tillhör, enligt Arbetsmiljöverket, ingen högriskgrupp för att drabbas av problem i nacke och axlar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

En stor del av arbetsuppgifterna utförs via dator vilket kräver god syn på framförallt korta avstånd. Att kunna höra och förstå andras tal utan ansträngning är också viktigt mot bakgrund av att ett betydande inslag i arbetet är möten och diskussioner med en eller flera deltagare. Det är i detta sammanhang även viktigt att kunna uttrycka sig klart och tydligt i tal.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2 – 3

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga och stabilitet i arm/hand för att kunna arbeta med framförallt händer och fingrar (t.ex. med dator eller penna). Arbetet utförs som regel sittande varför kroppsbalans ej har någon avgörande betydelse.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetet handlar ofta om att förvalta och placera kundernas pengar samt att sälja rådgivningstjänster. Man arbetar ofta med flera kunder samtidigt och det är därför av vikt att kunna företa fler arbetsuppgifter utan att förlora fokus. Arbetet kräver numerisk och matematisk förmåga samt att kunna systematisera och kategorisera information, sammanställa offerter och redovisa för kunder.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet har givna utgångspunkter men kräver att man självständigt kan planera, prioritera och fatta beslut i sina ärenden. Kunderna har individuella krav och det är av vikt att kunna hantera nya och varierande förutsättningar.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Viktiga och avgörande delar av arbetet sker i direkt kontakt med kunder. Detta kräver förmåga att kunna lyssna, tolka och förstå muntlig och skriftlig information. Det är på motsvarande sätt väsentligt att kunna kommunicera muntlig och skriftlig information på ett ändamålsenligt sätt. Arbetet bygger på att kunna etablera och upprätthålla ändamålsenliga relationer med andra människor.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att kunna koncentrera sig på en uppgift under längre tid men även att kunna skifta fokus mellan olika arbetsuppgifter eller informationskällor

Referenser

www.onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,
Arbetsmiljöverket
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Barnskötare

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 90 000 anställda. Barnskötare sköter och aktiverar barn vid förskola, familjedaghem, förskoleklass och fritidshem.

Kärnaktivitet: att interagera med och bistå barn med olika former av fysiska och psykiska behov. Relaterade ICF-koder är d160, d240, d798. **Kritisk faktor:** förmåga att upprätthålla förtroendefulla relationer med barn över tid. **Utvecklingen** inom arbetsgruppen går mot att arbetsgivarna oftare kräver förskollärarkompetens bland flertalet anställda. Detta skulle kunna innebära att behovet av att ta ansvar för delar av arbetet som ställer högre kognitiva krav i ett arbetslag för barnskötare kan minska något.

Arbetsjukdomar orsakas vanligast av problem i relationerna med kolleger samt påfrestande anhörigkontakter eller av problem i inomhusmiljön.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är liten till måttlig. Detta innebär att individer med måttliga fysiska nedsättningar i många fall kan klara arbetet. Bedömningar måste dock göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar under en arbetsdag och tillåter byte av arbetsställning relativt ofta. Tunga lyft liksom obekväma arbetsställningar förekommer. Arbetet sker ofta med hela kroppen (t.ex. vid lyft, påklädning o.s.v.). Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2

Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetet bedrivs ofta i en bullrig miljö och innebär att man måste kunna skilja ljud från varandra, höra vad kollegor och barn säger samt kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Både närseende och djupseende är av vikt. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Syn 1, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsuppgifterna innehåller visst mått av finmotoriskt arbete. Då arbetet innehåller tunga lyft krävs en god kroppsbalans. Reaktionsförmåga och förmåga till hastiga rörelser är av betydelse vid daglig aktivitet tillsammans med barn. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet handlar till stor del om att kunna upprätthålla och fokusera uppmärksamhet och kognitiv närvaro i en bullrig arbetsmiljö över tid och ofta under stressiga förhållanden. Arbetsuppgifterna förutsätter ett stort mått av framförallt affektiv förmåga då arbetet i stor utsträckning består av social interaktion med barn. Det pedagogiska huvudansvaret ligger dock på pedagogerna på arbetsplatsen. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 0 – 2

Inläring, minne och

koncentration: 2

Exekutiv funktion: 2

Affektiv funktion: 0 – 1

Psykisk uthållighet: 1 – 2

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2**

I arbetet som barnskötare ingår att lyfta, bära samt ändra eller behålla kroppsställning (t.ex. att sätta sig, resa sig, samt knäsittande). Det är i detta avseende viktigt med rygg- och magmuskulatur. Det är även viktigt att kunna vrida och sträcka på framförallt armar och överkropp samt att kunna böja sig till exempel vid påklädning av barn. Att kunna stå och gå är av vikt. Arbetsuppgifterna kräver inte statisk, dynamisk eller explosiv fysisk förmåga.

I arbetet måste man vara noga med hygien och tvätta händerna ofta, vilket kan leda till problem om man har anlag för eksem. Enligt arbetsmiljöverket är barnskötare en arbetsgrupp som i hög utsträckning utsätts för kyla.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1

Arbetsuppgifterna kräver god syn- och hörselförmåga, då arbetets huvudsakliga innehåll är att kommunicera med barn och ansvara för barns säkerhet, i ofta stimmiga och högljudda miljöer. Arbetet som dagbarnvårdare i den egna hemmiljön innebär i viss mån en högre tolerans för begränsning men även i denna miljö är kraven högt ställda.

Även seende på längre håll har betydelse, då man ofta arbetar utomhus och måste ha uppsikt över barnen. Understrykas bör, att barnskötare arbetar i en mycket högmäld miljö och därför ligger i riskzonen för att utveckla bullerrelaterade arbetssjukdomar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

Arbetsuppgifterna kräver viss förmåga att arbeta med händer och fingrar för att gripa, plocka eller på annat sätt använda små föremål. Likaså krävs en viss förmåga att kunna koordinera rörelser av två eller flera extremiteter samt hela kroppen under rörelse då mycket av arbetet är aktiviteter tillsammans med barn. Det är inte viktigt att dessa rörelser kan utföras snabbt och upprepat. Arbetsuppgifterna kan till viss del ställa krav på reaktionsnabbhet. Grundläggande balans viktigt vid arbetsuppgifter som innebär inslag av gående och bärande men också verksamhet som bedrivs utomhus delar av dagen.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 0 – 2

Beskrivningen avser i första hand inlärning, minne och koncentration

Arbetet ställer basala krav avseende inlärning, minne och koncentration. Dessa förmågor har dock ingen avgörande inverkan på själva yrkesutövandet. Framförallt måste man ha en förmåga att kunna koncentrera sig på att skapa trygghet i en skiftande och intensiv arbetsmiljö.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet ställer basala krav på exekutiva funktioner. Dessa funktioner har dock ingen avgörande inverkan på själva yrkesutövandet. Framförallt måste man ha en förmåga att kunna genomföra enkla, på förhand givna uppgifter som exempelvis påklädning, se till att barnen får i sig mat och hjälpa till vid toalettbesök. Det krävs även förmåga att följa och förstå en uppsatt verksamhetsplan, men inte att ta fram och ansvara för innehållet i planeringen

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner och i viss mån psykisk uthållighet

Krav ställs på att hantera mellanmänniska relationer och på förmåga att reglera känslor och impulser, även i stressfyllda situationer då arbetsuppgifterna kretsar kring barn, deras välbefinnande och utveckling. Arbetet utförs i arbetslag och i ett sammanhang där föräldrelationer är av vikt och således utgör kommunikation en väsentlig del inom yrkesgruppen, främst att ta emot muntlig information och förmåga att muntligt uttrycka sig begripligt. Arbetet kräver även god iakttagelse- och uppfattningsförmåga samt uppmärksamhetsförmåga, både för att vara lyhörd inför varje barns behov men även för att undvika att farliga situationer uppstår. Förmåga att lyssna och förstå, samt förmåga att uttrycka sig muntligt på ett begripligt sätt är avgörande i arbetet liksom förmåga att hantera ansvar, då arbetsuppgifterna kretsar kring barns säkerhet. I arbetet som dagbarnvårdare i det egna hemmet ställs samma grundläggande krav avseende dessa funktioner men den mindre barngruppen och den trygga miljön kan öka toleransen för begränsning

Referenser

www.onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,
Arbetsmiljöverket
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Brevbärare, reklam- och tidningsdistributörer

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 30 000 anställda. I arbetet ingår att förbereda distribution samt distribuera post t.ex. brev, tidskrifter och direktreklam. Manuell sortering av post. Distribuera tidningar och reklamblad till hushåll, företag och inrättningar.

Kärnaktivitet: att på ett fysiskt rörligt sätt hantera (lyfta, sortera och bära) föremål. Relaterade ICF-koder är d430, d449, d455. **Kritisk faktor:** förmåga att över tid behålla förmågan till att vara fysiskt aktiv ofta utan större möjligheter till vila.

En pågående **utveckling** som påverkar kraven relaterat till fysiska funktioner både avseende uthållighet och belastning är möjligheten till el-mopeder och att brevlådor i flerfamiljshus allt oftare placeras på nedre botten. Det manuella sorteringsarbetet för brevbärare minskar då posten sorteras direkt på terminal. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av tunga lyft och förflyttningar.

Bedömd tolerans för psykiska förmågor och hörsel är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora besvär inom ett eller flera områden med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

I arbetet ingår att dela ut och sortera post eller tidningar varför aktiviteten under en arbetsdag består av åtminstone två huvudsakliga moment. Att cykla med tung last, gå, även uppför exempelvis trappor, att böja sig, lyfta och bära samt sträcka sig ingår regelbundet under arbetsdagen. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2
Fysisk uthållighet: 1 – 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetet kräver god syn på både nära och långt håll, dels då arbetet ofta sker på trafikerade vägar där det gäller att ha uppsikt över sin omgivning men också i själva distributionsarbetet. Trafikmiljö kräver också grundläggande hörsel. I vissa fall kan även enklare kundmöten förekomma. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 3

Syn 1, hörsel 2, tal 2 – 3

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Att kunna använda arm och hand med stabilitet, precision och tempo är viktigt både vid sortering och utdelning av post, tidningar och övrigt material. När man framför fordon är det betydelsefullt att med högt tempo kunna samordna olika kropps rörelser, främst armar och ben. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Det krävs basal förmåga att kunna förstå och dra slutsatser av olika typer av främst skriftlig information som exempelvis utdelningslistor och liknande. Arbetet är relativt likformigt i sitt utförande över tid och utförs normalt ensamt. Egna beslut och initiativ krävs i viss mån men då av det enklare slaget. Arbeta inom yrkesgruppen kräver att man på egen hand kan upprätthålla noggrannhet och pålitlighet. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Inläring, minne och koncentration: 2
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 2 – 3
Psykisk uthållighet: 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

I huvudsak utförs arbete inom yrkesgruppen till fots, med cykel, moped eller bil. Att kunna gå, även uppför trappor, att böja sig, lyfta, bära samt sträcka sig är nödvändiga arbetsmoment. Fysisk belastning och aktivitet är således ett betydande inslag i arbetet. Dock består ofta aktiviteterna under en arbetsdag av åtminstone två huvudsakliga moment i form av sortering och utdelning. När sortering ingår i arbetet är den fysiska belastningen således inte bestående under hela arbetsdagen vilket ger viss tolerans mot begränsningar i fysisk uthållighet. En pågående utveckling som påverkar kraven på aktivitetsförmåga relaterad till fysiska funktioner både avseende uthållighet och krav på fysisk belastning är möjligheten till el-mopeder och att brevlådor i flerfamiljshus allt oftare placeras på nedre botten.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 3

Arbetsuppgifterna ställer framförallt krav på förmåga att se och läsa text på nära håll, till viss del även på längre håll. Arbetet utförs ofta delvis i trafik vilket även det ställer krav på syn- och hörselförmågan då arbetet ofta sker på trafikerade vägar där det gäller att ha uppsikt över sin omgivning. Basal förmåga att kunna tala klart och tydligt samt att kunna höra andra tala är även av vikt för att kunna hantera nödvändig kontakt med kollegor och andra personer som kommunikation kan behöva ske med.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

För att kunna utföra arbetsuppgifterna, framförallt när fordon används, är förmåga att snabbt och upprepat kunna använda arm och hand med precision nödvändigt. Förmåga krävs även att kunna koordinera rörelser med armar och ben, sittandes eller ståendes. Kraven minskar något i de fall utdelning genomförs till fots. Arbetsuppgifterna ställer även krav på att, med precision och tempo, kunna arbeta med arm, hand och fingrar. En pågående utveckling som ökar toleransen avseende krav på finmotorisk kvalitet är att sorteringen nu i större utsträckning kan göras automatiskt och att brevlådor i flerfamiljshus allt oftare placeras på nedre botten.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 2 – 3

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetet är relativt likformigt vad det gäller arbetsuppgifternas karaktär, de krav som ställs samt omgivande förutsättningar. Arbetsuppgifterna ställer i allmänhet enbart begränsade krav på förmåga att analysera information, lösa mer komplexa problem eller att tänka kreativt för att hitta olika lösningar

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbete inom yrkesgruppen innebär i stort att sortera och dela ut brev, tidningar och andra försändelser till rätt adress. I många arbeten ingår bland annat att sortera post, tidningar eller reklam utifrån vissa kriterier vilket ställer krav på basal förmåga att förstå information i form av siffror och bokstäver och sedan sortera rätt utifrån dessa kriterier. Det kan i vissa avseende vara ett ganska detaljrikt arbete. Att sortera och dela ut tidningar och reklamblad ställer lägre krav avseende denna aspekt. Basal logisk förmåga krävs även för att t.ex. identifiera när något är fel i hanteringen eller när något riskerar att bli fel.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Nästan uteslutande utförs denna typ av arbete ensamt. Krav på förmåga att arbeta i grupp och behov av att anpassa och koordinera sitt eget arbete till andra personer är inte av vikt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. Kontakt med arbetsledningen sker främst i form av tydliga uppdrag och det finns tydliga rutininslag i arbetet. Arbetet är i grunden ett serviceyrke och viss beredskap för serviceinriktad kontakt måste finnas även om detta sällan är ett framträdande behov. Serviceaspekten består i huvudsak i att man som individ självständigt har ett stort arbetsmässigt ansvarstagande

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet kräver att nödvändig, basal, uppmärksamhet kan upprätthållas under en arbetsdag. Arbetsuppgifterna utförs på egen hand och utan översyn varför individen själv måste vara förmögen att ta detta ansvar i sortering och utdelning. Arbetet kan i viss utsträckning ha snäva tidsramar varför uppmärksamhet måste kunna upprätthållas även under viss stress.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Butikspersonal, eventsäljare och uthyrare m.fl.

Yrkesgruppen omfattar cirka 220 000 anställda. De yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen är butikssäljare, kassapersonal, bensinstationspersonal, apotekstekniker och uthyrare. Man säljer livsmedel, drycker och andra dagligvaror eller sällanköpsvaror i affärer, livsmedelshallar, stormarknader och andra försäljningsställen. Informerar kunder om varor och priser samt ger råd om användning. Beställer, packar upp, prismärker samt fyller på och tar betalt för varor. Säljer biljetter till teatrar, bio, konserter m.m. Säljer och växlar valuta, säljer drivmedel. Hyr ut bilar, lastbilar och släpvagnar.

Kärnaktivitet: att arbeta i huvudsak fysiskt med belastning av rygg, axlar och ben samtidigt som man på ett säljande sätt skall kunna hantera kundrelationer. Relaterade ICF-koder är d210, d 398, d449, d 758.

Kritisk faktor: förmåga att kunna kombinera fysiskt aktivitet och upprätthålla engagemang för ett säljande arbete, är avgörande krav.

Utvecklingen inom området tyder på att det traditionella kassaarbetet vid biljettkassor o.s.v. minskar. Dagligvaruhandeln blir allt mer omfattande och butikerna allt större vilket kan leda till fler varierande arbetsuppgifter för de anställda. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av repetitivt arbete.

Bedömd tolerans för samtliga förmågor är liten till måttlig. Detta innebär att individer med måttliga nedsättningar i många fall kan klara arbetet. Bedömningar måste dock göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar som regel mellan stående och sittande under en arbetsdag. Främst butikspersonal måste lyfta och hantera tyngre föremål, arbeta i obekväma arbetsställningar etc. Arbetet innebär ofta att man kan variera arbetsställning under en arbetsdag. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 2
Fysisk uthållighet: 1

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

De flesta arbetsuppgifterna sker direkt mot kund. Det är av central betydelse att kunna skilja ljud från varandra, att höra vad kunder och kollegor säger samt kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Främst närseende är av vikt, t.ex. vid arbete med kassa och datorsystem. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Syn 1, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetet innehåller finmotoriskt arbete med fingrar vid hanterandet av kontanter, kassa och varor. Vissa arbetsuppgifter såsom upppackning, kassaarbete och administrativa sysslor kräver kroppsbalans och möjlighet att utföra flera rörelser simultant med händer och armar. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans och koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna är ofta konkreta och likartade över tid och utförs inom givna förutsättningar. I första hand måste man på ett grundläggande plan kunna planera, initiera, utföra och slutföra arbetsuppgifterna inom utsatt tid samt förmåga att kunna lära in produktinformation samt förmedla denna information till andra, i huvudsak muntligt. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inlärnin g och koncentration: 2
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 2

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2**

Arbete i kassa och butik kräver förmåga att lyfta, ibland tyngre varor, förmåga att sträcka sig och/eller använda hand och arm samt ha stabilitet och styrka i bål. Arbetet innehåller flertalet arbetsmoment som kräver förmåga att skjuta, dra och bära föremål som ibland kan vara skrymmande. Arbetet utförs ofta ståendes eller gåendes men kan även utföras sittande vid kassa. Arbetsuppgifterna kräver fysisk uthållighet och förmåga att bibehålla kroppsställning över tid. Kassaarbetet innebär mycket statisk belastning av framför allt nacke, armar och axlar. Yrkesgruppen kan, enligt Arbetsmiljöverket, utveckla arbetssjukdomar på grund av tunga lyft.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1

Det huvudsakliga arbetet bedrivs mot kund och det är således av vikt att kunna höra vad kunder och kollegor säger såväl som att kunna tala så att andra hör och förstår, ibland i högmälda miljöer. Det är framförallt av betydelse att kunna se på nära håll t.ex. läsa text på en datorskärm eller på ett papper.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga, främst att kunna använda händer och fingrar med en viss precision och hastighet (t.ex. vid uppackning av varor, handhavande av kassa o.s.v.). Arbete i butik kan också innefatta arbetsmoment som kräver förmåga att balansera och koordinera rörelser, t.ex. kassaarbete vid matvaruhandel.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Inom fackhandeln är det av vikt att kunna förstå och försöka tillgodose kundens önskemål samt ha förmåga att lära och tillämpa ny kunskap om varorna för att kunna instruera kunden i användandet. Arbetet innebär ofta att man utför flera arbetsuppgifter samtidigt och ställer stora krav på att man kan upprätthålla fokus och koncentration över tid, ofta i högmälda miljöer.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

I arbetet ingår frekvent kundkontakt, att vägleda och ta betalt av kund är huvudsakliga arbetsuppgifter. Arbetet ställer krav på förmåga att uttrycka sig förståeligt i framförallt tal och förmåga att förstå framförallt muntlig information tillsammans med kund. Eftersom varje kund har individuella behov måste man vara flexibel och kunna hantera ändrade förutsättning och krav i arbetet.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet bedrivs mot kund och det är av stor vikt att kunna skapa och ibland upprätthålla mellanmännsliga relationer för att få kunden att återvända. En del kontakter sker med människor som är otrevliga, arga eller på annat sätt krävande, vilket ställer krav på förmåga att reglera impulser, även under pressade förhållanden.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Kraven på förmåga att hantera stressiga situationer varierar inom yrkesgruppen, då förutsättningarna kan se mycket olika ut. Många verksamheter ställer dock höga krav på förmåga att hantera stress, då kundtrycket emellanåt kan vara mycket starkt och ljudnivån hög, exempelvis inom stormarknadsverksamhet. De ansvarskrävande situationer som kräver förmåga att hantera stress är dock inte konstanta utan fluktuerar över en arbetsdag eller över en period.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Chefer inom ekonomi, personal, marknadsföring och försäljning samt annan administration m.m.

Yrkesgruppen omfattar cirka 200 000 anställda. Man formulerar och ansvarar för mål och strategier inom t.ex. IT, skola och utbildning, hälso- och sjukvård, redovisning, strategiska personalfrågor, hotell och restaurang m.fl. Kontrollerar att verksamhetens resurser används på ett effektivt sätt. Redovisar resultat och rapporterar till företagsledningen eller motsvarande. Svarar för budget fördelar resurserna inom verksamheten och har personalansvar.

Kärnverksamhet: att med skärpa och ansvar, leda ett verksamhetsområde genom beslutsfattande och interaktion med andra. Relaterade ICF-koder är d177, d220, d398, d758.

Kritisk faktor: **Kritisk faktor:** förmåga att under tidspress sortera och analysera skiftande krav och målbilder, är avgörande krav.

Någon specifik **utveckling** kan inte pekas ut för yrkesgruppen. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av bildskärmarbete eller för stor arbetsbörda.

Bedömd tolerans för fysiska funktioner är måttlig till stor. Detta innebär att individer med stora besvär i samtliga dessa avseenden i vissa fall kan antas klara arbetet men att sannolikheten minskar om man har stora nedsättningar inom båda områdena. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar, sammanlagd förmågeprofil och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar och är ofta inte fysiskt belastande. Arbetet utförs främst vid en datorarbetsplats men också ute i verksamheten bland personal.
Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

*Fysisk styrka och rörlighet: 3
Fysisk uthållighet: 2 – 3*

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att arbeta i en ledande position kräver goda förutsättningar för kommunikation. Det är således av central vikt att kunna skilja ljud från varandra, att höra vad medarbetare och andra aktörer säger samt att kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Främst närseende är av vikt (t.ex. kunna läsa en text på en datorskärm, ett papper etc.). Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 2, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Drifts- och verksamhetschefer utför finmotoriskt arbete med fingrar (t.ex. arbete med dator samt penna). Vissa arbeten inom yrkesgruppen utför även arbetsmoment som inbegriper grundläggande kroppsbalans, exempelvis vid interna och externa möten. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet innebär att leda verksamheter och sträva mot en målbild, att kunna fatta beslut och se till att besluten genomförs. Att kommunicera med andra, kollegor och kunder, för att entusiasmera och sälja företagets idéer är av stor vikt både inom det privata och inom det offentliga. Chefer ansvarar för att verksamheten fungerar (ekonomi, administration, personal) vilket ställer krav på analytiskt tänkande och problemlösningsförmåga.
Specifika aktiviteter (länk till generell text)

Toleransnivå 1

*Minne, inlärnin g och koncentration: 1
Exekutiv funktion: 1
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 1*

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2 – 3**

I normalfallet kan arbetet utföras både sittandes och ståendes och arbetsställningen kan ändras efter behov. Beroende på yrkesinriktning kan arbetet även innebära frekventa tjänsteresor och/eller arbetsplatsbesök, ibland på byggarbetsplatser, vilket kräver förmåga att kunna gå i trappor, i kuperad terräng o.s.v.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Drifts- och verksamhetschefer förlägger den största delen av arbetstiden i kontorsmiljö, med administration eller möten. Yrket bygger till stor del på kommunikation med andra och det är under dessa omständigheter av vikt att kunna tala klart och tydligt så att andra hör, samt kunna sortera ljud och höra vad andra säger. Att kunna se, främst på nära håll, är av betydelse för att kunna läsa dokument på papper och datorskärm.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2 – 3

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga att kunna arbeta med händer och fingrar vid en datorskärm eller med penna. Arbetet kan i vissa fall utföras med enbart dominant hand och arm. Vissa inriktningar (t.ex. chefer inom byggbranschen) besöker ofta byggarbetsplatser och har behov av grundläggande kroppsbalans.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad psykiska funktioner 1

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetet handlar om att ansvara för den egna avdelningen/området och ställer krav på förmågan att vara uppmärksam och kunna behålla fokus över tid samt vara lyhörd för kunders och kollegors behov, t.ex. vad kunderna efterfrågar och vad medarbetarna behöver för att kunna utföra sitt arbete på bästa sätt. Att kunna uttrycka sig i tal och skrift är av väsentlig betydelse då en stor del av arbetet bygger på att kunder och kollegor förstår vad chefen vill säga.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Chefskapet innebär att man har en ledande roll i företaget/organisationen. Man måste ha initiativförmåga, aktivt kunna driva frågor av betydelse samt kunna fatta - ibland negativa - beslut som rör andra för att se till verksamhetens bästa. I rollen ingår även att, ofta självständigt, sätta upp och följa prioriteringar utifrån givna ramar, kunna identifiera och lösa problem samt snabbt kunna hantera uppkomna situationer genom att tillämpa analytiskt tänkande. Det gäller också att ha en uppdaterad omvärldsorientering och förmåga att snabbt byte fokus, t.ex. nya målbilder för verksamheten o.s.v.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet sker till stor del i form av socialt samspel och samarbete med främst medarbetare inom den egna organisationen och ställer höga krav på förmågan att skapa, hantera och upprätthålla mellanmännsliga relationer över tid och att skapa förtroende hos sina medarbetare. Ofta kan de röra sig om att bygga långvariga relationer till människor med väldigt skiftande bakgrund, kunskapsnivå och problem av skitande slag. Att vara verksamhetschef kan exempelvis innebära ganska ingående samtal om familjerelaterade problem, att upptäcka och ta hand om anställda med missbruksproblematik, i sorg eller andra svåra livssituationer. Chefskapet innebär ibland också att arbeta aktivt och drivande med konflikthantering mellan olika individer på arbetsplatsen och innebär att man måste ha tolerans gentemot andra åsikter och viljeyttringar samt självkontroll och behärskning.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Då arbetsuppgifterna bygger på att leda och ansvara över det aktuella verksamhetsområdet är det av vikt att kunna upprätthålla koncentration och fokusera uppmärksamhet över en lång sammanhängande tid, inte sällan under stressiga förhållanden. Arbetet innebär ofta övertid och ibland oregelbundna arbetstider.

Referenser

www.onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöverket
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Chefssekreterare och VD-assistenter m.fl.

Yrkesgruppen omfattar cirka 40 000 anställda. Man bevakar, förbereder, samordnar och följer upp ärenden och beslut som stöd till chefer, ledningsgrupp och koncernledning m.fl. Förbereder rapporter. Medverkar vid utredningsarbete. Förbereder och arrangerar styrelsemöten, konferenser och liknande. Upprättar protokoll, gör sammanfattningar och översättningar.

Kärnaktivitet: att med skärpa och närvaro, ta emot, sortera och kategoriera information samt i många fall delge andra resultatet av denna sammanställning. Relaterade ICF-koder är d220, d398 och d399

Kritisk faktor: förmåga att relatera tydligt men lyhört vid interaktion med andra, samt förmåga att över tid upprätthålla engagemanget för detta, är avgörande krav.

Ingen specifik **utveckling** kan pekas ut för närvarande. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av bildskärmsarbete eller för stor arbetsbörda.

Bedömd tolerans för fysiska funktioner stor. Detta innebär inte att individer med stora besvär inom ett eller flera områden med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst axlar, armar och händer. Arbetet är i viss mån statiskt med långvarigt datorarbete. Det är dock inget fysiskt belastande arbete och det finns ofta möjlighet att ta paus/byta arbetsställning under en arbetsdag. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 3

Fysisk styrka och rörlighet: 3

Fysisk uthållighet: 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att kunna se, främst på nära håll, är av stor betydelse då arbetsuppgifterna till stor del består av datorarbete. Vidare består arbetet av kundmöten där fokus ligger på att kunna förmedla information till andra samt höra vad andra säger, varför hörsel och talförmåga är av vikt. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1, hörsel 2, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Chefssekreterare och VD-assistenter utför finmotoriskt arbete med fingrar (t.ex. arbete med penna samt dator). Vid framförallt externa möten kan grundläggande kroppsbalans behövas. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Balans och koordination och finmotorisk kvalitet: 2 – 3

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet utförs normalt inom en strukturerad kontext med tydliga ansvarsområden och de krav som ställs gäller främst förmåga att kunna förstå muntlig och skriftlig kommunikation, lösa problem av konkret art samt kunna fokusera på flera arbetsuppgifter samtidigt. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inlärnin och

koncentration: 1 – 2

Exekutiv funktion: 1 – 2

Affektiv funktion: 1 – 2

Psykisk uthållighet: 2

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 3

I normalfallet utförs arbetsuppgifterna sittandes och ståendes, vilket kräver grundläggande styrka i nacke, axlar och rygg. Arbetet kräver i viss mån statisk uthållighet men regelbundna raster kan tas under arbetsdagen. Vissa individer inom yrkeskategorin kan utveckla besvär i nacke och axlar av så kallat repetitivt bildskärmsarbete men yrkeskategorin hör, enligt Arbetsmiljöverket, inte till någon högriskgrupp för att drabbas av arbetssjukdomar från nacke och axlar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Större delen av arbetstiden inbegriper läsning och tydning av dokument på korta avstånd t.ex. på en datorskärm eller en blankett, varför god syn på framförallt nära håll är av vikt. I arbetsuppgifterna ingår att interagera med andra människor och detta är ett betydande inslag i arbetet vid möten, kundtelefoner o.s.v. Det är därför viktigt att kunna tala klart så att andra hör vad man säger samt att själv kunna höra vad andra säger, då arbetsuppgifterna ofta innehåller dokumentation av möten o.s.v.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2 – 3

Datorarbete kräver viss finmotorisk förmåga, främst förmåga att kunna använda händer och fingrar med en viss precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand och arm. Ofta behöver man använda båda armarna/händerna simultant. Arbetet innebär ofta att ta minnesanteckningar vid möten, sköta viss administration vid dator o.s.v. och det krävs således gripförmåga för arbete med penna.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inlärning, minne och koncentration

Arbetsuppgifterna ställer krav på den kognitiva förmågan, bl.a. i form av att kunna kategorisera olika typer av information eller att kunna lösa problem och situationer genom att tillämpa olika riktlinjer och vedertagna metoder. Arbetet innehåller ofta moment som kräver minne och förmåga att upprätthålla koncentration över en längre tid, t.ex. vid möten som samtidigt skall dokumenteras.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet är till viss del händelsestyrt, vilket ställer krav på förmåga till situationsanpassning och flexibilitet. Arbetet är dock relativt strukturerat och i allt väsentligt är detta samma typ av arbetsuppgifter som ska utföras återkommande. Arbetsuppgifterna kräver dock en viss initiativförmåga inom relativt tydliga ramar och befogenheter. Arbetet ställer även krav på förmåga att identifiera och lösa administrativa problem på arbetsplatsen.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet innebär till stor del att kommunicera med andra, både muntligt och skriftligt. Förmåga att förstå och tolka muntlig och skriftlig information och syftet och idén med budskapet är centrala delar. Det är även av stor vikt att skriftligt, men även muntligt, kunna förmedla information och budskap till andra på ett tydligt och ändamålsenligt sätt. Arbetet sker normalt i kontorsmiljö med kontakt med andra människor vilket förutsätter förmåga att hantera mellanmännliga relationer.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att kunna koncentrera sig på en uppgift under längre tid som exempelvis vid möten men även att kunna skifta fokus mellan olika arbetsuppgifter eller informationskällor.

Referenser

www.onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,
Arbetsmiljöverket
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Drift-, support- och nätverkstekniker

Yrkesgruppen omfattar cirka 40 000 anställda. De yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen är drifttekniker, supporttekniker, systemadministratörer, webadministratörer, nätverks- och systemtekniker. Sköter daglig drift av informations- och kommunikations-system, kringutrustning, maskinvara, programvara och annan datorutrustning. Ger teknisk support, installerar och konfigurerar kommunikationsutrustning. Underhåller, övervakar och administrerar drift av internet och interna webbplatser.

Kärnverksamhet: att genom logiskt tänkande tillämpa generella regler och metoder vid konstruktion och underhåll av datorsystem. Relaterade ICF-koder är d220, d440, d445.

Kritisk faktor: förmåga att identifiera och avhjälpa tekniska lösningar och problem, är ett avgörande krav.

Utvecklingen inom arbetsområdet tyder på att datasystemen tenderar att bli alltmer komplexa vilket leder till att ökad specialistkompetens behövs. Detta kommer att ställa högre krav på inom yrkesgruppen. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av arbetsställningar, repetitivt arbete och buller.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är stor. Detta innebär inte att individer med stora fysiska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetet innehåller mycket repetitiva arbetsuppgifter och kan i normalfallet utföras både sittande och stående. Inom vissa yrkesinriktningar är arbetet mer inriktat på datorarbete medan andra inriktningar även sköter installationer och datorservice, vilket ibland kan innebära obehagliga arbetsställningar. Arbetet ger dock utrymme för ändring av kroppsställning regelbundet. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 3

Fysisk styrka och rörlighet: 3

Fysisk uthållighet: 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att kunna se, främst på nära håll, är av stor betydelse då arbetsuppgifterna i huvudsak består av datorarbete och/eller datorservicearbete, ibland med mycket små detaljer. Vidare består arbetet normalt av kundmöten där fokus ligger på att kunna förmedla information till andra samt höra vad andra säger, varför hörsel och talförmåga är av vikt. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1, hörsel 1 – 2, tal 1 – 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Datatekniker utför visst finmotoriskt arbete med fingrarna. En del arbetsuppgifter kräver så gott som total stabilitet i hand och arm samt förmåga att snabbt och med precision använda båda händerna samtidigt, exempelvis vid hårdvaruinstallationer. Vid exempelvis externa möten behövs grundläggande kroppsbalans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna består i huvudsak av problemlösning, vilket kräver analytisk förmåga och logiskt tänkande inom givna ramar samt förmåga att förstå och förmedla information. Vissa yrkesinriktningar kan innehålla flertalet kundkontakter och är beroende av förmågan till samarbete med andra. Arbetet utförs ofta under viss tidspress och man måste kunna fokusera uppmärksamhet över tid. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inlärning och koncentration: 1 – 2

Exekutiva funktioner: 1 – 2

Affektiva funktioner: 1 – 2

Psykisk uthållighet: 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 3

Arbetes karaktär varierar mellan olika yrkesinriktningar. Vissa yrken innehåller t.ex. installation av hårdvara och innebär obekväma arbetsställningar under viss tid av arbetsdagen. I huvudsak utförs dock arbetet sittandes eller ståendes och då med armar och händer vid en datorarbetsplats. Arbetet är dock till stor del varierande och tillåter byte av kroppställning regelbundet. Så kallat bildskärmsarbete, det vill säga återkommande arbete med tangentbord och datormus, kan ge upphov till arbetsrelaterade sjukdomar av främst nacke och armar. Dock utgör yrkeskategorin, enligt Arbetsmiljöverket, ingen högriskgrupp för att utveckla arbetssjukdomar av nacke och armar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 - 2

Det är främst yrkesinriktningar som innebär kundsupport och kundkontakter kräver att man kan göra sig förstådd via tal. I de flesta arbeten är det av vikt att kunna höra vad kollegor och kunder säger. Arbetet kräver till största del syn på främst nära håll vid finmekaniskt arbete eller arbete vid datorskärm.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 - 2

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga att kunna arbeta med händer och fingrar. Större krav ställs här på yrkesinriktningar som innehåller t.ex. installation av hårdvara då dessa ofta använder sig av arbetsredskap och material som kräver viss hand- och armstyrka, precision och inbegriper arbete med två händer samtidigt (t.ex. verktyg). Visst arbete kan komma att utföras ute hos kund och det är då av vikt att kunna framföra fordon, detta ställer vissa krav på grundläggande kroppsbalans och koordinationsförmåga.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 - 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetsuppgifterna består i huvudsak av att underhålla och serva data/datorsystem, självständigt eller tillsammans med användare. Arbetsuppgifterna ställer krav på logiskt tänkande i form av att kunna förstå vad som är fel eller kommer att gå fel i ett datasystem. För att lösa problem ställs krav på att kunna lösa och tillämpa generella metoder och samtidigt förhålla sig till givna utgångspunkter och ramar. Det är av vikt att kunna förstå muntlig och skriftlig information på fackspråk samt att kunna uttrycka sig på ett sätt så att andra förstår.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetsuppgifterna kräver initiativförmåga och förmåga att planera och självständigt driva arbetet, ibland under tidspress. Man måste kunna prioritera och värdera olika uppgifter i förhållande till varandra samt kunna fatta beslut.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet sker till stor del i form av socialt samspel och samarbete med kollegor och kunder och ställer högra krav på förmågan att skapa, hantera och upprätthålla mellanmännsliga relationer över viss tid. Kontakterna med andra människor kan dock även vara av relativt konkret och avgränsad i tid.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

I arbetet förekommer ofta beredskapstjänstgöring, vilket innebär tjänstgöring under kvällar och helger, ibland med kort framförhållning, vilket innebär vissa krav på att snabbt kunna sätta sig in i nya situationer, kunna vara anpassningsbar samt kunna upprätthålla mentalt fokus under en längre tid.

Referenser

www.onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,
Arbetsmiljöverket
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Fastighetsskötare, vaktmästare m.fl.

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 58 000 anställda. I yrkesgruppen ingår fastighetsskötare, kyrkvaktmästare, skolvaktmästare, idrottsplatsvaktmästare, kontorsvaktmästare, hotellvaktmästare/piccolo, biografvaktmästare, garderobsvaktmästare och sjukhusvaktmästare. Fastighetsskötare övervakar, sköter och underhåller fastigheters inre och yttre miljö, kontrollerar ventilations- och värmeanläggningar, utför mindre reparationer och svarar för service till hyresgäster och besökare. Vaktmästare samlar in, sorterar och delar ut post och paket m.m. De ansvarar för kontorsmaterial samt underhåller vissa kontorsmaskiner, hjälper till vid omflyttningar, bär bagage på hotell, tar emot entrébiljetter och ansvarar för gästers ytterkläder.

Kärnaktivitet: att löpande företa mångfaldiga uppgifter under en skiftande arbetsdag där kundbehovet ofta styr arbetets fokus. Relaterade ICF-koder är d220, d440, d445, d449. **Kritisk faktor:** att kunna planera och genomföra arbetet i god en prioriteringsordning under skiftande behovsimpulser.

Utvecklingen går i vissa segment mot mer specialisering. Detta sker främst hos stora arbetsgivare. Specialisering leder till högre kunskapskrav men i viss mån lägre krav på exempelvis fysisk styrka och rörlighet. Ett sådant exempel är en fastighetsskötare som har större betoning på tekniska frågor eller värdskap i sin roll.

Arbetsjukdomar orsakas vanligast av lyft och förflyttning av bördor eller av problem i relationerna med kollegor eller arbetsledare/chefer.

Bedömd tolerans för minne, inläring och koncentration samt psykisk uthållighet är måttlig. Detta innebär inte att individer med måttliga påverkan på dessa funktioner med självklarhet kan antas klara arbetet. Ett exempel kan vara ett arbete med mycket löpande kundkontakter. Bedömningar måste därför göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna kräver generellt statisk styrka, förmåga att lyfta och bära samt uthållighet under fysisk ansträngning. Arbetet är dock skiftande till sin karaktär och över arbetsdagen varför möjlighet till återhämtning finns. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2
Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

I arbetet igår ofta identifiering av problem i olika typer av maskinella system vilket kräver god syn och hörsel. En god förmåga krävs även avseende tal då kundkontakt är vanligt i många av yrkesgruppens arbeten. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Syn 1, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Vanligt förekommande arbetsuppgifter som reparationer och liknande ställer krav på viss finmotorisk förmåga liksom på förmåga att balansera och koordinera kroppsrörelser. Det är relativt vanligt förekommande med arbete i obekväma ställningar eller på höjd vilket kräver god balans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna ställer krav på exekutiva funktioner inom ett begränsat ansvarsområde. Det kan röra sig om att identifiera och avhjälpa ofta enklare praktiska problem. Yrkesgruppen är ofta förknippad med kundkontakter, ibland som ett företags ansikte utåt och ibland i kunders hem. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Inläring, minne och koncentration: 2
Exekutiv funktion: 1 – 2
Affektiv funktion: 1 – 2
Psykisk uthållighet: 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

Arbetsuppgifterna varierar mellan olika företag, men trappstädning, skötsel av grönytor, rabatter, häckar och träd förekommer ofta. Snöröjning, grusning och sandning på vintern, samt upptagning av grus på våren ingår också i fastighetsskötarens arbetsuppgifter. Även miljöstationerna faller ofta under fastighetsskötarens ansvar. Fysiskt utomhusarbete i alla väder förekommer. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att lyfta, bära och skjuta olika typer av föremål. Arbetsuppgifterna kräver styrka i bål, ben, skuldror och armar. Rörlighet i knä, rygg och axlar är också av vikt. Att kunna stå och gå, i huvudsak obehindrat, är av vikt

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1

Arbetsuppgifterna kräver god synförmåga då många arbetsuppgifter handlar om att identifiera problem i olika tekniska system och åtgärda dessa, samt besiktning av lokaler. En grundläggande, god förmåga krävs avseende hörsel och tal men har ingen avgörande inverkan på själva yrkesutförandet..

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga och stabilitet i hand och arm, då reparation av olika typer av maskinell utrustning ingår i arbetet och förutsätter användande av verktyg. Likaså kräver arbetsuppgifterna viss förmåga att balansera, då vissa arbetsmoment kan kräva användande av stege eller utföras på en högre höjd.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga att ta till sig ny, grundläggande kunskap om olika tekniska system, som exempelvis värme- och ventilationssystem. Arbetsuppgifterna ställer enbart basala krav på att uttrycka sig i tal och skrift, på högre strategisk och analytiskt tänkande och på numerisk förmåga.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Att identifiera problem inom sitt ansvarsområde och självständigt finna lösningar på dessa problem är en grundläggande del av arbetet.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Då arbetsuppgifterna utgörs av att av service till andra krävs viss förmåga att framförallt muntligen kunna uttrycka sig begripligt och förstå vad andra säger. Ofta handlar det dock om korta kundrelationer. Även om arbetsuppgifterna i vissa fall utförs i arbetslag är arbetet självständigt vilket ställer begränsade krav på exempelvis samarbetsförmåga.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Då arbetet är aktivt, skiftande och innehåller sociala kontakter måste en grundläggande förmåga till psykisk uthållighet finnas. Detta har ingen avgörande inverkan på själva yrkesutförandet.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Författare, journalister och tolkar m.fl.

Yrkesgruppen omfattar cirka 40 000 anställda. Yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen är reportrar, TV- och tidningsjournalister, författare, översättare och tolkar. Man planerar, för research för och skriver artiklar, böcker, manus, manualer, beskrivningar, ledare, och nyhetsinslag. Gör reportage. Redigerar artiklar, inslag och skönlitterära verk. Översätter text eller tal samt språkgranskar texter.

Kärnaktivitet: att med skärpa och närvaro ta fram, sortera och analysera information samt skapa olika sorters publicistiskt material. Relaterade ICF-koder är d220, d398 och d440.

Kritisk faktor: att kritiskt värdera och analysera olika typer av material och informationskällor, är avgörande krav.

Utvecklingen inom området tyder på att ensamarbete blir allt mer vanligt inom journalistyrket, något som förmodligen kommer att ställa ökade krav på främst exekutiva förmågor. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligtast av omorganisationer eller mögelskador.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar mellan yrkesinriktningarna vilket medför olika typer av belastning. Främst journalister måste ibland lyfta och hantera tyngre föremål, arbeta i obekväma arbetsställningar etc. Specifika aktiviteter (se generell text).

Toleransnivå 2 – 3

Fysisk styrka och rörlighet 2 – 3
Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Det är, för främst journalister och tolkar, av central betydelse att kunna höra vad andra säger samt att kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Främst närseende är av vikt (vid arbete med dator). Specifika aktiviteter (se generell text).

Toleransnivå 1 – 2

Syn 2, hörsel 1 – 2, tal 1 – 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Yrkesverksamma utför finmotoriskt arbete med fingrar (t.ex. arbete med dator samt penna). Vissa arbeten inom yrkesgruppen utför även arbetsmoment som inbegriper grundläggande kroppsbalans, exempelvis vid externa reportage. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Det är av central betydelse att kunna förstå skriftlig och muntlig information samt själv kunna formulera sig så att andra förstår vad som avses. Vidare är det av vikt att kunna föra ett induktivt resonemang, vara kreativ samt drivande. Arbetet utförs ofta i samarbete med andra och ställer krav på ta initiativ och föra ett logiskt resonemang samt kunna fungera och relatera tillsammans med andra. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inlärning och koncentration: 1
Exekutiv funktion: 1
Affektiv funktion: 1 – 2
Psykisk uthållighet: 1 – 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2 – 3

Arbetet utförs överlag till största delen sittandes eller ståendes vid den datorarbetsplats, vilket kräver grundläggande styrka i nacke, axlar och rygg. Arbetet är till stor del varierande över en arbetsdag samt tillåter byte av kroppsställning regelbundet. Journalister arbetar ibland i obekväma arbetsställningar – med böjd, hukad kropp eller liknande.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Att kunna se, främst på nära håll, är av betydelse för att kunna läsa dokument på papper och datorskärm. Främst tolkar men också journalister behöver bra hörsel för att kunna uppfatta vad andra säger på ett korrekt sätt. Det är på liknande sätt av vikt att de kan tala klart och tydligt så att andra hör vad som sägs, särskilt avseende tolkar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga att kunna arbeta med händer och fingrar. Större krav ställs här på journalister, då dessa ofta använder sig av arbetsredskap och material som kräver viss hand- och armstyrka, precision och inbegriper arbete med två händer samtidigt (t.ex. kamera, videokamera). Journalister utför även externa reportage vilket ställer krav på kroppsbalans.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Yrkesverksamma måste hålla sig väl i a jour med samhället och en viktig hörnsten är att kunna uttrycka sig förståeligt i både skreven och muntlig kommunikation likväl som att själv kunna förstå och tolka given information. Man måste främst kunna resonera induktivt och väl kunna beskriva problem ur flera synvinklar. Tolkar utför ibland arbetsuppgifter som innebär att under lång sammanhållen tid, i realtid, översätta tal från ett språk till ett annat, utan ge felaktig information, detta ställer göra kvar på koncentration och fokus.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Journalistyrket går mot att bli ett mer självständigt arbete, vilket ställer ökade krav på förmågan att ta initiativ och vara drivande/uppsökande. Man får ett allt större ansvar över den samlade produktionen och hur den går ut till tittarna/läsarna. Författare arbetar ofta enskilt och här har man redan ansvar för sitt eget arbete men även här är det viktigt att kunna vara drivande i sitt skapande.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Journalistyrket bedrivs ofta i arbetslag där det ingår att tillsammans med kollegor redigera och publicera material, vilket ställer kvar på samarbetsförmåga. På senare tid har kontakten mellan journalist och läsare/tittare ökat och idag skapas journalistik allt mer i samspelet mellan journalist och publik. Det ställs stora krav på social kompetens och förmågan att kommunicera mellan tittare/läsare. Tolkar arbetar ofta enskilt med översättning av olika medier men kan även direkttolka vid möten o.s.v. vilket ställer krav på förmåga att skapa en fortroendeingivande roll gentemot mottagaren.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Ofta arbetar man under stark tidspress för att nå uppsatta deadlines, vilket gör att man måste kunna behålla fokus och koncentration på de aktuella arbetsuppgifterna. Det ökade ensamarbetet inom branschen har lett till att man behöver vara stresstålig över tid då man ej har någon avlastning för arbetet.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Försäkringsrådgivare, företags säljare och inköpare m.fl.

Yrkesgruppen omfattar cirka 140 000 anställda. Man säljer produkter och tjänster till exempelvis återförsäljare, grossister och företag genom uppsökande verksamhet eller från kontor. Man ansvarar för produkt eller för distrikt och informerar om produkter eller tjänster, utarbetar kundspecifika lösningar samt tar emot beställningar, sköter kundregister och tar fram försäljningsstatistik, förmedlar köp och försäljning av hus, bostadsrätter, industribyggnader m.m. Köper in varor och tjänster. Planerar och utreder inköpsbehov och tar in anbud och offerter. Upprätthåller och söker nya kontakter med leverantör. Gör sammanställningar och kalkyler, förhandlar om pris och leveransvillkor samt fattar beslut och skriver kontrakt och sluter avtal. Marknadsför och säljer försäkringar samt analyserar och ger råd om försäkringsbehov. Exempel på yrken inom kategorin är fastighetsmäklare, inköpare och försäkringsmäklare.

Kärnverksamhet: att kunna planera, initiera och utföra interaktion med kunder i syfte att förmedla en produkt eller tjänst. Relaterade ICF-koder är d398 och d758.

Kritisk faktor: förmåga att relatera tydligt och lyhört i mötesituationer, bygga både långvariga och korta kundrelationer samt ha förmåga att över tid upprätthålla engagemanget för detta, är avgörande krav.

Utvecklingen inom yrkesgruppen visar på att alltmer utvecklade telefon- och internetjänster gör det möjligt för företagen att ha sin verksamhet på geografiskt avstånd från kunden vilket kommer att ställa mer skiftande krav på kommunikativa förmågor än traditionellt. **Arbetsjukdomar** orsakas främst av hög arbetsbelastning och sittande arbetsställningar.

Bedömd tolerans för fysiska funktioner samt balans, koordination och finmotorik är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora besvär med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och möjlighet till omväxlande arbetsställningar finns. Arbetet är i viss mån statiskt med långvarigt datorarbete. Vissa yrkesinriktningar (t.ex. demonstratörer, fastighetsmäklare och utesäljare) har ett mer rörligt arbete där även vissa tyngre lyft och förflyttningar kan förekomma. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Fysisk styrka och rörlighet: 2 – 3

Fysisk uthållighet: 2 – 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att kunna se, främst på nära håll, är en grundläggande förmåga då arbetet till stor del består av datorarbete. Att kunna höra och tala är likaså viktiga förmågor då arbetet innebär frekvent kontakt med kund där man förmedlar information till andra samt tar emot information. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Syn: 1, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Banktjänstemän och kreditrådgivare utför finmotoriskt arbete med fingrar (t.ex. arbete med dator samt penna). Vissa arbeten inom yrkesgruppen utför även arbetsmoment som inbegriper grundläggande kroppsbalans, exempelvis vid externa kundmöten. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2 – 3

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna är ofta konkreta och likartade över tid och utförs inom givna förutsättningar. I första hand måste man på ett grundläggande plan kunna planera, initiera, utföra och slutföra arbetsuppgifterna inom utsatt tid. I det ingår exempelvis att kunna planera när i tid olika fastighetsvisningar skall äga rum under en arbetsdag. Vidare behövs förmåga att kunna förstå andra

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inläring och

koncentration: 1 – 2

Exekutiv funktion: 1

Affektiv funktion: 1

Psykisk uthållighet: 2

människors behov samt vara lyhörd för andras viljeyttringar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2 – 3

Arbetet utförs i huvudsak sittandes eller ståendes, vilket ställer krav på muskulär uthållighet i mage och rygg över tid. Vissa yrkesinriktningar innehåller till stor del arbete vid dator där krav på muskulär uthållighet i nacke, skuldror och armar, medan andra inriktningar har ett mer rörligt arbete även externt där också tunga lyft kan ingå (t.ex. demonstratörer, uteförsäljare). Arbetet är överlag tillåtande till byte av arbetsställning över en arbetsdag.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1

Det huvudsakliga arbetet bedrivs mot kund och det är således av vikt att kunna höra vad personer säger såväl som att kunna tala så att andra hör och förstår. Det är framförallt av betydelse att kunna se på nära håll t.ex. läsa text på en datorskärm eller på ett papper men visst djupseende är nödvändigt inom vissa inriktningar som t.ex. mäklare som ofta framför fordon i tjänsten.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2 – 3

Datorarbete kräver viss finmotorisk förmåga, främst förmåga att kunna använda händer och fingrar med en viss precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs en viss stabilitet i hand och arm. Vissa yrkesinriktningar har arbetsuppgifter som innebär demonstration av produkter och/eller tjänsteresor. Här ställs krav på att kunna koordinera rörelser med flera kroppsdelar vid t.ex. framförandet av fordon eller uppvisning av en produkt.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetet är till största delen kundorienterat och förmåga att uttrycka sig muntligt och förmågan att förstå muntlig information är av stor vikt. Det är också viktigt att kunna tillgodogöra sig ingående information och kunskap om den vara eller tjänst som marknadsförs, vilket ställer stora krav på minne och inläring.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet är händelsestyrt, vilket ställer krav på förmåga till situationsanpassning och flexibilitet. Arbetet är dock relativt strukturerat och i allt väsentligt är detta samma typ av arbetsuppgifter som ska utföras återkommande. Arbetsuppgifterna ger stor möjlighet att lösas självständigt och kräver förmåga till eget beslutsfattande inom vissa givna ramar. Arbetet inom yrkeskategorin kan vara provisionsbaserat varför det krävs förmåga att hantera viss oförutsägbarhet men det ställs krav på förmågan att planera sitt arbete.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet bygger till stor del på kundkontakter det krävs förmåga att kunna skapa och behålla relationer med andra människor över tid. Individerna måste vara lyhörd för andras behov samt kunna hantera impulser, även under stressiga förhållanden. Att kunna kommunicera på ett sätt som gör att andra förstår är av central betydelse då arbetet går ut på att förmedla en produkt eller tjänst.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att kunna koncentrera sig på en uppgift under längre tid men även att kunna skifta fokus mellan olika arbetsuppgifter eller informationskällor. Främst telefonsäljare har ett mer statiskt arbete där flertalet telefonsamtal skall ringas under en arbetsdag och här krävs förmåga att fokusera uppmärksamhet under tid.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Gymnasielärare, grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger

Yrkesgruppen omfattar cirka 260 000 anställda. Lärare planerar, genomför och utvärderar undervisning i enlighet med läro- och ämnesplaner. Man utför bedömning och betygssättning samt undervisar och organiserar aktiviteter i förskola eller i förskoleklass. Fritidspedagoger planerar och organiserar fritidsaktiviteter för skolelever i fritidshem eller öppen fritidsverksamhet samt medverkar i pedagogisk verksamhet i skolklasser.

Kärnaktivitet: att med skärpa och närvaro, förbereda och genomföra pedagogisk interaktion i grupsituationer, ofta under lång sammanlagd tid över en dag. Relaterade ICF-koder är d160, d240, d398 och d758.

Kritisk faktor: förmåga att relatera tydligt och lyhört i grupp, samt förmåga att över tid upprätthålla engagemanget för detta, är avgörande krav.

Utvecklingen inom området tyder på att pedagogiska kvalitetskrav gradvis ökar vilket kan förväntas komma att ställa allt högre krav på främst kognitiva förmågor. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av arbetsplatsrelationer.

Bedömd tolerans för fysiska funktioner är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora fysiska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar för flera lärarkategorier mellan undervisning och administration, vilket medför varierad belastning. Främst förskollärare, fritidspedagoger samt lärare i praktiska ämnen måste ibland lyfta och hantera tyngre föremål, arbeta i obekväma arbetsställningar etc. Specifika aktiviteter (se generell text)

Syn, hörsel och tal

Arbetet bedrivs ofta i en bullrig miljö. Det är av central betydelse att kunna skilja ljud från varandra, att höra vad elever och kollegor säger samt att kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Främst närseende är av vikt, medan förskolläraryrket även förutsätter visst djupseende. Specifika aktiviteter (se generell text)

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Lärare utför finmotoriskt arbete med framförallt (dominant) arm och hand (t.ex. arbete med penna samt dator). Vissa lärarkategorier utför även arbetsmoment som inbegriper grundläggande kroppsbalans (t.ex. gymnastiklärare). Specifika aktiviteter (se generell text)

Psykiska funktioner

Arbetet handlar till stor del om att kunna upprätthålla och fokusera uppmärksamhet och kognitiv närvaro i en bullrig arbetsmiljö över tid och ofta under stressiga förhållanden. Vidare ingår bl.a. att driva lärandeprocesser framåt, att kunna ta initiativ och föra ett logiskt resonemang i grupp samt kunna fungera och relatera tillsammans med andra. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Fysisk styrka och rörlighet: 2
Fysisk uthållighet: 2 – 3

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1 – 2, hörsel 1, tal 1

Toleransnivå 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2

Toleransnivå 0 – 2

Minne, inlärning och koncentration: 1 – 2
Exekutiv funktion: 1
Affektiv funktion: 0 – 1
Psykisk uthållighet: 1

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2 – 3

Lärare med yngre elever samt de som undervisar i praktiska ämnen arbetar delvis i obekväma arbetsställningar – med böjd, hukad kropp eller liknande. De utför tunga lyft och andra fysiskt belastande moment som förutsätter att individen skall kunna vrida och sträcka på framförallt armar och överkropp (t.ex. vid av- och påklädning av barn samt vid gymnastikundervisning). Arbetet är dock till stor del varierande och tillåter byte av kroppställning.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Större delen av arbetstiden är förlagd till undervisning i klassrum, i ofta bullrig och högljudd miljö. Det är under dessa omständigheter viktigt att kunna tala klart och tydligt så att andra hör, samt kunna sortera ljud och höra vad andra säger. Att kunna se, främst på nära håll, är av betydelse för att kunna läsa dokument på papper och datorskärm. Även seende på längre håll har betydelse, främst för inriktningen förskollärare som ofta arbetar utomhus och måste ha uppsikt över barnen. Vissa individer inom yrkeskategorin utvecklar besvär i form av bl.a. tinnitus då arbetet ofta bedrivs i en mycket högmäld miljö och lärare utgör, enligt Arbetsmiljöverket, en högriskgrupp för att utveckla bullerrelaterade arbetssjukdomar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga att kunna arbeta med händer och fingrar. Större krav ställs här på förskollärare, grundskollärare samt lärare som undervisar i praktiska ämnesområden, då dessa ofta använder sig av arbetsredskap och material som kräver viss hand- och armstyrka, precision och inbegriper arbete med två händer samtidigt (t.ex. verktyg, musikinstrument, idrottsredskap). Lärare inom teoretiska ämnen kan normalt utföra majoriteten av sina arbetsuppgifter enbart med den dominant arm/handen. Arbetet innehåller ofta användandet av penna. Grundläggande balans är inte lika viktigt för lärare inom gymnasieskolan som undervisar äldre barn till skillnad från t.ex. förskollärare och grundskollärare som i viss utsträckning har arbetsuppgifter som innebär inslag av gående och bärande men också verksamhet som bedrivs utomhus delar av dagen.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 0 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbete som handlar om att bedriva pedagogisk verksamhet för barn och elever ställer krav på förmåga att kunna tillämpa generella metoder och samtidigt förhålla sig till givna utgångspunkter och ramar t.ex. att utgå från gällande pedagogisk huvudinriktning. En lärare måste vara uppmärksam och kunna behålla fokus över tid samt vara lyhörd, dels för barnens behov och dels så att barnen inte utsätts för risker, generellt gäller detta yngre barn inom förskolan. Att uttrycka sig i tal och skrift är av väsentlig betydelse då själva kärnan i undervisningen bygger på att eleverna förstår vad läraren menar.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Det grundläggande pedagogiska uppdraget utgår från fastställda läroplaner men undervisningen läggs upp individuellt vilket ställer krav på eget ansvar för arbetssituationen. En lärare måste ständigt kunna ta initiativ och driva undervisningen framåt, kunna ta beslut som rör verksamheten samt kunna ta hand om och lösa problem som kan uppstå i en barngrupp/klass.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet sker till stor del i form av socialt samspel och samarbete med elever, kollegor, föräldrar och ställer höga krav på förmågan att skapa, hantera och upprätthålla mellanmänniska relationer över tid. Det sociala samspelet inbegriper inte sällan konflikter och konflikthantering och arbetet kräver därför självkontroll, behärskning samt tolerans gentemot andras åsikter och viljeytringar. Beroende på barnens ålder kan det sociala samspelet te sig olika.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet utförs i grupper med elever/barn i en kontext som ofta är bullrig samt innehåller flertalet störande moment. Då lärarens uppgift är att leda undervisningen är det av vikt att kunna upprätthålla koncentration och fokusera uppmärksamhet över lång sammanhängande tid, inte sällan under stressiga förhållanden. Arbetstempot brukar som regel vara högt och inbegriper ofta arbete utöver ordinarie arbetstid. Som en konsekvens av detta bör noteras att lärare, enligt Arbetsmiljöverket, utgör en högriskgrupp i avseendet att utveckla arbetsmiljörelaterade arbetssjukdomar.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Handpaketerare och andra fabriksarbetare

Yrkesgruppen omfattar sammalagt cirka 30 000 anställda. I arbetet fyller och tillsluter man förpackningar för hand, etiketterar, packar, emballerar och väger gods manuellt, sorterar produkter, hanterar och rengör material och produkter i samband med tillverkning.

Kärnaktivitet: att på ett fysiskt rörligt sätt hantera (lyfta, sortera och flytta) föremål. Relaterade ICF-koder är d210, d445, d449. **Kritisk faktor:** att under lång sammanhållen tid klara fysisk repetitiv belastning främst i händer, armar och rygg.

Någon specifik **utveckling** kan inte pekas ut inom yrkesgruppen. Det finns fortfarande ett flertal arbeten som i huvudsak består av långvarigt fysiskt sorterings- och paketeringsarbete med små möjligheter till skiftande inslag i arbetet. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av repetitivt arbete.

Bedömd tolerans för psykiska funktioner samt balans, koordination och finmotorik är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora besvär inom ett eller flera områden med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna är repetitiva och manuella. De innehåller moment som kräver god förmåga att gripa tag i saker och manipulera samt föra ihop objekt exempelvis vid sorteringsarbete. Arbetet kan normalt utföras både sittande och stående och kroppsställning kan därför bytas efter behov. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Fysisk styrka och rörlighet: 2
Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetet bedrivs till stor del i bullrig miljö. Arbetet kräver förmåga att se på nära håll för att läsa av information på exempelvis etiketter och liknande. Arbetsuppgifterna kan genomföras enskilt men då arbetet ofta bedrivs i industrimiljö krävs förmåga att kunna identifiera ljud från truckar, traverser m.m. Även grundläggande talförmåga krävs för att kunna föra enklare arbetsrelaterad kommunikation med kollegor. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1 – 2, hörsel 2, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsuppgifterna kräver främst förmåga att med rimlig precision och relativt snabbt kunna koordinera händer och armar exempelvis vid paketering och sortering. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2 – 3

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

De mentala krav som ställs gäller främst förmågan att tillämpa enkla instruktioner och generella metoder för att utföra en arbetsuppgift korrekt. Arbetsuppgifterna är normalt strukturerade, konkreta och repetitiva. Möjlighet till direkt stöttande arbetsledning finns ofta närvarande. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Inläring, minne och koncentration: 3
Exekutiv funktion: 3
Affektiv funktion: 2 – 3
Psykisk uthållighet: 2 – 3

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2

Arbetsuppgifterna innebär att fylla, tillsluta och förpacka emballage för hand, sätta etiketter på och väga gods, sortera produkter, stapla och rengöra material och produkter i samband med tillverkning. Arbetet innebär även att sortera bort och slänga defekta produkter samt vara observant på att förpackningarna uppfyller ställda krav.

Statisk styrka för att upprepat kunna lyfta, dra, skjuta eller bära även relativt tunga föremål har därför ofta betydelse. Det är i första hand styrka i mage, rygg samt nacke, axlar och armar som krävs. Arbetsuppgifterna utförs i allt väsentligt stående, böjd eller gående. Det finns arbetsplatser inom yrkesgruppen med ganska skilda pausmöjligheter. Det finns också arbeten med en hel del obekväma arbetsställningar liksom det finns arbeten med goda ergonomiska förutsättningar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

En grundläggande del i arbetet är att kunna se saker på nära håll, t.ex. läsa en text på ett emballage, läsa av streckkoder osv. En grundläggande förmåga att kunna tala och ge instruktioner samt information på ett sätt så att andra förstår och att kunna ta till sig information och instruktioner som andra ger behövs normalt. Ofta kan arbetsuppgifter dock ske i huvudsak självständigt.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2 – 3

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att med rimlig precision och relativt snabbt kunna använda armar och händer för att hantera olika föremål. Det finns inslag där koordination är ett viktigt moment i utförandet, t.ex. vid inslagning av emballage samt vid stapling. Arbetet innehåller ett visst krav på finmotorik t.ex. vid märkning och inslagning.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 2 – 3

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

En basal förmåga till inläring, minne och koncentration behövs exempelvis för att minnas hur sortering ska genomföras och kunna utföra detta. Framförallt så krävs ett visst mått av återkommande koncentration exempelvis i ett manuellt sorteringsarbete på löpande band.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Förmåga krävs för att utföra arbetsuppgifter inom en klart och tydligt definierad ram och att upptäcka eventuella problem inom det egna arbetsområdet. I arbetet ingår att förstå respektive att förmedla grundläggande information, både muntligt och skriftligt, men framförallt muntligt. Yrkesgruppen ställer grundläggande krav på förmåga att kunna förstå och tillämpa generella metoder eller instruktioner i syfte att utföra specifika arbetsuppgifter korrekt. Arbetsuppgifterna måste kunna utföras i en viss ordning. Möjlighet till direkt stöttande arbetsledning finns ofta närvarande.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen utförs i huvudsak ensamt men ställer samtidigt krav på en viss mental flexibilitet genom att kunna anpassa sig till kollegor i samma arbetslag. Det är viktigt att kunna förstå muntliga instruktioner som exempelvis kan handla om vilken arbetsuppgift som ska utföras och/eller hur den ska utföras. Arbetsuppgifterna utförs självständigt men i närvaro av andra personer, vilket ställer krav på viss emotionell kontroll och viss grundläggande förmåga att samarbeta med andra.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetsuppgifterna är i allmänhet repetitiva och endimensionella, det vill säga att de ska utföras på samma sätt varje dag och under samma förutsättningar. Förutsättningar kan dock påverkas av driftproblem, perioder med hög produktionstakt och stor efterfrågan. Det krävs således förmåga att under perioder hantera stress för att uppnå höga produktionsmål.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Hovmästare, servitörer och bartendrar

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 18 000 anställda. Man tar emot bordsbeställningar och beställningar på mat och dryck i restauranger, på hotell, i bar m.m. Man serverar och tar betalt, ställer i ordning och dukar bord. Som bartender blandar och serverar man drinkar.

Kärnaktivitet: att arbeta i huvudsak fysiskt med belastning av rygg, axlar och ben samtidigt som man på ett säljande sätt ska kunna hantera kundrelationer. Relaterade ICF-koder är d430, d445 och d758. **Kritisk faktor:** förmåga att kunna kombinera fysisk ansträngning och upprätthålla engagemang för ett säljande arbetet är avgörande krav.

Under en längre tid har det funnits en **utveckling** inom yrkesgruppen som gett ökade tillfälliga anställningsformer av olika slag och det är idag mycket vanligt med deltidarbete vilket ofta innebär att man som anställd behöver ha flera jobb eller söka arbete parallellt vilket kan påverka bland annat den psykiska funktionsförmågan. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av lyft och förflyttningar av material under 20 kilo.

Bedömd tolerans för samtliga fyra förmågor ligger på en relativt jämn och låg nivå. Individer som har begränsningar som ligger under eller på angivna nivåer torde normalt klara av arbetet utan omfattande anpassningar.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga att stå och gå under större delen av arbetspasset, på hand- och armstyrka samt förmåga att böja sig, vrida på kroppen och sträcka sig. Arbetsuppgifterna präglas av fysisk aktivitet men de erbjuder varierade arbetsställningar. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2
Fysisk uthållighet: 1 – 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetsuppgifterna utförs uteslutande genom interaktion med kunderna. Att kunna tala så att andra hör och förstår samt höra vad andra säger är således en central del i arbetet. Arbetet bedrivs till stor del i bullrig miljö och ofta i miljö med dåligt ljus. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Syn 1, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak med händer och armar och kräver bland annat stadighet vid exempelvis servering. Det krävs också god finmotorisk förmåga när man hanterar tallrikar, bestick och liknande. Då föremål ofta förflyttas bland andra människor i rörliga miljöer krävs kroppsbalans och koordination. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet handlar till stor del om att kunna upprätthålla och fokusera uppmärksamhet och kognitiv närvaro i en bullrig arbetsmiljö över tid och ofta under stressiga förhållanden. Arbetsuppgifterna förutsätter framförallt affektiv förmåga då arbetet i stor utsträckning består av social interaktion med kunder. Arbetet bygger i hög utsträckning på korta kundmöten där servicekänslan är avgörande. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Inläring, minne och koncentration: 2
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 1 – 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

I de flesta yrkesinriktningarna utförs arbetet stående och gående vilket kräver god funktion i nedre extremiteter, mage och rygg för att kunna behålla en stående kroppsställning över tid. Arbetsuppgifterna kräver också en viss styrka och förmåga att arbeta med de övre extremiteterna för att kunna hantera tyngre arbetsmaterial som exempelvis disk. Krav ställs också på hand- och armstyrka samt förmåga att böja sig, vrida på kroppen och sträcka sig upprepat men oftast inte statistiskt. Arbetsuppgifterna präglas av fysisk aktivitet, men de erbjuder variation beträffande aktivitet och kroppsställning. Det finns arbeten där man främst rör sig inom en mindre yta som man ansvarar för som exempelvis en bar och arbeten där man rör sig över större ytor.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1

Arbetsuppgifterna präglas i mycket hög grad av interaktion med andra vilket kräver god förmåga att tala så att andra förstår, se framförallt på nära men i vissa fall även på långt håll samt höra vad andra säger. Vanligt är att arbetsmiljön har höga ljudnivåer eller störande omgivningsljud och är hörselkrävande. I arbetet måste man kunna sortera och skilja olika ljud från varandra. Det kan röra sig om ljud från TV och musikanläggningar och bakgrundstal som ska skiljas från direkt tal till personalen. Det finns arbeten där man främst rör sig inom en mindre yta som man ansvarar för som exempelvis en bar och arbeten där man rör sig över större ytor. Detta kan ha viss betydelse för toleransen avseende nedsatt syn och hörsel. Bartendrar utgör, enligt Arbetsmiljöverket, en högriskgrupp för att utveckla bullerrelaterade arbetsjukdomar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

Då arbetsuppgifterna innefattar hantering av olika typer av ömtåliga, heta och ibland blöta föremål krävs god finmotorisk förmåga, liksom förmåga till stabilitet i hand och arm. Balansförmåga och koordination är viktigt då denna typ av föremål förflyttas bland andra människor. Arbetet förutsätter också ett visst mått av finmotorisk kvalitet vad gäller att kunna presentera exempelvis drinkar på ett aptitligt och säljande sätt.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Yrkesgruppen ställer krav på att förstå vad andra säger och uttrycka sig så att andra förstår. Att kunna ha dialog med en eller flera kunder samtidigt som man utför sitt arbete med precision är vanligt förekommande. I exempelvis servitörsyrket kan det finnas krav på att kunna lära in en meny, kunna diskutera och föreslå dryckesval och känna till specialkost och alternativ när det är aktuellt.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Krav ställs på förmåga att genomföra arbetsuppgifterna i en ofta stressig miljö. Arbetet utförs dock i en strukturerad kontext med tydliga arbetsuppgifter, och ställer inte krav på avancerad problemlösning. Många arbeten innehåller försäljning av alkohol där man måste kunna förhålla sig till alkohollagens krav.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetsuppgifterna ställer höga krav på affektiv kontroll. Arbetet bygger i hög utsträckning på korta kundmöten där servicekänslan är avgörande. Arbetet är oftast mycket utåtriktat. Det är vanligt förekommande att det är ett genomgångsyrke med korta anställningstider för delar av personalen. Många har också tillfälliga anställningar och deltidsanställningar. En ostabil personalstruktur kan påverka personer med affektiv funktionsnedsättning negativt.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet kräver normalt att man kan upprätthålla aktivitet och stabilitet under ett arbetspass i en ofta stressig och bullrig arbetsmiljö.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,

Arbetsmiljöverket

Hotell- och restaurangfackets rapport

"Framtidsbranschen som glömde sina anställda"

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Ingenjörer och tekniker

Yrkesgruppen omfattar cirka 200 000 anställda. De yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen är civilingenjörer, ingenjörer, tekniker. Ingenjörer och tekniker leder, utvecklar och kontrollerar material- och informationsflöden samt produktionsplanering. Man utvecklar konstruktionsmetoder, produkter, tjänster och material inom byggnadsteknik samt väg- och vattenbyggnadsteknik. Man konstruerar och utvecklar produkter, planerar, leder, rationaliserar och kontrollerar utvinnings- och tillverkningsprocesser m.m. Man utvecklar säkerhetsrutiner och metoder för kvalitetskontroll. Man utför tekniskt arbete i samband med konstruktion, byggande, under och reparation av byggnader och anläggningar. Man organiserar och övervakar processer vid tillverkning och montering av el- tele- och elektronikutrustning, maskiner och mekaniska installationer.

Kärnaktivitet: att med utgångspunkt från givna teoretiska regler och metoder, omsätta dessa kunskaper till exempelvis rutiner, metoder och konstruktioner. Relaterade ICF-koder är d220, d398 och d399.

Kritisk faktor: förmågan att, normalt på egen hand, driva analytiskt krävande tekniska processer samt över tid upprätta hålla engagemanget för detta, är avgörande krav.

Utvecklingen tyder på att ingenjörens roll har förändrats i takt med att näringslivet har ändrat karaktär. Idag arbetar många civilingenjörer i projekt, ofta som chefer eller projektledare, vilket i sin tur ställer allt högre krav främst gällande exekutiva och affektiva förmågor. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av repetitivt arbete.

Bedömd tolerans för fysiska funktioner är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora fysiska besvär med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes, möjlighet till omväxlande arbetsställningar finns. Arbetet innehåller både kontorsarbete vid dator samt arbetsplatsbesök där moment som mätning, provtagning o.s.v. ingår. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Fysisk styrka och rörlighet: 2 – 3

Fysisk uthållighet: 2 – 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

De flesta arbetsuppgifterna innebär kontakt med kunder och innebär att man måste kunna skilja ljud från varandra, höra vad kollegor och kunder säger samt kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Syn, främst på nära håll, är av betydelse vid t.ex. datorarbete och liknande. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Syn 1, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Ingenjörer och tekniker utför finmotoriskt arbete med framförallt fingrar (t.ex. arbete med dator och penna). I vissa yrkesinriktningar ingår att arbeta vid arbetsplatser med mätning, provtagning och besiktning, vilket inbegriper grundläggande kroppsbalans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna består i huvudsak av att genom analytiskt tänkande identifiera och ta fram lösningar på tekniska problem. Arbetet kräver förmåga att kunna se detaljer och hur de påverkar helheten samt kreativt tänkande. Arbetet innebär att ta fram information till konstruktioner och ställer därför stora krav på att man kan uttrycka sig väl i tal och skrift så att andra förstår. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inläring och

koncentration: 1

Exekutiv funktion: 1

Affektiv funktion: 1 – 2

Psykisk uthållighet: 1

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2 – 3

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes, möjlighet till omväxlande arbetsställningar finns. Arbetet innehåller både kontorsarbete vid dator eller ritbord där man gör analyser, utredning m.m. samt arbetsplatsbesök som innehåller moment som mätning, provtagning o.s.v. Arbetet är fysiskt lätt och innehåller få tunga lyft. Vissa inriktningar innehåller mer konstruktionsskapande och innebär statiskt arbete vid datorarbetsplats. Enligt Arbetsmiljöverket är repetitivt arbete (vid dator), så kallat bildskärmsarbete, en vanlig orsak till arbetssjukdomar inom yrkesgruppen.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1

Arbetet sker ofta i samarbete med andra yrkesgrupper och förutsätter god kommunikativ förmåga. Det är viktigt att kunna tala klart och tydligt så att andra hör och förstår vad som sägs samt att själv kunna höra vad andra säger. Att se, både på nära och långt håll är av vikt, dels vid datorarbete och för att upptäcka detaljer och dels ute på en arbetsplats när man genomför mätningar o.s.v. Många av de arbetsredskap som finns att tillgå kräver också avläsning på display.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga att kunna arbeta med händer och fingrar, ibland med total precision (t.ex. vid arbete med dator eller vid mätningar, konstruktionsritningar etc.). Vissa yrkesinriktningar är ofta ute på fältarbete, ibland i kuperad terräng och här ställs krav på grundläggande kroppsbalans.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inlärnin, minne och koncentration

Arbetsuppgifterna bygger på att utifrån ett givet material eller förutsättningar kunna identifiera och ta fram lösningar på problem som existerar inom verksamhetsområdet. Man måste ha förmåga att se detaljer och ha kunskap om hur dessa påverkar helheten. Man ta ofta fram ritningar och utredningar och det är därför av vikt att kunna uttrycka sig på ett sätt så att andra kan förstå och omsätta innehållet till praktiska lösningar.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Att arbeta som ingenjör eller tekniker innebär att man driver processer från konstruktionsskiss till färdigställande. Det gäller att utifrån givna metoder och regler snabbt kunna skifta fokusområde eller anpassa sig till nya omständigheter, oförutsedda händelser, t.ex. vid konstruktionsfel.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet bedrivs i nära relation med andra yrkesgrupper och ställer vissa krav på att man kan upprätthålla mellanmänniska relationer över tid samt vara emotionellt stabil och kunna samarbeta med andra (vara lyhörd för andras synpunkter, viljetryningar etc.). Ofta handlar det om att ha en expertfunktion som går ut på att skapa lösningar efter beställningar från personer som saknar den kompetensen och har svårt att se och förstå problem, förutsättningar och möjligheter i relation till det mål beställaren själv har.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet är relativt omväxlande och tillåter regelbundna raster/pauser. Ofta krävs att arbetsuppgifter skall utföras inom en viss deadline och har betydelse för andra yrkesgrupper, vilket gör att arbetet ofta sker under tidspress. Följaktligen är det av vikt att kunna upprätthålla koncentration och fokus under en hel arbetsdag.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

IT-arkitekter, systemutvecklare och testledare m.fl.

Yrkesgruppen omfattar cirka 90 000 anställda. De yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen är systemanalytiker och IT-arkitekter, mjukvaru- och systemutvecklare, systemtestare och testledare, systemförvaltare m.fl. Man tar fram strategier för hur IT-system ska utvecklas. Man analyserar, designar och utvecklar IT-system eller delar av IT-system samt spel och andra interaktiva medier. Man dokumenterar, planerar och genomför tester av IT-system på olika nivåer, ansvarar för och sköter IT-system som är i drift. Ansvarar för IT-säkerhet.

Kärnverksamhet: att med skärpa och kreativitet samt logiskt tänkande tillämpa generella regler och metoder vid konstruktion och underhåll av datorsystem. Relaterade ICF-koder är d160, d220 och d398.

Kritisk faktor: förmåga att, normalt på egen hand, driva analytiskt krävande tekniska processer, är ett absolut krav. **Utvecklingen** tyder på att de existerande IT-nätverken blir allt mer komplexa och svåröverskådliga, vilket ställer högre krav på problemlösningsförmåga samt helhetssyn inom yrkesgruppen. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av bildskärmsarbete.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är stor. Detta innebär inte att individer med stora fysiska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittande eller stående och belastar främst axlar, armar och händer. Arbetet är i viss mån statistiskt med långvarigt datorarbete. Det är dock inget fysiskt belastande arbete och det finns ofta möjlighet att ta paus/byta arbetsställning under arbetsdagen. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 3

Fysisk styrka och rörlighet: 3

Fysisk uthållighet: 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att kunna se, främst på nära håll, är av stor betydelse då arbetsuppgifterna i huvudsak består av datorarbete. Arbetet utförs till största del självständigt men även i samarbete med andra, varför grundläggande krav ställs på hörsel och tal. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1, hörsel 2, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Systemerare och programmerare utför finmotoriskt arbete med fingrar (t.ex. vid arbete med dator). Då arbetet i huvudsak kan utföras sittande ställs endast grundläggande krav på kroppsbalans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna består i huvudsak av att planera, skapa och underhålla datasystem, vilket kräver analytisk förmåga och logiskt tänkande inom givna ramar samt förmåga att förstå och förmedla information. Vissa yrkesinriktningar kan innehålla kundkontakter och är beroende av förmågan till samarbete med andra. Arbetet utförs ofta under viss tidspress och man måste kunna fokusera uppmärksamhet över tid. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inlärnin g och

koncentration: 1

Exekutiv funktion: 1

Affektiv funktion: 2

Psykisk uthållighet: 1

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 3**

I huvudsak utförs arbetet sittandes eller ståendes med framförallt armar och händer vid en datorarbetsplats, vilket ställer krav på grundläggande fysisk styrka och uthållighet i rygg, axlar och nacke. Arbetet är dock till stor del varierande och tillåter byte av kroppställning regelbundet. Så kallat bildskärmsarbete, det vill säga återkommande arbete med tangentbord och datormus, kan ge upphov till arbetsrelaterade sjukdomar av främst nacke och armar. Dock utgör yrkeskategorin, enligt Arbetsmiljöverket, ingen högriskgrupp för att utveckla arbetssjukdomar av nacke och armar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Arbetet kräver till största del syn på främst nära håll vid så kallat bildskärmsarbete. Det är främst yrkesinriktningar som innebär kundsupport och kundkontakter kräver att man kan göra sig förstådd via tal. I de flesta arbeten är det av vikt att kunna höra vad kollegor säger.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga att kunna arbeta med händer och fingrar vid en datorarbetsplats. Arbetet innehåller ofta moment som kräver precision i hand och arm. Arbetet utförs ofta sittande och ställer endast krav på grundläggande kroppsbalans.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetsuppgifterna består i huvudsak av att planera för, skapa samt underhålla data/datorsystem, självständigt eller tillsammans med användare. Arbetsuppgifterna ställer krav på logiskt tänkande i form av att kunna förstå vad som är fel eller identifiera potentiella framtida felkällor i ett datasystem. För att lösa problem ställs krav på att kunna lösa och tillämpa generella metoder och samtidigt förhålla sig till givna utgångspunkter och ramar. Det är av vikt att kunna förstå muntlig och skriftlig information på fackspråk samt att kunna uttrycka sig, främst i skrift, på ett sätt så att andra förstår.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetsuppgifterna kräver initiativförmåga och förmåga att planera och självständigt driva arbetet, ibland under tidspress. Man måste kunna prioritera och värdera olika uppgifter i förhållande till varandra samt kunna fatta beslut rörande arbetets fortgång.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet utförs ofta självständigt men innehåller också samarbete med kollegor och uppdragsgivare och ställer krav på förmågan att hantera och upprätthålla mellanmänniska relationer över tid. I större företag/organisationer arbetar flera personer inom samma område och det är i dessa fall viktigt att man är lyhörd för andras viljetrytningar.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetsuppgifterna kräver noggrannhet och förmåga att kunna utföra samma arbetsmoment upprepade gånger vid exempelvis testsituationer. Detta förutsätter förmåga att över tid kunna koncentrera sig på en eller flera uppgifter utan att bli distraherad.

Referenser

www.onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,
Arbetsmiljöverket
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Kockar och kallskänkor

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 32 000 anställda. Kockar och kallskänkor lagar, lägger upp och garnerar mat inom hotell- och restaurangnäring, inom storkök, provkök, på fartyg eller i butik.

Kärnaktivitet: att på ett fysiskt rörligt sätt hantera köksutrustning och råvaror samt att leda och genomföra, ofta flera, matlagningsprocesser mot distinkta tidskrav. Relaterade ICF-koder är d240, d430, d445, d449

Kritisk faktor: förmåga att samordna aktiviteter under tidspress är i de flesta anställningar ett avgörande krav. Under en längre tid har det funnits en **utveckling** inom yrkesgruppen som gett ökade tillfälliga anställningsformer av olika slag och det är idag mycket vanligt med deltidsarbete vilket ofta innebär att man som anställd behöver ha flera jobb eller söka arbete parallellt vilket kan påverka bland annat den psykiska funktionsförmågan.

Bedömd tolerans för samtliga fyra förmågor ligger på en relativt jämn och låg nivå. Individer som har begränsningar som ligger under eller på angivna nivåer torde normalt klara av arbetet utan omfattande anpassningar.

Fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna är rörliga och ställer krav på förmåga att stå och förflytta sig under långa stunder under en arbetsdag. En del av arbetsuppgifterna kräver en kombination av uthållighet och muskulär styrka som exempelvis beredning av såser och styckning. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå: 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2

Fysisk uthållighet: 2

Syn, hörsel och tal

Arbetet bedrivs till viss del i bullrig miljö. Att kunna se på korta avstånd samt förmåga till färgseende är av väsentlig betydelse för att kunna skapa produkter av god kvalitet. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå: 1 – 2

Syn 1, hörsel 2, tal 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet

De många olika, och mycket varierande handgrepp, som beredning av mat omfattar (att skala, hacka, skära, hålla, röra), bygger i stor utsträckning på precision i rörelser med i första hand arm och hand och i viss mån på kroppsbalans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå: 1

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1

Psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna är ofta konkreta och likartade över tid och utförs inom givna förutsättningar. I första hand måste man på ett grundläggande plan kunna planera, initiera, utföra och slutföra arbetsuppgifterna inom utsatt tid. Det ingår ofta att leda personal eller att arbeta i olika arbetslag. Detta ställer bland annat krav på förmåga att förstå muntlig och skriftlig information, liksom förmåga att framförallt kunna uttrycka sig i tal och relatera till kollegor i en tidspressad arbetsmiljö. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå: 1 – 2

Minne, inläring och

koncentration: 1 – 2

Exekutiv funktion: 1

Affektiv funktion: 1 – 2

Psykisk uthållighet: 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

Arbetet kan vara tungt och rygg, armar, axlar, ben och knän belastas normalt under lång tid. Normalt sätt utförs merparten av arbetet stående och gående, ofta på hårda golv. Arbetsuppgifterna ställer därför krav på förmåga att stå och förflytta sig under lång sammanhängande tid under en arbetsdag. Likaså kräver arbetsuppgifterna bålstabilitet och bålstyrka då mycket av arbetet går ut på att använda hela överkroppen när man förbereder matlagningen. Arbetsuppgifterna kräver även förmåga att lyfta, bära och dra föremål av olika tyngd och storlek. Det kan röra sig om större köttstycken, burkar och spannar med råvaror.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Det ingår i merparten av arbetena inom yrkeskategorin att kunna presentera maten på ett tilltalande sätt. Alla portioner måste exempelvis ha lika hög kvalitet. Arbetet innebär samarbete med andra i en arbetsmiljö som kan vara präglad av höga ljud och buller och med potentiella riskfaktorer som exempelvis hantering av knivar, varma föremål och liknande. Arbetet förutsätter förmågan att kunna se, främst på nära håll, samt färgseende.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1

Då arbetsuppgifterna innefattar hantering av heta och vassa föremål krävs god finmotorisk förmåga, liksom förmåga till stabilitet i hand och arm. Balansförmåga och koordination är viktigt då ibland heta, tunga eller vassa föremål förflyttas bland andra människor på ofta halt underlag. Den finmotoriska kvaliteten är också viktig när det gäller att kunna presentera mat på ett aptitligt och säljande sätt. Arbetsmiljön kan ofta vara intensiv och tidspressad i kombination med exempelvis hala golv.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne, koncentration samt psykisk uthållighet

Många av de miljöer som dessa arbetsuppgifter återfinns i ställer krav på förmåga att hantera stress, förmåga till flexibilitet samt förmåga att behålla lugnet. Verksamheten utgår ifrån utifrån vissa givna ramar men eftersom det är ett arbetsområde där kunden står i fokus är den händelsestyrd på ett sätt som inte alltid är överblickbart. Arbetet sker i många fall med hög tidspress och krav på en presentabel produkt vilket ställer krav på koncentration, minne och uthållighet.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetsuppgifterna kräver noggrannhet i hantering av livsmedel och hygien. Då det inom yrket finns många arbetsmoment och arbetsredskap som kan förorsaka fysisk skada krävs även noggrannhet kring, och förståelse för, rutiner som råder på arbetsplatsen. Förmåga att planera utgör ett framträdande krav inom yrkesgruppen, som innefattar allt från att planera vad som ska tillagas och vilka inköp som måste göras till att planera, förbereda och genomföra själva tillagandet. Yrkesgruppen ställer höga krav på förmåga att utföra arbetsuppgifter i en bestämd ordning enligt instruktioner och ställer även krav på problemlösning inom givna ramar. Exempel kan vara vid skapande av menyer eller då råvaror saknas under ett arbetspass.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetsuppgifterna sker ofta i arbetslag, vilket ställer krav på förmåga att hantera sociala relationer. Inte sällan ställs det krav på att samarbetet ska fungera även under tidspress. Arbetsuppgifterna ställer krav på förmåga att förstå muntlig och skriftlig information och att kunna uttrycka sig begripligt, framförallt muntligt.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Kundtjänstpersonal, receptionister m.fl.

Yrkesgruppen omfattar cirka 50 000 anställda. De yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen är resesäljare och trafikassistenter m.fl., kontors- och hotellreceptionister samt kundtjänstpersonal. I arbetet kan ingå att lämna upplysningar om resor, resmål, logi och evenemang, förmedla och sälja resor, göra upp resplaner och boka biljetter, hotellrum m.m. Man kan svara för passagerarservice på flygplatser samt på färje- och bussterminaler, informera om avgångstider, biljettpriser, linjesträckningar, restider, kontrollera färdbevis och registrera bagage. Att ge råd och upplysningar samt besvara frågor om ett företags eller organisations produkter, tjänster eller policy kan vara andra uppgifter. Ta emot, checka in och ut gäster på hotell, konferensanläggning, vandrarhem eller campingplats, informera om bl.a. anläggningens service samt sevärdheter och nöjesevenemang, göra i ordning konferenslokaler och ansvara för att den tekniska utrustningen fungerar och att förtäring serveras enligt beställningen. Informera och hänvisa till plats, lokal eller person samt hantering av in- och utpassering.

Kärnaktivitet: att med skärpa och närvaro lämna och ta emot information till kunder. Relaterade ICF-koder är d398 och d758. **Kritisk faktor:** förmåga att relatera tydligt men lyhört i kundmötet, samt förmåga att över tid upprätthålla engagemanget för detta, är avgörande krav.

Ett gemensamt **utvecklingsspår** kan sägas vara att kundens möjligheter att själv praktiskt genomföra delar av tjänsterna ökar (beställning på internet, egen informationssökning m.m.). Detta ställer ökade kunskaps- och informationskrav i yrkeskateorin och minskar kraven på fysiska funktioner i viss mån och vissa situationer.

Arbetsjukdomar orsakas vanligast av repetitivt arbete.

Bedömd tolerans för balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora besvär med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst axlar, armar och händer. Det är dock inget fysiskt belastande arbete och det finns ofta möjlighet att ta paus/byta arbetsställning under en arbetsdag. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Fysisk styrka och rörlighet: 2
Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att kunna se, främst på nära håll, är av stor betydelse då arbetsuppgifterna i stor utsträckning består av datorarbete. Vidare består flertalet arbeten av olika kundmöten (telefon, besök, e-post) där fokus ligger på att kunna förmedla och ta emot information varför hörsel och talförmåga är av vikt. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Syn 1, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Yrkesutövarna utför finmotoriskt arbete med fingrar (t.ex. arbete med dator samt penna). Vissa arbeten inom yrkesgruppen utför även arbetsmoment som inbegriper grundläggande kroppsbalans, exempelvis vid arbete i hotellreception.

Toleransnivå 2 – 3

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2 – 3

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet utförs normalt inom en strukturerad kontext med tydliga arbetsuppgifter och de krav som ställs på förmåga relaterad till psykiska funktioner gäller främst förmåga att kunna kommunicera, affektiv kontroll, förmåga att förstå andra människors intentioner samt att kunna lösa problem av konkret art. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inläring och koncentration: 2
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 1 – 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2

Arbetet utförs i huvudsak sittandes men även stående över disk och/eller via telefon, vilket ställer krav på muskulär uthållighet i mage och rygg. Vid webbaserade tjänster med intensivt tangentbordsarbete ställs också krav på muskulär uthållighet i nacke, skuldror och armar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1

Arbetet ställer krav på god hörsel, framförallt att utan ansträngning kunna höra vad andra säger, både i ett fysiskt möte och i telefonsamtal, ibland även med olika former av ljud i bakgrunden. Förmåga att se på nära håll, t.ex. läsa text på en datorskärm eller ett papper är viktigt liksom förmåga att tala klart och tydligt. Inom yrkesgruppen finns dock webbaserade tjänster där krav på hörsel- och talförmåga är lägre vilket innebär en ökad tolerans mot nedsatt förmåga av dessa funktioner.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2 – 3

Datorarbete kräver viss finmotorisk förmåga, främst förmåga att kunna använda händer och fingrar med en viss precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs en viss stabilitet i hand och arm. Inom yrkesgruppen finns det i övrigt en stor tolerans mot besvär gällande förmågor relaterade till psykomotoriska funktioner. Exempelvis är förmåga att reagera snabbt, anpassa och/eller välja kroppsörelser efter situation av lägre betydelse för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Kundmötet ställer ofta krav på förmåga att hantera stressiga situationer, liksom på förmåga att fokusera på flera uppgifter simultant.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet är händelsestyrt, vilket ställer krav på förmåga till situationsanpassning och flexibilitet. Arbetet är dock relativt strukturerat och i allt väsentligt är detta samma typ av arbetsuppgifter som ska utföras återkommande. Arbetsuppgifterna kräver dock en viss initiativförmåga inom relativt tydliga ramar och befogenheter. Arbetet ställer även krav på förmåga att identifiera och lösa kunders problem. Förmågan att lösa problem handlar dock om att kunna lösa situationsbetingade och konkreta problem, inte mer abstrakta problem ur ett strategiskt och/eller långsiktigt perspektiv. Likaså ställer arbetsuppgifterna inte heller krav på förmåga till analys och slutledningsförmåga.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Kontexten inom vilken kundinformatörer arbetar kan variera stort. Kravens karaktär präglas till stor del av aktuellt verksamhetsområde, arbetsplatsens storlek och lokalisering. Kundkontakter utgör dock arbetets kärna. Detta innebär att framförallt förmåga att kommunicera muntligt är av stor vikt. Yrket ställer krav på att kunna förstå vad andra människor avser i sin kommunikation samtidigt som det krävs förmåga att kunna informera andra eller svara på konkreta frågor på ett adekvat och lättförståeligt sätt. Krav ställs även på att skriftligt kunna kommunicera på ett motsvarande sätt även om detta inte är ett lika frekvent förekommande inslag i arbetet.

Kontakt med andra människor, både fysiskt och via telefon, är ett helt dominerande inslag i arbetet som kundinformatör. Krav ställs därför på förmåga att hantera och engagera sig i tillfälliga kontakter med okända personer. En del kontakter sker med människor som är otrevliga eller arga vilket ställer krav på förmåga att reglera impulser, även under pressade förhållanden.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Kraven på psykisk uthållighet är normalt också betydande. Det ansvar för kunderna som medföljer arbetet finns normalt över hela arbetsdagen. Beroende på intensitet i kundmöte och olika former av kundmöten kan dock kraven på förmåga till psykisk uthållighet skifta som exempelvis vid arbetsuppgifter back- eller front office.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Inkomna synpunkter från Karin Dagergren,

Rådgivare arbetsmiljöfrågor, Svensk Handel

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Lager- och terminalpersonal

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 56 000 anställda. Lager- och terminalpersonal finns inom många branscher och det finns många olika typer av arbetsplatser där man kan arbeta som lager- och terminalpersonal. De registrerar, kontrollerar och styr material- och varuflöden, planerar och kontrollerar leveranser, planerar lagerhållning och utnyttjande av lagerkapacitet, tar emot gods, packar upp, kontrollerar och registrerar varor och maskinsorterar post.

Kärnaktivitet: att på ett fysiskt rörligt sätt hantera (lyfta, sortera, flytta) föremål. Relaterade ICF-koder är d430, d445, d449. **Kritisk faktor:** förmåga att under lång sammanhållen tid klara fysisk repetitiv belastning främst i händer, armar och rygg. **Utvecklingen** går mot att fler fysiska moment inom yrkesgruppen utförs med olika hjälpmedel vilket ger en sammantaget ökad tolerans mot fysiska besvär samt i viss mån ett ökat krav på en bredare kompetens. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av repetitivt arbete.

Bedömd tolerans för psykiska funktioner är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora besvär inom ett eller flera av dessa områden med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna är repetitiva. Ofta behöver man kunna lyfta och bära relativt tunga föremål som exempelvis buntar och kollin. Arbetet utförs som regel stående och de fysiska krav som ställs gäller främst styrka i rygg, armar och axlar. I arbetet ingår ofta att upprepat utföra fysiskt tunga moment. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2
Fysisk uthållighet: 1 – 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetet bedrivs till stor del i bullrig miljö. Arbetet kräver förmåga att se på nära håll för att läsa av information på exempelvis etiketter och liknande. Djupseende är viktigt vid förflyttning av gods med truck. Arbetsuppgifterna kan genomföras enskilt men då arbetet ofta bedrivs i industrimiljö krävs förmåga att kunna identifiera ljud från truckar, traverser m.m. Även grundläggande talförmåga krävs för att kunna föra enklare arbetsrelaterad kommunikation med kollegor. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Syn 1, hörsel 2, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsuppgifterna kräver främst förmåga att med rimlig precision och relativt snabbt kunna koordinera olika kropps rörelser, stående eller gående exempelvis vid orderpackning, godskontroll, truckkörning och liknande. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

De mentala krav som ställs gäller främst förmågan att tillämpa enkla instruktioner och generella metoder för att utföra en arbetsuppgift korrekt. Arbetsuppgifterna är normalt strukturerade, konkreta och repetitiva. Kontakter och kommunikation med medarbetare och externa kunder som exempelvis förare från olika företag ställer högre krav idag än tidigare. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Inläring, minne och koncentration: 3
Exekutiv funktion: 2 – 3
Affektiv funktion 2 – 3
Psykisk uthållighet: 3

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

För att kunna utföra arbetsuppgifterna är det viktigt med statisk styrka för att upprepat kunna lyfta, dra, skjuta eller bära föremål som även är relativt tunga. I detta sammanhang är framförallt fysisk styrka i mage, rygg samt nacke, axlar och armar viktig. Arbetsuppgifterna utförs i allt väsentligt stående, böjd eller gåendes. Arbetsuppgifterna ställer krav på explosiv styrka och förmågan att snabbt och upprepat kunna böja, vrida eller sträcka sig med kroppen, armar och/eller ben. Fler och fler fysiska moment inom yrkesgruppen utförs med olika hjälpmedel. Ofta ställs även krav på att kunna tåla fysikaliska omgivningsfaktorer som kyla, hög luftfuktighet, användande av personlig skyddsutrustning, med mera. Det finns också arbetsplatser där en truckförare står för att placera exempelvis gods på rätt plats i ett lager. Helautomatiserade lager där lagerarbetaren med hjälp av en dator sköter alla arbetsuppgifter själv finns också i branschen.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 2

Att kunna se på framförallt nära håll är av central betydelse, exempelvis för att kunna läsa från en display, skärm eller etiketter. Det är även betydelsefullt med ett djupseende som kan avgöra det ungefärliga avståndet till ett föremål i samband med exempelvis truckkörning förflyttning av gods på annat sätt.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att med rimlig precision och relativt snabbt kunna använda armar och händer för att gripa, flytta eller bära olika föremål. Det krävs vidare tillräcklig precision och fingerfärdighet för att kunna använda olika hjälpmedel så som handscanner eller tangentbord, det vill säga trycka på knappar alternativt fält på en display. Arbetsuppgifterna kräver en relativt hög förmåga att kunna koordinera rörelser av två eller flera extremiteter samt hela kroppen, detta i främst stående ställning. Förutom manuell hantering måste gods även kunna hanteras med truckar av varierande storlek och kapacitet.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 2 – 3

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

En basal förmåga till inläring, minne och koncentration behövs exempelvis för att minnas hur en order ska packas och kunna utföra detta.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

I arbetet ingår att förstå respektive att förmedla grundläggande information, både muntligt och skriftligt, men framförallt muntligt. Yrkesgruppen ställer grundläggande krav på förmåga att kunna förstå och tillämpa generella metoder eller instruktioner i syfte att utföra specifika arbetsuppgifter korrekt. Arbetsuppgifterna måste kunna utföras i en viss ordning och exempelvis gods måste kunna placeras/transporteras iväg enligt ett visst mönster som kan vara baserat på exempelvis nummer, bokstäver, ord eller kombinationer av dessa. Förmåga till visst logiskt tänkande och att specifikt kunna kombinera olika former av information i syfte att hitta rätt lösning eller identifiera fel är därför viktigt. Förmåga att förstå och tillämpa information och instruktioner är också viktigt för att kunna hantera olika arbetshjälpmedel (allt ifrån olika maskiner och verktyg till enkla datorprogram för att ta fram order, göra registrering o.d.). Ofta används handhållen scanner för att läsa in information.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen utförs i huvudsak ensamt men ställer samtidigt krav på en viss mental flexibilitet genom att kunna anpassa sig till kollegor i samma arbetslag och till kollegor med andra funktioner som är beroende av hur arbetet utförs. Även om många av de direkta arbetsuppgifterna utförs enskilt är således diskussioner och samarbete med enskilda personer och grupper ett stående inslag.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Gods förflyttas med allt från enklare vagnar till avancerade höglifttruckar och ställer därigenom också krav på sinnesfunktion och koncentrationsförmåga. Arbetsuppgifterna är i allmänhet repetitiva och endimensionella, det vill säga att de ska utföras på samma sätt varje dag och under samma förutsättningar. Förutsättningar kan dock påverkas av exempelvis deadlines och aktuell efterfrågan. Det krävs således förmåga att under perioder hantera stress för att uppnå snävt satta deadlines.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Lastbilsförare, buss- och spårvagnsförare, taxiförare m.fl.

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 100 000 anställda. Man kan köra tung lastbil och transportera och hantera gods, beräkna godsets vikt och volym och medverka i lastning och lossning. Man transporterar och bärgar fordon. Man kör bokbuss, buss, trådbuss eller spårvagn för att transportera passagerare, kontrollerar biljetter och färdbevis samt ropar ut hållplatser. Att ansvarar för passagerares säkerhet under färden ingår i denna typ av arbetsuppgifter. Taxiförare transporterar passagerare och assisterar dem vid behov, även gods kan lastas och lossas i viss omfattning.

Kärnaktivitet: att under lång sammanhållen tid och med fysisk och psykisk precision kunna framföra fordon. Relaterade ICF-koder är d160, d220 och d415. **Kritiska faktorer:** förmåga att under psykiskt pressande förhållanden kunna se, tolka och dra slutsatser av verbal och skriftlig information och därpå fatta logiskt konsistenta beslut.

Utvecklingen inom exempelvis transportbranschen går mot högre krav på exakthet i leverans då lagerhållningen minskar. Detta ställer större krav på förmåga att planera och följa planerna för körningarna. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av repetitiva arbetsrörelser som sträckrörelser.

Bedömd tolerans för fysiska funktioner är måttlig. Detta innebär inte att individer med måttliga fysiska besvär med självklarhet kan antas arbetet. Bedömningar måste dock göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetet utförs som regel i sittande position med endast små möjligheter till byte av arbetsställning under en stor del av en arbetsdag. Arbetet utförs främst med armar, händer och händer. Arbetsuppgifterna förutsätter tillgång till fysisk styrka under begränsade tidsperioder för att vid behov kunna lyfta eller förflytta gods. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå: 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2
Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

För att få arbeta inom yrkesgruppen krävs i stort sett opåverkad synförmåga. Hörsel krävs på grundläggande nivå. Tal är inte lika avgörande för godstransporter som för persontransporter. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå: 0 – 2

Syn 0, hörsel 1, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsuppgifterna bygger till stor del på att koordinera olika handgrepp – t.ex. att vrida, böja, trycka, dra, vända, styra – vid framförandet av fordon, och inbegriper precisionsarbete med framförallt händer och armar. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå: 0 – 1

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 0 – 1

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna förutsätter att snabbt kunna läsa, tolka och dra logiska slutsatser baserad på skriftlig och muntlig information. De beslut som fattas sker ofta i situationer som berör andra individer. Arbetet har små felmarginaler och det är därför av central betydelse att kunna fokusera uppmärksamhet över tid. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå: 1 – 2

Minne, inlärnin g och koncentration: 1 – 2
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 1 – 2
Psykisk uthållighet: 1

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2

Arbetet utförs till största delen med armar, händer och fötter i sittande eller upprest position, ofta under en längre sammanhängande period där möjlighet till byte av arbetsställning endast kan göras under en begränsad tid. Inom yrkesgruppen finns regler för hur lång sammanhängande körtid man får ha beroende på vilken typ av yrke som är aktuell. En sittande position med handfattning om ratten måste kunna behållas under längre perioder vilket förutsätter muskulär uthållighet i framför allt mage, rygg och skuldror. Sekundärt till den huvudsakliga arbetsuppgiften att framföra ett fordon krävs en viss fysisk styrka och rörlighet för att vid eventuell lastning och lossning kunna lyfta eller förflytta gods eller bistå passagerare med eventuellt medföljande bagage. Arbetsgruppen innehåller olika krav på fysisk uthållighet då vissa arbetsuppgifter som exempelvis distributionskörning innehåller kortare körningssträckor med fler stopp.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 0 – 2

Arbetsuppgifterna innebär att det är nödvändigt att kunna se mer eller mindre utan nedsättning, på korta och långa avstånd samt i mörker och i situationer med starkt ljusa förhållanden. Ett korrekt färgseende krävs också. Det är även viktigt att ha förmåga till splitvison samt att kunna avgöra avstånd till andra trafikanter eller föremål i trafikmiljön. Inom yrkesgruppen finns det mer kommunikationskrävande arbeten som exempelvis passagerarkontakter för buss- och taxiförare och mindre kommunikationskrävande arbeten som exempelvis lastbils- och långtradarförare.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 0 – 1

Att framföra tyngre fordon kräver förmåga att under längre perioder snabbt, upprepat, koordinerat och med precision kunna använda exempelvis ratt, växelspak, koppling, bromspedal och andra reglage. Det förutsätter förmåga att sittandes kunna använda armar/händer och ben/fötter samtidigt. Dessa rörelser ska även kunna utföras snabbt, med rätt timing och vara rätt valda utifrån situationen i trafiken. En förutsättning för detta är en grundläggande stabilitet i arm och hand samt en finmotorisk förmåga att relativt snabbt kunna använda armar, händer, fingrar och/eller fötter för att gripa, trycka, dra eller på andra sätt använda knappar, spakar och reglage

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inlärnin, minne och koncentration samt psykisk uthållighet

Arbetsuppgifterna innebär i huvudsak att framföra fordon vilket ställer höga krav på bland annat säkerhetstänkande. I arbetsuppgifterna ingår i allmänhet även att inspektera fordon och annan utrustning i syfte att upptäcka fel och brister. Detta innebär att yrkesgruppen kräver grundläggande förmåga till logiskt tänkande för att identifiera befintliga eller potentiella problem. För att vara förmögen att göra detta krävs förmåga att omsätta allmänna riktlinjer på ett sådant sätt att enstaka arbetsuppgifter utförs i rätt ordning och på rätt sätt i specifika situationer. I samband med framförande av ett fordon ställs krav på förmåga att snabbt kunna hantera och bearbeta visuell information, som exempelvis flera samtidiga och olika rörelser i trafiken. För att detta ska vara möjligt krävs förmåga att vara koncentrerad och uppmärksam under en längre period utan att tappa fokus. Det krävs även en förmåga att under körning vara förmögen att hantera flera aktiviteter samtidigt, till exempel att prata i mobiltelefon via headset eller använda GPS eller motsvarande.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbete inom yrkesgruppen utförs i huvudsak enskilt och med ansvar för säkerhet och materiella värden. Detta förutsätter förmåga till självständiga beslut och initiativ, dock utifrån en strukturerad och tydlig kontext och en relativt given bild av hur uppgiften ska genomföras.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen kräver kommunikation med andra människor, både muntligt och skriftligt. Information, främst muntligt, måste kunna förmedlas och förstås på ett ändamålsenligt sätt vilket är särskilt viktigt vid persontransporter. Förmåga till affektiv kontroll och balans förutsätts framförallt i vid längre tids körning i kombination med krav på kommunikation.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Yrkesgruppen kräver, mot bakgrund av de huvudsakliga arbetsuppgifterna att framföra stora och tunga fordon i trafik, god förmåga att hantera stress. Normalt finns dock möjlighet till rast/paus vid behov.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Läkare och psykologer

Yrkesgruppen omfattar cirka 50 000 anställda. Läkare undersöker patienter, ställer diagnoser och gör behandlingsplaner. De informerar, ger råd och utfärdar anvisningar, utför operationer och andra behandlingar, utvecklar teorier och metoder samt förebygger sjukdomar och andra hälsoproblem. Psykologer ger bl.a. råd och vägledning i konfliktlösning, ger stöd vid organisationsförändringar, ledarskapsutveckling och personalförsörjning m.m.

Kärnaktivitet: att med skärpa och närvaro, möta människor med vårdbehov och utifrån dessa möten tillämpa vedertagna vetenskapliga och medicinska metoder. Relaterade ICF-koder är d160, d398 och d758.

Kritisk faktor: förmåga att relatera till patienters upplevda och faktiska behov samt förmåga att över tid upprätthålla engagemanget för detta, är avgörande krav.

Det finns en allmän **utveckling** inom området mot att sjukvården går mot ett mer respektfullt förhållningssätt gentemot patienterna. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av för stor arbetsbelastning.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är måttlig. Detta innebär att individer med måttliga nedsättningar i många fall kan klara arbetet. Bedömningar måste dock göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar mellan patientkontakter och administration. Detta medför varierad belastning över en arbetsdag. Vissa yrkesinriktningar måste ibland arbeta i obekväma arbetsställningar (t.ex. tandläkare, kirurger). Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Fysisk styrka och rörlighet: 2
Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

De flesta arbetsuppgifterna innebär kontakt med patienter och innebär att man måste kunna skilja ljud från varandra, höra vad kollegor och patienter säger samt kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Syn, främst på nära håll, är av betydelse vid t.ex. undersökningssituationer. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 2, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Läkare arbetar i huvudsak med händer och armar, vid patientundersökningar och vid dator. En del arbetsuppgifter kräver så gott som total stabilitet i hand och arm samt förmåga att med precision använda fingrar, händer och armar samtidigt, exempelvis vid kirurgi. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 0 – 2

Balans och koordination och finmotorisk kvalitet: 0 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet ställer höga krav på analytiskt tänkande och förmåga att inhämta och tolka information. Läkare måste, utifrån gällande medicinska riktlinjer och metoder, hitta lösningar och fatta beslut, ofta under viss tidspress. Arbetet bygger till stor del på att skapa förtroende hos andra. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 0 – 1

Minne, inlärnin g och koncentration: 0
Exekutiv funktion: 1
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 0 – 1

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2**

I huvudsak växlar arbetsuppgifterna mellan patientkontakt och administration vilket medför att arbetet till stor del är varierande och tillåter byte av kroppsställning samt fysisk återhämtning. Vissa inriktningar (t.ex. kirurger), arbetar delvis i obekväma arbetsställningar – med böjd, framåtlutad kropp eller likande – dock under begränsad tid under en arbetsdag.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 - 2

Arbetet innebär att ta emot och undersöka patienter, identifiera fysiska och psykiska problemområden samt löpande sköta viss administration kring utfärdandet av medicin, upprättande av journal, läkarintyg o.s.v. Arbetet inkluderar även möten och diskussioner med både kollegor och externa aktörer inom och utanför vårdsektorn. Det är under dessa omständigheter av central betydelse att kunna tala klart och tydligt så att andra hör och förstår vad som sägs, samt kunna sortera ljud och höra vad andra säger. Att kunna se, främst på nära håll, är av betydelse vid undersökningssituationer samt för att kunna läsa dokument på papper och datorskärm.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 0 – 2

Arbetsuppgifterna är av skiftande karaktär men överlag kräver arbetet viss finmotorisk förmåga avseende att kunna arbeta med händer och fingrar. Större krav ställs här på exempelvis kirurger som ofta använder sig av arbetsredskap som kräver absolut precision och koordination av framförallt arm, hand och fingrar samt kroppsbalans. Exempelvis allmänläkare och psykiatriker kan normalt utföra majoriteten av sina arbetsuppgifter enbart med den dominanta armen/handen.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 0 – 1

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetet består till stor del av analytiskt tänkande samt kunna förmågan att inhämta och tolka muntlig, skriftlig och annan visuell information från t.ex. en röntgenbild eller undersökningssituation. Det är på motsvarande sätt viktigt att kunna förmedla muntlig och skriftlig information på ett anpassat och adekvat sätt så att andra kan förstå. Det ställs stora krav på att kunna fokusera uppmärksamhet över tid och kunna tillämpa kunskap för att lösa problem.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Läkare måste kunna identifiera befintliga eller potentiella fel och därefter, utifrån gällande medicinska riktlinjer och metoder hitta lösningar och fatta beslut om behandlingsvägar. Det gäller också att på ett bra sätt kunna förklara sitt ställningstagande och kunna ta initiativ för kommande behandlingar.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet sker till stor del i form av socialt samspel mellan kollegor, patienter och anhöriga. Vidare består arbetsuppgifterna ofta av att förmedla information, ibland av negativ art, till patienter och detta ställer högra krav på förmåga att hantera komplexa mellanmänniska relationer. Ibland kan arbetet komma att utföras i situationer som upplevs som psykiskt påfrestande, exempelvis i konflikt med patient eller anhöriga om behandlingsmetoder och insatser. Det är i dessa fall av vikt att kunna kontrollera sina känslor och vara emotionellt stabil.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

En läkares arbetsuppgifter varierar över en arbetsdag. Det är dock av avgörande betydelse för utförandet av arbetsuppgifterna att en läkare klarar av att fokusera uppmärksamhet över tid. Detta är av särskilt vikt vid t.ex. operationer eller andra mer akuta situationer.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 130 000 anställda. Yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen är installationselektriker, mekaniker, montörer och reparatörer. Man analyserar fel, underhåller och reparerar motorer till motorfordon och båtar, reparerar och utför service på motorcyklar, personbilar, lastbilar, långtradare, trailrar, bussar, traktorer samt cyklar. Man kan också underhålla och reparera lantbruks-, skogs-, entreprenad- och anläggningsmaskiner. Man beställer, lagerhåller och säljer reservdelar och tillbehör.

Kärnaktivitet: att på ett fysiskt, ofta statiskt, sätt hantera (lyfta, skruva, dra m.m.) föremål. Relaterade ICF-koder är d415, d430, d445, d449.

Kritisk faktor: förmåga att löpande kunna fokusera uppmärksamhet på att se detaljer och dra slutsatser kring tekniska lösningar är avgörande krav.

Teknikutvecklingen gör att kunskaper inom el, elektroniska styrsystem och datorbaserad felsökning blir allt viktigare. Yrket utvecklas till att innehålla allt mindre mekanik men allt mer teknik. Ofta har mekaniker också mer kundkontakter än tidigare. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av lyft i kombination med vridmoment.

Bedömd tolerans för psykiska förmågor funktion är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med måttliga till stora psykiska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna kan vara fysiskt belastande. Det finns ofta möjlighet att ta paus/byta arbetsställning under en arbetsdag. Situationer kan uppstå i vissa yrken som kräver förmåga att lyfta, bära, behålla obekväma kroppsställningar, vrida, böja och sträcka överkropp, armar och ben. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2
Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

För att kunna arbeta inom yrkesgruppen krävs i stort sett opåverkad synförmåga. Det finns arbeten med relativt få kundkontakter exempelvis reparatör och montör på större verkstäder vilket ökar toleransen avseende hörsel och tal. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1, hörsel 2, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Vanligt förekommande arbetsuppgifter som exempelvis montering, felsökning och reparation ställer krav på viss finmotorisk förmåga liksom på förmåga att balansera och koordinera kropps rörelser. Det är relativt vanligt förekommande med arbete i obekväma ställningar. I vissa fall som exempelvis för installationselektriker kan arbete ske på hög höjd vilket kräver god balans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet har över tiden utvecklats till att bli mer tekniskt krävande. Arbetsuppgifterna kräver en viss förmåga till logiskt tänkande framförallt i form av att identifiera och avhjälpa fel. Det blir också vanligare med mer kundkontakt inom yrkesgruppen. Inom vissa områden och arbetsplatser kan detta undvikas helt. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Inläring, minne och koncentration: 2
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 2 – 3
Psykisk uthållighet: 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2

Fysisk aktivitet är ett dominerande inslag vid arbete inom yrkesgruppen. Arbete utförs i olika kroppsställningar vilket kräver styrka och rörlighet. Förmåga att lyfta och bära tyngre föremål är av vikt främst under korta sekvenser och möjlighet till rast/paus vid behov finns normalt. Många arbeten utförs på en verkstad med datorstöd och utrustning för tunga lyft. Även fältservice förekommer då mekaniker åker ut till kundens fordon för att laga det på plats vilket innebär att möjligheten till hjälpmedel som minskar kraven på fysisk styrka blir lägre. Denna typ av så kallade fältmekaniker kan ofta behöva arbeta under besvärliga väderförhållanden.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Förmåga att kunna se, framförallt på nära håll är av betydelse vid t.ex. genomgång av trasiga motorer. Det ingår normalt att kunna identifiera problem i olika tekniska system och åtgärda dessa. Ofta kan ljusmöjligheterna vara begränsade och tillgängligheten till att se ordentligt exempelvis ner i en motor eller vid en elinstallation i skrymmande utrymme. En grundläggande, god förmåga krävs avseende hörsel och tal men har ingen avgörande inverkan på själva yrkesutförandet. Det finns arbeten med relativt få kundkontakter, exempelvis reparatör och montör på större verkstäder, vilket ökar toleransen i dessa avseenden. Förmåga att uppfatta tal kan i vissa yrken vara viktig i en miljö med hög ljudnivå.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

I samtliga yrken arbetar man mycket med händerna och med handkraft. Detta kräver generellt god finmotorisk kvalitet. Aktiviteter som kräver samtidiga och samordnade kropps rörelser, samt i vissa sammanhang balans, är ofta återkommande. I exempelvis arbete som bilmekaniker kan en service innefatta att delar demonteras, rengörs och repareras eller byts ut. Ibland förekommer även svets- och smidesarbete. Flertalet arbeten innefattar onormala kroppsställningar vid montering, demontering, elinstallation i trånga utrymmen och liknande.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 2 – 3

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Att förstå och dra slutsatser av information, att tillämpa kunskap samt att fokusera uppmärksamhet blir viktigare över tid inom yrkesgruppen. Många arbeten som tidigare varit i huvudsak mekaniska är numera relativt tekniskt komplicerade till sin art. Det finns dock fortfarande en grundläggande mekanisk bas i arbetet. I vissa arbeten kan det på grund av denna utveckling till exempel vara nödvändigt att klara av att förstå teknisk engelska. Krav på kunskaper inom elektronik och datorbaserad felsökning blir allt vanligare i många yrken.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Behovet av att ta egna initiativ och fatta egna beslut krävs men inom en given ram. Ofta arbetar man ensam vilket ställer grundläggande krav på förmågan att välja den mest adekvata metoden för att på bästa sätt lösa problem utifrån ett relativt begränsat spektra av valsituationer som kan uppstå. Arbete som exempelvis fältmekaniker kan ofta innebära långa resor där planering innan avfärd är avgörande för att lyckas med uppdraget.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbete inom yrkesgruppen kan innefatta kontakt med kunder eller andra professioner. I dessa fall krävs förmåga att kunna anpassa sitt arbete till andras arbete och behov. En del arbeten inom yrkesgruppen sker normalt i lag som exempelvis installationselektriker men det är mer vanlig att man har ett självständigt arbete med relativt korta begränsade kundkontakter som utgår från att identifiera kundens behov utifrån sin yrkeskompetens snarare än att sälja in en tjänst. På större verkstäder kan det finnas kundmottagare som ansvarar för kundmötet.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbete inom yrkesgruppen kräver förmåga och energi att över tid kunna upprätthålla noggrannhet och fokus på detaljer. Ju mer teknikbaserat många arbeten blir desto mer fokus krävs på arbetsuppgifter som är koncentrationskrävande i högre grad än sedvanligt mekaniskt arbete. Normalt finns dock möjlighet till rast/paus vid behov.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Målare

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 13 000 anställda. I arbetet underbehandlar och målar man byggnader in- och utvändigt, spänner väv och tapetserar, underbehandlar och målar anläggningar och konstruktioner av olika slag.

Kärnaktivitet: att arbeta i huvudsak fysiskt med överkroppen och vara uthållig i bål, arm, nacke och axlar för att hantera material inom måleriarbetet. Relaterade IFC-koder är d415, d430 och d445. **Kritisk faktor:** att under lång sammanhållen tid klara fysisk repetitiv belastning främst i händer och armar är avgörande krav. Någon särskild **utveckling** inom branschen har inte noterats men ergonomiskt utformade verktyg är ett område där det tidigare skett en utveckling som idag bör anses som standard. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av repetitivt arbete.

Bedömd tolerans för psykiska funktioner är måttlig. Detta innebär inte att individer med måttliga psykiska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna är repetitiva. Ofta behöver man kunna lyfta och bära relativt tunga föremål som exempelvis färgburkar och spannar med spackel. Arbetet utförs som regel stående och de fysiska krav som ställs gäller främst förmåga att kunna behålla kroppsställning över tid samt styrka i armar och axlar när man grundarbetar och målar. Mindre stabila underlag som exempelvis byggnadsställningar eller arbete i trånga utrymmen ställer krav på den fysiska rörligheten. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2
Fysisk uthållighet: 1

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att kunna se på korta avstånd samt förmåga till färgseende är av central betydelse för att kunna skapa ett bra arbetsresultat. Det finns ett visst mått av kundmöte i arbetet varför grundläggande tal och hörsel normalt behövs. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1, hörsel 2, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

De många olika, och mycket varierande handgrepp, som målning omfattar (att måla, skära, hålla, röra), bygger i stor utsträckning på precision i rörelser med i första hand arm och hand och i viss mån på kroppsbalans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna är ofta konkreta och likartade över tid och utförs inom givna förutsättningar. I första hand måste man på ett grundläggande plan kunna planera, initiera, utföra och slutföra arbetsuppgifterna inom utsatt tid. I det ingår exempelvis att kunna planera när i tid olika arbetsmoment ska göras under arbetspasset. Arbetet är i hög utsträckning ensamarbete med få sociala kontakter. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Minne, inlärnin g och koncentration: 2
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 2
Psykisk uthållighet: 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

Fysisk aktivitet är ett dominerande inslag vid arbete inom yrkesgruppen. Arbete utförs nästan uteslutande stående med flertalet arbetsredskap som ska hanteras på olika sätt. Arbetsuppgifterna är av en mycket repetitiv karaktär. Att kunna arbeta med armar över axelhöjd och att kunna böja, vrida och sträcka på sig är av stor vikt, likaså att kunna stå, gå ner på knä och behålla olika kroppsställningar. Arbete inom yrkesgruppen utförs i huvudsak med lättare arbetsredskap, förmåga att lyfta och bära tyngre föremål är inte av vikt förutom i mycket korta sekvenser.

Fysisk aktivitet enligt ovanstående måste kunna utföras över tid. Ergonomiskt utformade verktyg är ett område där det tidigare skett en utveckling som idag bör anses som standard.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Förmåga att kunna se, framförallt på nära håll är viktigt. Det är viktigt att ha fullgott färgseende eftersom man blandar färg och gör färgprov. Likaså att ha adekvat färgseende. Det krävs en basal förmåga att kunna höra andras tal och att själva kunna uttrycka sig så att andra hör då arbetet innehåller viss kundkontakt.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1

I målaryrket arbetar man i huvudsak med händer och armar vilket kräver manuell färdighet och ställer krav på finmotorisk förmåga i fingrar. En förutsättning för att klara arbetet är att båda händer och armar kan användas på ett stadigt sätt över tid exempelvis vid målning av stora ytor. Det är också viktigt att kunna hålla balansen i olika kroppsställningar på mer eller mindre stabila underlag eller skiftande arbetsställningar som exempelvis byggnadsställningar eller i trånga utrymmen. I vissa yrken inom yrkesgruppen finns en ökad skaderisk redan vid lätt nedsatta förmågor relaterade till psykomotoriska funktioner.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbete inom yrkesgruppen kräver grundläggande förmåga att kunna förstå och tolka muntligt kommunicerade idéer och instruktioner. På motsvarande sätt krävs förmåga att själv kunna kommunicera muntligt på ett ändamålsenligt sätt. Interaktion med kunder och/eller arbetsledare sker i allmänhet muntligt. Arbete inom yrkesgruppen kräver även förmåga att kunna upptäcka fel i arbetet, både befintliga och potentiella. Det krävs även grundläggande förmåga att kunna lära och tillämpa kunskap, t.ex. att lära nya arbetsmetoder eller välja rätt metod eller arbetsordning i en given situation..

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbete inom yrkesgruppen utförs i många fall självständigt utifrån en övergripande instruktion eller målbild. Det krävs därför i allmänhet förmåga att själv kunna ta ansvar för planering och genomförande av de olika moment som ska utföras. Arbetsuppgifterna är dock relativt likformiga över tid och utförs ofta under ungefär samma förutsättningar.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbete inom yrkesgruppen kan innefatta kontakt med kunder och leverantörer. Ibland utförs arbete även i samarbete med andra personer och yrkesgrupper. I dessa fall krävs förmåga att kunna anpassa sitt arbete till andras arbete och att vara lyhörd för andras behov och önskemål. Det är dock mycket vanligt att arbetet utförs i huvudsak självständigt.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet inom yrkesgruppen är repetitivt. Samma arbete utförs under längre perioder vilket kräver förmåga och energi att över tid kunna upprätthålla noggrannhet och fokus på detaljer.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Måleriförbundets hemsida om arbetsmiljö

<http://www.malareforbundet.se/>

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Piloter, fartygsbefäl

Yrkesgruppen omfattar cirka 6000 anställda. Piloter navigerar och styr flygplan, helikoptrar och andra luftfartyg, ansvarar för flygningen, passagerare och last. De programmerar färdplan i dator samt övervakar styr- och navigeringssystem. Fartygsbefäl navigerar och styr skepp och fartyg, leder arbetet på däck och kommandobrygga samt ansvarar för att säkerhetsföreskrifter följs.

Kärnaktivitet: att under lång sammanhållen tid och med fysisk och psykisk precision kunna framföra fordon i samarbete med andra. Relaterade ICF-koder är d160, d220 och d398. **Kritisk faktor:** förmåga att under psykiskt pressande förhållanden kunna se, tolka och dra slutsatser av verbal och skriftlig information och därpå fatta logiskt konsistenta beslut. **Utvecklingen** inom yrkesgruppen tyder på att kraven på piloters och fartygsbefäls tekniska kompetens ökar då ny teknik hela tiden tas i bruk. Detta kommer att ställa högre krav på främst kognitiva förmågor. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av buller.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är liten till måttlig. Detta innebär att individer med måttliga fysiska nedsättningar i många fall kan klara arbetet. Bedömningar måste dock göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetet utförs som regel sittande eller stående vid olika typer av instrumentpaneler med endast små möjligheter till byte av arbetsställning under en arbetsdag. Arbetet utförs främst med armar och händer. Arbetsuppgifterna förutsätter tillgång till fysisk styrka under begränsade tidsperioder vid t.ex. en nödsituation. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2
Fysisk uthållighet: 1 – 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

För att få arbeta inom Yrkesgruppen krävs i stort sett opåverkade syn- hörsel- och talförmågor. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 0

Syn 0, hörsel 0, tal 0

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsuppgifterna bygger till stor del på att koordinera olika handgrepp – t.ex. att vrida, böja, trycka, dra, vända, styra – vid framförandet av fordon, och inbegriper precisionsarbete med framförallt händer. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Balans och koordination och finmotorisk kvalitet: 1

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna förutsätter att snabbt kunna läsa, tolka och dra logiska slutsatser baserad på skriftlig och muntlig information. De beslut som fattas sker i pressade situationer och berör ofta andra individer. Arbetet har små felmarginaler och det är därför av central betydelse att kunna fokusera uppmärksamhet över tid. Arbetet är beroende av andra professioner och kräver förmåga att samarbeta/interagera med andra över en arbetsdag. Specifika aktiviteter. (se generell text)

Toleransnivå 0 – 1

Minne, inläring och koncentration: 0
Exekutiv funktion: 0
Affektiv funktion: 0 – 1
Psykisk uthållighet: 0

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

Arbetet utförs till största delen med armar och händer i sittande eller upprest position, ofta under en längre sammanhängande period där möjlighet till byte av arbetsställning endast kan göras under en begränsad tid. En pilot/fartygsbefäl måste kunna ha tillgång till explosiv fysisk styrka vid extrema situationer (nödsituationer).

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 0

Arbetsuppgifterna förutsätter i stort sett helt opåverkad kapacitet avseende hörsel, syn och tal. Färgblindhet exkluderar exempelvis anställning. Yrkesutövningen är helt avhängig förmåga att uppfatta signaler och information via instrument och teknisk utrustning såväl visuellt som audiellt. Det finns ingen tolerans mot begränsad synförmåga vare sig på nära eller långt håll. Arbetet utförs till stor del i bullriga miljöer och förmåga att tala klart och tydligt, även under sådana omständigheter är viktigt. Mycket av den information som kommer piloter/fartygsbefäl tillhanda sker genom muntlig kommunikation och det är därför viktigt att ha en fullgod hörsel.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1

Arbetsuppgifterna utförs i hög utsträckning med hjälp av olika instrument och teknisk utrustning (i form av reglage, hantering av kommunikationsutrustning etc.) och denna utrustning måste kunna hanteras obehindrat. Höga krav ställs på att kunna röra fingrar, hand och arm med precision i olika positioner och vid upprepade tillfällen. Likaså ställs krav på att koordinera extremiteter. Stora krav ställs på reaktionsförmåga och på förmåga att utföra rörelser snabbt. Slutligen ställs höga krav på balans då arbetet kan ske i dåligt väder med fartygs- eller flygplanskropp som kränger kraftigt.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 0 – 1

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbete som handlar om att operera fartyg/flygtrafik ställer krav på förmåga att kunna tillämpa generella metoder och samtidigt förhålla sig till givna utgångspunkter och ramar t.ex. att förstå hur fordonet skall framföras. En pilot/fartygsbefäl måste vara uppmärksam och kunna behålla fokus över tid samt vara lyhörd, dels för omgivningens karaktär och dels för hur den egna farkosten reagerar på olika givna order. Arbetsuppgifterna kräver vidare mycket stor förmåga att förstå muntlig och skriftlig information och på motsvarande sätt krävs mycket stor förmåga att uttrycka sig på ett effektivt och begripligt sätt.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Fartyg/flygplan har ofta en mycket avancerad teknik och det är av central betydelse att kunna läsa, förstå och fatta logiskt konsistenta beslut av den information som finns tillgänglig. Besluten måste dessutom ofta fattas under tidspress.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet bygger till stor del på att kommunicera med andra. Piloter och fartygsbefäl står i ständig kontakt med ledningscentraler för att få hjälp med navigering etc. och är beroende av kollegor som ger ytterligare information av betydelse för att framföra fartyget/flygplanet. Arbetet ger inte utrymme för felaktiga beslut då dessa kan bli ytterst ödesdigra. Besluten som fattas tas ofta under stressiga förhållanden och kräver att den som opererar fartyget/flygplanet är emotionellt stabil och kan kontrollera sina känslor noga.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet.

Arbetsuppgifterna kräver en hög närvaro och upprätthållande av koncentrationsförmåga över längre tid och ibland i pressade situationer. Fartygsbefäl är ofta i tjänst under längre sammanhängande perioder.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Poliser

Yrkesgruppen omfattar cirka 20 000 anställda. Poliser upprätthåller ordning på allmän plats, ingriper vid lagöverträdelse, undersöker fakta och omständigheter kring brott, etablerar kontakter och inhämtar information från olika källor i syfte att förebygga brott. Man övervakar och dirigerar trafik samt informerar olika grupper om verksamheten och brottsförebyggande åtgärder.

Kärnverksamhet: att med skärpa förebygga och förhindra brottslighet genom att ingripa i, eller bevaka händelser med en ofta oförutsägbar utveckling. Relaterade ICF-koder är d220, d240, d398, d440 och d758.

Kritisk faktor: att under psykisk pressade förhållanden kunna behålla emotionell stabilitet och därtill fatta rationella beslut.

Utvecklingen inom arbetsområdet visar på att yrkesgruppen går mot en specialisering av arbetsuppgifter beroende på medarbetarnas kompetens och förmågor. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av belastningsskador av exempelvis tung utrustning.

Bedömd tolerans för samtliga förmågor ligger på en relativt jämn nivå. Detta innebär att individer med små eller måttliga nedsättningar i många fall kan klara arbetet. Bedömningar måste dock göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Vid inre tjänst – se yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom ekonomi, förvaltning och juridik

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Polisarbetet ställer formella krav på god fysik och arbetsuppgifterna innehåller moment där både explosiv och statisk styrka ingår. Förmågan att stå, gå och springa är centrala delar liksom förmågan att kunna böja, vrida och sträcka sig. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

*Fysisk styrka: 1
Fysisk uthållighet: 2*

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Polisyret ställer formella krav på syn, hörsel och tal. Det är av central betydelse att kunna skilja ljud från varandra, att höra vad andra säger samt att kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Yrket består av att kunna upptäcka små detaljer samt kunna skapa sig en överblick vid t.ex. en brottsplats, varför både närseende och djupseende behövs. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 0 – 1

Syn 1, hörsel 1, tal 0 – 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Att kunna använda arm och hand med stabilitet, precision och tempo är av vikt både vid administrativa uppgifter samt vid t.ex. ingripande vid brott. När man framför fordon är det viktigt att med högt tempo kunna samordna olika kroppsrörelser, främst armar och ben. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans och koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet handlar till stor del om att kunna upprätthålla och fokusera uppmärksamhet och kognitiv närvaro över tid och ofta under stressiga förhållanden. En polis måste vara emotionellt stabil och kunna uppträda lugnt i pressade situationer. Att kunna göra sig förstådd framförallt genom samtal är en viktig hörnsten i arbetet. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

*Minne, inlärning och Koncentration: 1
Exekutiv funktion: 1
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 1 – 2*

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

Polisarbetet innehåller många fysiska arbetsmoment under en arbetsdag och ställer formella krav på grundläggande fysisk styrka och kondition. Arbetet kräver förmåga att ändra kroppsställning upprepade gånger. Vissa arbetsuppgifter kräver fysisk uthållighet. Tunga lyft kan förekomma liksom obekväma arbetsställningar. Våld kan förekomma, t.ex. i samband med gripande.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 0 – 1

Arbetsuppgifternas varierande natur kräver förmåga att kunna se både på nära och långt håll och det finns även krav på färgseende. Likaså ställs höga krav på att kunna tala klart och tydligt samt att höra vad andra säger samt kunna särskilja olika typer av ljud från varandra. Att kunna tala klart och tydligt är en central del inom polisyrket, då arbetet innefattar mycket kommunikation med allmänhet och kollegor. Ibland kan god syn- hörsel- och tal vara nödvändigt och direkt avgörande för att klara av en farlig situation.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

Arbetet inbegriper bl.a. framförande av fordon, och ställer höga krav på snabb reaktionstid, gripförmåga samt att kunna koordinera rörelser med en eller två lemmar vid stående, gående och sittande. I och med att arbetsuppgifterna bland annat består av att gripa in vid lagöverträdelser och fysisk ta hand om personer krävs god balans.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Poliser behöver kunna fokusera uppmärksamhet och minne över tid. En viktig hörnsten i arbetet är förmåga att kommunicera så att andra förstår och att kunna ta emot och bearbeta information och skapa en helhet av olika delar samt kunna dra slutsatser från empirisk och teoretisk information.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet kräver förmåga att handla rationellt och fatta snabba beslut som kan få betydande konsekvenser för andra. Arbetsuppgifterna utförs ofta utan direkt närvarande arbetsledare vilket ställer höga krav på förmåga att avgöra aktiviteter som måste genomföras samt planera ordningsföljd. Arbetet är ofta händelsestyrt och därmed till vissa delar oförutsägbart vilket ställer krav på att snabbt kunna skifta uppmärksamhet. Som polis måste man ofta kunna fatta beslut av vikt, ofta i pressade situationer. Problemlösningsförmåga är också av stor vikt då arbetet ofta handlar om att kunna medla i komplexa situationer.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet bygger till stor del på att skapa samt upprätthålla kontakter med andra människor, både kollegor, brottsoffer samt förövare, inte sällan i pressade situationer. Som polis måste man vara emotionellt stabil och ha god självkänedom. Krav ställs även på förmåga att under emotionellt pressade situationer fungera som medlare. Arbetsuppgifterna består till stor del av att hantera känslomässigt komplicerade situationer, ibland med inslag av våld.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

I flertalet situationer krävs förmåga att upprätthålla koncentration och fokus över tid, ofta i pressade situationer. Arbetet är dock till varierande och i normalfallet finns det möjlighet att ta paus vid behov

Referenser

www.onetonlinter.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöverket
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Process- och maskinoperatör

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 190 000 anställda. Man kan utvinna och bearbeta mineral, styra och övervaka maskiner som tillverkar produkter av metall, mineral, kemikalier, gummi, plast, trä, papper, textil, skinn och läder samt maskiner som bereder livsmedel och liknande produkter. Man styr och övervakar paketerings- och märkningsmaskiner samt anläggningar och maskiner som framställer och distribuerar elektricitet, ånga och hetvatten samt kyl- och ventilationsmaskineri m.m. Man styr och övervakar industriellanläggningar för bearbetning och framställning av metall, mineral, kemikalier, petroleum samt petroleumbaserade produkter m.m. Man styr och övervakar automatiserade processer och industrirobotar.

Kärnaktivitet: att med skärpa och närvaro övervaka, kontrollera och avhjälpa problem i industriprocesser. Relaterad ICF-kod är d160 och d210. **Kritisk faktor:** förmåga att kunna fokusera såväl detaljerad uppmärksamhet i kontorsliknande miljö som uppmärksamhet i industrimiljö är avgörande krav.

Utvecklingen sker främst inom det tekniska området vilket på sikt kan leda till högre kunskapskrav men i viss mån lägre krav på exempelvis fysisk styrka och rörlighet. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av buller och förflyttningar av material under 20 kilo.

Bedömd tolerans för fysisk uthållighet, exekutiv och affektiv funktion är måttlig till stor. Det bör särskilt noteras att det enbart är i vissa fall som yrkesgruppen tillåter en stor begränsning. Kraven på fysisk förmåga varierar beroende av arbetsuppgift. Bedömningar måste därför göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes, möjlighet till omväxling finns. Det är dock inget fysiskt belastande arbete och det finns ofta möjlighet att ta paus/byta arbetsställning under en arbetsdag. Situationer kan uppstå i vissa yrken som kräver förmåga att lyfta, bära, behålla obekväma kroppsställningar, vrida, böja och sträcka överkropp, armar och ben. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

*Fysisk styrka och rörlighet: 2
Fysisk uthållighet: 2 – 3*

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att kunna se på korta avstånd är av centralt vid avläsning av instrumentpaneler, övervakningsmonitorer och liknande. Det är av betydelsefullt att kunna skilja ljud från varandra, att höra vad andra säger samt att kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Att kunna höra även i en bullrig miljö är viktigt för att kunna urskilja olika typer av ljud. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1, hörsel 1, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Vanligt förekommande uppgifter som reparationer och liknande förutsätter finmotoriskt arbete med händer (t.ex. skruvning, lödning, datorarbete) liksom förmåga att balansera och koordinera kropps rörelser. Det är relativt vanligt förekommande med arbete i obekväma ställningar eller på höjd vilket kräver god balans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna kräver en viss förmåga till logiskt tänkande i form av att identifiera och avhjälpa fel och avvikelser. Det krävs även förmåga att fokusera uppmärksamhet när man arbetar med att lösa enklare och konkreta problem som uppstår i tillverkningsprocesserna. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 3

*Minne, inläring och koncentration: 1 – 2
Exekutiv funktion: 2 – 3
Affektiv funktion: 3
Psykisk uthållighet: 1*

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2 – 3

Arbetet utförs till största delen i kontrollrumsmiljö men även vid behov i produktionsanläggningen. Arbete ute i anläggningarna genomförs, under begränsad tid, i obeväma kroppsställningar. Exempel på det kan vara att byta maskindelar på hög eller låg höjd, vilket ställer krav på balans- och koordinationsförmåga samt förmåga att sträcka ut, vrida och böja överkropp, armar och ben. Kroppsställning måste kunna behållas i ställningar utöver sittandes eller stående. Arbetet i anläggning kräver viss statisk fysisk styrka, för att exempelvis lyfta, bära, dra eller skjuta föremål. I kontrollrumsmiljö utförs arbetet till stor del sittandes vilket kräver förmåga att behålla kroppsställning varför mag- och ryggstyrka är viktigt. Explosiv styrka och förmågan att snabbt och upprepat böja, vrida eller sträcka på extremiteter eller överkropp är inte viktigt. Arbetet kan vara mindre lämpligt för personer med astmatiska/allergiska besvär.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Att kunna se och höra normalt krävs både i kontrollrummet och ute i maskinhallen liksom att kunna reagera på avvikande sensoriska intryck. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att kunna se bra trots dåliga ljusförhållanden, t.ex. på bildskärmar. Det är även viktigt att kunna bedöma djup samt olika föremåls avstånd i förhållande till varandra. Förmåga att uppfatta tal är mycket viktig i en miljö med hög ljudnivå liksom att kunna urskilja vissa ljud, exempelvis felsignaler, från övriga ljud. Förmåga till färgseende krävs.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1

Under en stor del av arbetstiden används händerna för att kontrollera styrdon eller använda olika former av föremål. Arbetet innebär bland annat att justera eller åtgärda fel i tillverkningen, genom att använda dator eller genom att praktiskt byta någon del i anläggningen, därför krävs förmåga att röra fingrar, hand och arm med precision i olika positioner. Likaså ställs krav på förmåga att samordna extremiteter. Arbetet ställer även krav på reaktionsförmåga och förmåga att arbeta finmotoriskt under längre perioder och med hastighet eftersom hastigheten i arbetet bestäms av produktionsprocessen och inte individen.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 3

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetsuppgifterna består i huvudsak av att följa tillverkningsprocesser och att vidta olika åtgärder vid behov, vilket kräver förmåga att identifiera potentiella eller befintliga problem samt likheter/olikheter mellan olika produkter eller siffror. För att åtgärda eventuella problem krävs förmåga till konkret problemlösning inom tydligt givna förutsättningar och ramar. Det kan exempelvis innebära att åtgärda felaktiga inställningar eller justera och reparera maskiner, vilket ställer krav på noggrannhet, självständighet och viss initiativförmåga. Arbetsuppgifterna är strukturerade och återkommande på ett likformigt sätt. Arbetet sker ofta i potentiellt farlig fysisk miljö vilket ytterligare förstärker behovet av förmåga till uppmärksamhet, noggrannhet och ansvarstagande samt förmåga att agera snabbt och rätt.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att förstå basal muntlig och skriftlig information och på motsvarande sätt krävs förmåga att uttrycka sig på ett begripligt sätt. Då arbetet utförs med hjälp av instrument och teknisk utrustning ställs krav på viss numerisk förmåga, liksom förmåga att tolka och reagera på information från dessa instrument. Förmågan till noggrannhet krävs även för kontroll av produkternas kvalitet.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Krav på grundläggande samarbetsförmåga och viss flexibilitet i interaktion med andra människor krävs då arbetet som regel genomförs i ett arbetslag. Arbetsuppgifterna i sig utförs dock vanligen enskilt. Det är vanligt att arbetet utförs i skift.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Situationer kan uppstå då arbetsuppgifterna måste genomföras under tidspress, vilket under begränsade tidsperioder ställer krav på förmåga att hantera stress. När produktionsprocessen löper normalt handlar arbetet i stor utsträckning om att kunna fokusera uppmärksamhet på dataskärmar och instrument under lång tid och vara uppmärksam på förändringar och avvikelser.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Restaurang- och köksbiträden m.fl.

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 60 000 anställda. Restaurang- och köksbiträden portionerar mat, tar emot betalning i kassa samt plockar disk och diskar inom restaurang eller storkök. De förbereder mat, sköljer, skalar och hackar grönsaker samt deltar i enklare matlagning. De kan även ansvara för frukostservering.

Kärnaktiviteter: att på ett fysiskt rörligt sätt hantera köksutrustning och råvaror samt att genomföra enklare matlagningsprocesser, disk m.m. Relaterade ICF-koder är d430, d445, d449.

Kritisk faktor: förmåga att under lång sammanhållen tid klara fysisk, ofta, repetitiv belastning främst i händer och armar.

Under en längre tid har det funnits en **utveckling** inom yrkesgruppen som gett ökade tillfälliga anställningsformer av olika slag och det är idag mycket vanligt med deltidsarbete vilket ofta innebär att man som anställd behöver ha flera jobb eller söka arbete parallellt vilket kan påverka bland annat den psykiska funktionsförmågan. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av lyft och förflyttningar av material under 20 kilo.

Bedömd tolerans för psykiska förmågor är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora psykiska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna är repetitiva. Ofta behöver man kunna lyfta och bära relativt tunga föremål som exempelvis kantiner och disk. Arbetet utförs som regel stående och de fysiska krav som ställs gäller främst förmåga att kunna behålla kroppsställning över tid samt styrka i armar och axlar.

Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2

Fysisk uthållighet: 1 – 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetet bedrivs till stor del i bullrig miljö. Yrkesgruppen ställer grundläggande krav på syn, hörsel och tal för att kunna orientera sig på arbetsplatsen, utföra enklare matlagningsprocesser och föra enklare dialoger. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Syn 2, hörsel 2, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsmomenten består till stor del av att på olika sätt hantera, ofta tunga, föremål med händer och armar. Det är viktigt med stabilitet i hand och arm för att kontrollerat kunna greppa, bära, flytta eller använda olika köksföremål. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna är ofta konkreta och likartade över tid och utförs inom givna förutsättningar. I första hand måste man på ett grundläggande plan kunna utföra och slutföra arbetsuppgifterna inom utsatt tid. Arbetet är teambaserat med få sociala kontakter utanför den mindre gruppen medarbetare. Beroende av kontexten som arbetet utförs inom (kundkontakt eller inte) kan kraven gällande affektiv funktion vara olika.

Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Minne, inlärning och koncentration: 3

Exekutiv funktion: 2 – 3

Affektiv funktion: 2 – 3

Psykisk uthållighet: 3

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

I de flesta yrken utförs arbetet stående och gående vilket kräver god funktion i ben, mage och rygg för att kunna behålla en stående kroppsställning över tid. Det är vanligt att arbetet utförs på hårda golv. Arbetsuppgifterna kräver också en viss styrka och förmåga att arbeta med armar och axlar för att kunna hantera medeltungt arbetsmaterial som exempelvis disk. Rygg, armar, axlar, ben och knän belastas normalt under lång tid. Arbetsuppgifterna präglas av fysisk aktivitet, men de erbjuder variation beträffande aktivitet och kroppsställning. De repetitiva inslagen är vanliga vilket kräver visst mått av fysisk uthållighet och långsiktig tolerans för fysiskt arbete enligt ovanstående beskrivning.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 2

Då arbetsuppgifterna till stor del kan utföras självständigt, utan direkt samarbete med andra finns viss tolerans mot begränsningar avseende syn, hörsel och tal. När det gäller förmågan att se och höra bör dock poängteras att arbetsmiljön ofta är bullrig och har skiftande ljuskällor (dvs man rör sig mellan ganska mörka rum som exempelvis matsal till väldigt ljusa rum som exempelvis kök) i kombination med att den innehåller potentiella riskfaktorer som exempelvis hantering av knivar, varma föremål och liknande.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2

Köks- och restaurangbiträden arbetar i huvudsak med händer och armar vilket viss kräver manuell färdighet. En förutsättning för att klara arbetet är att båda händer och armar kan användas på ett stadigt sätt exempelvis vid uppläggning och uppskärning av mat och råvaror. Arbetsuppgifterna innefattar hantering av olika typer av ömtåliga, heta och ibland blöta föremål. Balansförmåga och koordination är viktigt då denna typ av föremål förflyttas. Det finns ofta en risk att underlaget är halt.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 2 – 3

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne, koncentration samt exekutiva funktioner

Arbete inom yrkesgruppen kräver basal förmåga att kunna förstå muntlig information och instruktioner. Det krävs på ett motsvarande sätt förmåga att muntligt kunna förmedla information och sammanhang till andra. Arbetsuppgifterna kräver förmåga till grundläggande logiskt tänkande. Till exempel måste faktiska eller potentiella fel eller brister kunna upptäckas och generella arbetsmetoder måste kunna omsättas i praktiken. Arbetet utförs i en relativt strukturerad kontext såtillvida att arbetsuppgifter, prioriteringar och målsättningar är givna. Behov av ansvarstagande finns i form av att anvisade arbetsuppgifter måste utföras självständigt. Under en längre tid har det funnits en utveckling som gett ökade tillfälliga anställningsformer av olika slag och det är mycket vanligt med deltidsarbete vilket ofta innebär att man som anställd behöver ha flera jobb eller söka arbete parallellt. Denna typ av omgivningsfaktorer kan påverka den psykiska toleransnivån avseende framförallt exekutiva funktioner

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Beroende av arbetsuppgifter och kontext utförs arbete i vissa fall i direkt kontakt med kunder. I dessa fall krävs förmåga att hantera känslor och humör samt att kunna utföra arbetsuppgifterna i harmoni med omgivningen. I stora delar utförs dock arbetsuppgifter inom yrkesgruppen i en miljö utan direkt kundkontakt. Arbetsuppgifterna är även av sådan karaktär att de inte är beroende av att kunna skapa och upprätthålla mer sammansatta relationer till andra människor. Förmåga till samarbeta för att lösa arbetsuppgifterna krävs dock. Det är vanligt förekommande att yrket är ett genomgångsyrike med korta anställningstider för delar av personalen. Många har också tillfälliga anställningar och deltidsanställningar. En ostabil personalstruktur kan påverka personer med affektiv funktionsnedsättning negativt. -

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetsuppgifterna utförs inte i en sådan kontext att en högre grad av energi krävs för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras tillfredställande. Stress måste dock kunna hanteras såtillvida att arbetsuppgifterna måste kunna utföras relativt snabbt för att andra delar av verksamheten ska kunna fungera.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Hotell- och restaurangfackets rapport

"Framtidsbranschen som glömde sina anställda"

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Sjuksköterskor

Yrkesgruppen omfattar cirka 70 000 anställda. Sjuksköterskor behandlar och vårdar patienter samt ansvarar för medicinsk omvårdnad och läkemedelshantering. De ger råd och stöd samt förebygger sjukdomar, har vårdansvar vid exempelvis förlossningar, svarar för öppen hälso- och sjukvård inom ett geografiskt område. De kan samordna och leda arbete i en operationssal samt utför röntgenundersökningar och andra radiologiska undersökningar.

Kärnaktivitet: att möta individer med funktionsnedsättningar och utifrån vedertagna medicinska metoder, samt i nära samarbete med läkare uppmärksamma problem och väcka frågor om pågående och framtida vård och behandling. Relaterade IFC-koder är d220, d398 och d758.

Kritisk faktor: förmåga att relatera till patienters upplevda och faktiska behov samt förmåga att över tid upprätthålla engagemanget för detta, är avgörande krav.

Det finns en pågående **utveckling** inom området mot att sjukvården kommer närmare patienterna, s.k. närsjukvård, vilket kan komma att ställa högre krav på främst affektiva förmågor gällande hanterandet av mellanmänniska relationer över tid. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av hög personalomsättning, påfrestande klientkontakter och liknande sociala och organisatoriska faktorer.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är liten till måttlig. Detta innebär att individer med måttliga fysiska nedsättningar i många fall kan klara arbetet. Bedömningar måste dock göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar mellan patientkontakt och administration. Tunga lyft liksom obekväma arbetsställningar förekommer, särskilt för sjuksköterskor på vårdavdelningar. Arbetet sker ofta med hela kroppen (t.ex. vid lyft, undersökningar o.s.v.). Specifika aktiviteter (se generell text).

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2

Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

De flesta arbetsuppgifterna innebär kontakt med patienter och innebär att man måste kunna skilja ljud från varandra, höra vad kollegor och patienter säger samt kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Syn, främst på nära håll, är av vikt vid t.ex. undersökningssituationer. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 2, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsuppgifterna innehåller finmotoriskt arbete med framförallt dominant hand och arm. Många uppgifter är också precisionskrävande och kräver total stabilitet i hand och fingrar vid exempelvis nålsättning. Då arbetet innehåller tunga lyft krävs kroppsbalans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Sjuksköterskor har normalt det patientnära huvudansvaret och är den medicinskt professionella länken mellan patient och läkare. Detta ställer höga krav på förmåga att hantera mellanmänniska relationer över tid. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 0 – 1

Minne, inläring och koncentration: 1

Exekutiv funktion: 1

Affektiv funktion: 0 – 1

Psykisk uthållighet: 0 – 1

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2**

Arbetsuppgifterna består till största delen av kundmöten och kan innebära allt från att hjälpa till med patienters hygien till att ta prover och bistå vid operationer. Arbetet ställer därför krav på att kunna arbeta stående, sittande och gående. Tungt lyft samt obekväma arbetsställningar förekommer men varierar beroende på yrkesinriktning. Arbetet är ofta varierande och tillåter byte av kroppställning efter behov. Det finns också arbeten inom yrkesgruppen som exempelvis telefonrådgivning, företagssjuksköterska, skolsköterska och liknande där de fysiska arbetsuppgifterna är betydligt mer begränsade i sin omfattning.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att uppfatta olika signaler och information via instrument, skärmar och annan teknisk utrustning såväl visuellt som audiellt. Bra hörsel är nödvändigt för att kunna ta emot information från patienter, kollegor o.s.v. Det krävs förmåga att kunna se detaljer för att exempelvis kunna sätta nålar, ta prover o.s.v. men även färgseende är av betydelse, vid exempelvis analyser av prover. Arbetet innebär mycket kontakt med patienter och dennes anhöriga samt med kollegor, varför det krävs förmåga att tala klart och tydligt så att andra hör och förstår vad som sägs.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga att kunna arbeta med händer och fingrar då flertalet arbetsuppgifter utförs med instrument och kräver så gott som total stabilitet i hand och arm samt förmåga att snabbt och med precision använda fingrar, händer och armar samtidigt. Grundläggande balans är inte lika viktigt för exempelvis sjuksköterskor som arbetar med telefonrådgivning eller som skolsköterska till skillnad från arbeten inom vårdavdelningar som innebär stående och gående tillsammans med patienter som kan vara i behov av fysiskt stöd.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 0 – 1

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetsuppgifterna ställer krav på god minnesförmåga samt att kunna upprätthålla uppmärksamhet på en eller flera uppgifter samtidigt under en lägre period och samtidigt kunna hantera information från flera källor, exempelvis tal, ljud eller text på en datorskärm. Arbetsuppgifterna förutsätter förmåga till logiskt tänkande i form av att identifiera problem och hitta specifika lösningar i mer eller mindre komplexa situationer genom att snabbt sätta samman information och tillämpa vedertagen medicinsk kunskap. Det är mycket viktigt att muntligt och skriftligt kunna förmedla information på ett effektivt och lämpligt sätt, både via telefon och vid ett fysiskt möte. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att lyssna fokuserat på andra människor och förstå vad individen säger och vill framföra.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet har ett högt tempo och ställer krav på förmåga att hantera stress, ansvar och andra psykologiska krav. Varje patientkontakt är unik och det är viktigt att snabbt kunna relatera till och klara av varierande förutsättningar.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetsuppgifterna utförs nästan uteslutande i interaktion med andra människor, patienter och kollegor. Det krävs förmåga att snabbt kunna bygga upp respektive avsluta relationer men även i vissa delar upprätthålla en nära arbetsrelation över tid. En förutsättning är att kunna agera på ett socialt lämpligt sätt, vara flexibel och kunna anpassa beteende och handlingar utifrån andra skeenden och andra människors handlingar

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet är ofta av varierande grad men det ställs höga krav på att behålla koncentration och uppmärksamhet under en längre tid. Att t.ex. ge felaktig information vid telefonrådgivning kan få stora konsekvenser liksom att inte vara uppmärksam vid en operation.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Skötare, boendestödjare och personliga assistenter

Yrkesgruppen omfattar cirka 65 000 anställda. Skötare vårdar, ger stöd och råd samt medverkar i rehabilitering av patienter inom psykiatrisk vård och missbruksvård. Boendestödjare ger stöd, service och omsorg till barn och vuxna med funktionsnedsättning. Fungerar som stöd för individens självständighet genom att bistå i vardagliga sysslor i hemmet, i grupp- eller serviceboende eller inom daglig verksamhet. Hjälper till med exempelvis hygien och kommunikation samt med fritidsaktiviteter. Personliga assistenter underlättar för person med funktionsnedsättning att sköta sin skolgång eller sitt arbete. Ger personlig ledsagning.

Kärnaktiviteter: förmågan att interagera med och bistå människor med olika former av fysiska och psykiska behov över tid. Relaterade ICF-koder är d210, d410 och d758.

Kritisk faktor: Förmågan att upprätthålla förtroendefulla relationer med klienter över tid, är avgörande krav. Någon specifik **utveckling** kan inte pekats ut inom yrkesgruppen. Det finns exempelvis fortfarande ett flertal arbeten som i huvudsak består av fysisk belastande och kontrollerande arbete med svåra patientgrupper.

Arbetsjukdomar orsakas vanligtvis av påfrestande klientkontakter och liknande sociala faktorer.

Bedömd tolerans ligger på en relativt jämn nivå för samtliga fyra förmågor. Individer som har begränsningar som ligger under eller på angivna nivåer torde normalt klara av arbetet utan omfattande begränsningar. Bedömningar måste dock alltid göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar över en arbetsdag och tillåter byte av arbetsställning relativt ofta. Arbetet bygger på regelbunden kontakt med klienter och innehåller många vardagliga situationer där fysisk styrka och rörlighet behövs, exempelvis vid av- och påklädning. Tunga lyft och obekväma arbetsställningar förekommer. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2

Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetsuppgifterna utförs uteslutande genom interaktion med klienten. Att kunna tala så att andra hör och förstår samt höra vad andra säger är således en central del i arbetet. God syn behövs främst vid arbetsuppgifter tillsammans med klient som motsvarar vardagliga situationer. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Syn 1, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsuppgifterna innehåller visst mått av finmotoriskt arbete. Då arbetet innehåller tunga lyft krävs en god kroppsbalans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet bygger på att skapa och upprätthålla förtroendefulla relationer mellan skötare/vårdare och klient över tid. För att kunna upprätthålla denna relation läggs stor vikt vid emotionell kontroll och empatiskt förhållningssätt, ofta i pressande situationer. Vårdaren måste kunna sätta sig in i klientens situation för att tillsammans med denna sträva mot ett gemensamt mål. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inlärning och koncentration: 2

Exekutiv funktion: 2

Affektiv funktion: 0 - 1

Psykisk uthållighet: 1 – 2

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2**

Arbetet utförs sittande, gående och stående. I och med att arbetet går ut på att stödja klienten i vardagligt liv innebär det att saker som motionering, matinköp och andra aktiviteter ingår. Obekväma arbetsställningar förekommer likväl som tunga lyft. I vissa fall bedrivs arbetet i huvudsak ensamt. Arbetet kan ske både på gruppboende, i klientens bostad eller inom vårdavdelningar på sjukhus. Arbetet är ofta omväxlande och kan innebära helg- och nattjänstgöring. Inom vissa yrkesinriktningar förekommer hot och våld.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1

Arbetet bedrivs i nära samarbete med klienter, anhöriga, andra myndigheter och kollegor då arbetet ofta utförs i team. Detta ställer krav på att man måste höra vad andra säger och att man kan tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Att se, främst på nära håll, är av vikt då vissa av arbetsuppgifterna innebär förmågan att se detaljer, t.ex. vid droppsättning.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

Arbetet utförs i huvudsak med armar, händer och fingrar och kräver i vissa fall total stabilitet i hand och arm för att med precision kunna använda bland annat injektionsnålar och katetrar. Arbetet innehåller även moment som innefattar vardagliga aktiviteter som till exempel matinköp, stadsturer, motionering o.s.v. och där grundläggande balans är nödvändig.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Varje klient har unika behov och arbetet kräver således att uppfatta och ta till sig information för att kunna följa givna riktlinjer och instruktioner. Arbetsuppgifterna ställer också stora krav på iakttagelse- och uppfattningsförmåga samt minne då det gäller att komma ihåg och vara uppmärksam på klientens/klienternas individuella behov.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Förmåga att ta egna initiativ och fatta beslut inom det egna ansvarsområdet är av vikt. Arbetsuppgifterna löses självständigt och arbetet ofta är händelsestyrt utifrån klienternas agenda. I och med att arbetet ofta är händelsestyrt krävs stor anpassningsförmåga till nya förutsättningar.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetsuppgifterna går ut på att stödja patienter med olika former av begränsningar, ofta av psykisk karaktär. Det ställer stora krav på kommunikativ förmåga, främst att kunna uttrycka sig begripligt muntligt samt kunna förstå vad klienten säger. Förmåga att hantera mellanmänniska relationer är av vikt, både i förhållande till patienter, anhöriga och kollegor i ett arbetslag, och förmåga att skapa förtroendefulla relationer och kunna samarbeta med andra utgör en av arbetsuppgifternas centrala delar.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet innehåller ofta skiftarbete där man träffar klienten under en längre sammanhängande tid, vilket ställer kvar på att kunna upprätthålla fokus och uppmärksamhet över tid. Möjligheten till paus/rast skiftar utifrån typ av yrkesinriktning.

Referenser

www.onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöverket
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Socialförsäkringstjänstemän m.fl.

Yrkesgruppen omfattar cirka 70 000 anställda. Man handlägger, utreder och informerar samt fattar beslut om olika socialförsäkringar. Utreder individers, familjers och grupper sociala och ekonomiska problem eller samlevnadsproblem. Undersöker olika lösningar för att förbättra hjälpsökandes livssituation. Utreder individers behov av hjälp och stöd från kommunen t.ex. hemtjänst eller särskilt boende m.m. Matchar lediga platser mot arbetsökande. Fångar upp arbetsmarknadens rekryteringsbehov. Ger råd och stöd till arbetsgivare och arbetsökande. Behandlar och rehabiliterar klienter och patienter inom psykiatrisk vård. Exempel på yrken inom denna kategori är socialförsäkringshandläggare, socialekreterare, diakon, behandlingsassistent, arbetsförmedlare och kuratorer.

Kärnaktivitet: att med skärpa, interagera med individer och utifrån gällande regler och förordningar, utreda och fatta beslut i individärenden. Relaterade IFC-koder är d220, d398 och d758.

Kritisk faktor: förmåga att relatera till kunders upplevda och faktiska behov i relation till regler och riktlinjer, samt över tid upprätthålla engagemanget för detta, är avgörande krav.

Utvecklingen inom området tyder på en tydligare specialisering av arbetsuppgifterna vilket ställer krav på riktad kompetens. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av bildskärmsarbete, påfrestande klientkontakter och liknande sociala faktorer.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora fysiska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetet utförs som regel sittandes eller ståendes på ett kontor eller vid kundmöten och innehåller uteslutande statistiskt arbete med framförallt händer. Arbetet är rörligt och arbetsställningen kan normalt ändras efter behov. Specifika aktiviteter (se generell text).

Toleransnivå 2 – 3

Fysisk styrka och rörlighet: 2 - 3
Fysisk uthållighet: 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetet är till stor del administrativt och innebär att man måste kunna se text på t.ex. en datorskärm. Kundmöten, där man förmedlar information till andra samt tar emot information är vanligt och förutsätter god hörsel och talförmåga. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 2, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Yrkesutövarna utför finmotoriskt arbete med fingrar (t.ex. arbete med dator samt penna). Vissa arbeten inom yrkesgruppen utför även arbetsmoment som inbegriper grundläggande kroppsbalans, exempelvis vid externa kundmöten. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna kräver ofta betydande analysförmåga samt förmåga att förstå och hantera information och lösa problem. Man bör vara lugn, noggrann och lösningsfokuserad även i pressade situationer. Arbetet innebär mycket kontakt med andra människor, inte sällan i konfliktfyllda situationer. Yrkena förutsätter en hög nivå av uthållighet och stresstolerans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Inläring, minne och koncentration: 1
Exekutiv funktion: 1
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 1 – 2

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2 – 3**

Arbetet består till största delen av datorarbete och klientmöten. I normalfallet kan arbetet utföras både sittandes och ståendes, kroppsställning kan m.a.o. bytas efter under en arbetsdag. Då många möten sker utanför den egna arbetsplatsen krävs viss förmåga att röra sig obehindrat. Vissa individer inom yrkeskategorin kan utveckla besvär i nacke och axlar av så kallat repetitivt bildskärmsarbete men yrkeskategorin hör, enligt Arbetsmiljöverket, inte till någon högriskgrupp för att drabbas av arbetssjukdomar från nacke och axlar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Arbetsuppgifterna inbegriper läsning och tydning av detaljer på korta avstånd t.ex. på en datorskärm, en blankett eller andra dokument, varför god syn är av vikt. I en stor del av arbetstiden ingår telefoni, och kommunikation med andra människor är ett betydande inslag i arbetet vid möten av olika slag. Det är därför viktigt att vara förmögen att tala klart så att andra förstår samt att kunna höra vad andra säger.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga att kunna arbeta med fingrar (t.ex. vid arbete med dator eller penna). Arbetet kan i viss utsträckning utföras med enbart dominant arm och hand. Grundläggande balans och koordinationsförmåga är vanligen nödvändigt då många arbetsuppgifter innebär externa kundmöten och förmåga att ta sig till olika platser, antingen genom att gå eller framföra fordon.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetet innehåller mycket administrativa uppgifter och det ställs krav att utifrån givna regler och metoder kunna lösa problem och situationer samt tillämpa visst analytiskt tänkande. Arbetsuppgifterna ställer krav på den kognitiva förmågan, bl.a. i form av att kunna kategorisera olika typer av information eller att kunna lösa problem och situationer på ett rimligt sätt genom att tillämpa olika riktlinjer och metoder. Yrkesgruppen kräver också problemlösningsförmåga på en analytisk och/eller abstrakt nivå. Arbetet innebär att till stor del kommunicera med andra, både muntligt och skriftligt. Förmåga att förstå och tolka muntlig och skriftlig information och syftet och idén med budskapet är viktigt. Det är även av stor vikt att skriftligt, men även muntligt, kunna förmedla information och budskap till andra på ett tydligt och ändamålsenligt sätt, särskilt i samband med negativa beslut.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet är varierande till sin natur då man har kontakt med olika typer av klienter, vilket ställer krav på förmåga till situationsanpassning och flexibilitet. Samma typ av arbetsuppgifter är dock ofta återkommande vilket innebär att kraven är någorlunda konstanta och likformiga över tid. Arbetsuppgifterna kräver dock initiativförmåga inom relativt tydliga ramar och befogenheter. Arbetet ställer även krav på förmåga att identifiera och lösa klienters problem. Förmågan att lösa problem handlar dock om att kunna lösa situationsbetingade och konkreta problem. Arbetsuppgifterna innebär till stor del att individen i viss utsträckning måste fatta beslut som påverkar andra människor, ibland på ett upplevt negativt sätt för klienten.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet sker normalt i kontorsmiljö och i kontakt med andra människor vilket förutsätter förmåga att hantera mellanmännsliga relationer och vara emotionellt stabil. Krav ställs även på mental flexibilitet och förmåga till anpassning utifrån andra personers handlingar eller viljeyttringar. Många klienter befinner sig i en utsatt tillvaro och det är därför av vikt att kunna vara lyhörd, förstående och på ett förtroendeingivande sätt kunna kommunicera med andra samt kunna förmedla exempelvis negativa beslut med ett professionellt förhållningssätt.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet kan ibland innehålla psykiskt påfrestande klientkontakter då dessa ofta befinner sig i utsatta situationer. Det är således av vikt att kunna upprätthålla en jämn skärpa och mental förmåga över tid samt kunna dra tydliga gränser till vad det egna arbetet innehåller.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 96 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Städare

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 77 000 anställda. Inom yrkesgruppen städar och rengör man bostäder, hotell, kontor, affärer, skolor, restauranger, fordon, sjukhus, industrier m.m.

Kärnaktivitet: att på ett fysiskt rörligt sätt hantera (göra rent, torka, dammsuga) arbetsredskap. Relaterade ICF-koder är d430 och d445. **Kritisk faktor:** förmåga att under lång sammanhållen tid klara fysisk repetitiv belastning främst i händer, armar och rygg.

En **utveckling** i branschen är dels fler städare av privata hem, dels att större städbolag breddar arbetsuppgifterna till att även innehålla exempelvis skötsel av kaffemaskiner, utdelning av post med mera. Detta innebär att toleransnivåerna kan skifta och i vissa delar av yrkesgruppen minskar exempelvis den fysiska belastningen samtidigt som kraven på psykiska funktioner ökar. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av repetitivt arbete.

Bedömd tolerans för psykiska funktioner samt hörsel och tal är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med måttliga till stora besvär med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetet utförs som regel stående och gående och de fysiska krav som ställs gäller främst förmåga att kunna behålla kroppsställning över tid samt styrka i armar och axlar när man utför aktiviteter som damsugning, vårda och torka golv, dammtorka o.s.v.
Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

*Fysisk styrka och rörlighet: 1
Fysisk uthållighet: 2*

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att kunna se på korta avstånd är av vikt för att kunna skapa ett bra arbetsresultat. Vissa arbeten innehåller kundmöten varför grundläggande tal och hörsel kan behövas. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 3

Syn 1, hörsel 2 – 3, tal 2 – 3

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsmomenten består till stor del av att på olika sätt hantera föremål med händer och armar. Det är viktigt med stabilitet i hand och arm för att snabbt, precist och kontrollerat kunna greppa, bära, flytta eller använda olika arbetsredskap med händerna. Det är också viktigt att kunna hålla balansen exempelvis i onormala arbetsställningar vid trånga utrymmen. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

De mentala krav som ställs handlar i första hand om att förstå och utbyta information, samt att utföra arbetet med noggrannhet och följsamhet gentemot omgivning och förutsättningar. Graden av interaktion med andra människor varierar stort mellan olika arbeten. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

*Minne, inlärnin g och koncentration: 3
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 3
Psykisk uthållighet: 3*

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2**

För att kunna utföra arbetsuppgifterna är det viktigt med statisk och dynamisk muskelstyrka för att upprepat kunna använda, lyfta, dra, putta eller bära föremål som kan väga en del som exempelvis städvagnar, fyllda sopsäckar, klädsäckar och liknande. I detta sammanhang är framförallt muskelstyrka i mage, rygg och skuldror viktig. Arbetsuppgifterna utförs i allt väsentligt stående, framåtböjd eller gåendes. Arbetsuppgifterna kräver fysisk uthållighet i de flesta moment då de måste kunna utföras upprepat över en arbetsdag. Städare är en kategori som har mycket påfrestande arbetsställningar, exempelvis långvarig repetitiv belastning av axlar över horisontalplanet vid fönsterputsning, och som i hög utsträckning bland annat rapporterar smärta efter avslutat arbetspass. Det finns daglig kontakt med rengöringsmedel och vätska. Har man allergier eller eksem kan yrkesgruppen därför vara olämpligt.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 3

Att kunna se på främst nära håll är av stor vikt då arbetet handlar om att upptäcka och eliminera smutsiga ytor samt säkerställa sig om ett gott resultat. Förmåga att kunna tala klart och tydligt samt att kunna höra och förstå vad andra säger är också av vikt men begränsningar kan lättare kompenseras genom att exempelvis information byts på annat sätt än verbalt.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2

I yrkesgruppen arbetar man i huvudsak med händer och armar vilket kräver manuell färdighet och ställer krav på finmotorisk förmåga. Framförallt rör det sig om förmågan att med rimlig precision kunna använda armar och händer för att manövrera olika maskiner eller enkla arbetsredskap. Arbetsuppgifterna kräver en motorisk förmåga som innefattar att vara förmögen att gripa, trycka, flytta, bära eller installera olika föremål som exempelvis dammsugare och annan städutrustning men även löst material i de utrymmen som ska städas som exempelvis kontorsstolar, papperskorgar och liknande. Arbetsuppgifterna kräver viss förmåga att kunna koordinera hela kroppen under rörelse.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 2 – 3*Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration*

De krav på psykisk funktion som ställs inom yrkesgruppen handlar i första hand om förmåga att förstå och utbyta information, samt förmåga att utföra arbetet med noggrannhet och följsamhet gentemot omgivning och de förutsättningar som råder. Detta innefattar grundläggande krav på förmågan att kunna förstå och tillämpa metoder, instruktioner eller riktlinjer i syfte att utföra specifika arbetsuppgifter korrekt och för att kunna hantera olika arbetshjälpmedel (allt ifrån olika maskiner till enkla verktyg) på ett riktigt sätt.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Likaså ställs grundläggande krav på förmågan att, bland en begränsad uppsättning, välja den mest lämpliga metoden, för att på bästa sätt lösa ett mycket begränsat antal valsituationer som kan uppstå. Det kan exempelvis handla om att golv av olika material kräver olika rengöringsmedel och olika hjälpmedel. Arbetsuppgifterna är i allmänhet repetitiva och endimensionella, d.v.s. de ska utföras på samma sätt varje dag, under samma förutsättningar och oftast utan påverkan av andra faktorer som måste beaktas.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet inom yrkesgruppen utförs i huvudsak enskilt och med en låg grad av interaktion med andra människor. Yrkena i gruppen ställer dock vissa krav på förmågan till interaktion. Det handlar främst om förmåga att på ett följsamt sätt anpassa utförandet av arbetsuppgifterna i relation till andra personers behov. Graden av interaktion med andra människor varierar stort mellan olika specifika arbeten inom yrkeskategorin och förutsättningarna för individuell anpassning är goda.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Bland de krav på mental förmåga som kan förekomma är att arbetet kan behöva utföras under tidspress. Detta får anses vara normalt för de flesta inom yrkesgruppen.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöstatistik Rapport 2012:04,

Arbetsmiljöverket

Inkomna synpunkter från Torbjörn Jonsson,

Ombudsman, Fastighetsanställdas förbund

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Telefonister

Yrkesgruppen omfattar cirka 12 000 anställda. Telefonister tar emot och kopplar telefonsamtal, ger upplysningar, tar emot meddelanden och lämnar besked. De sköter växel samt hänvisnings- och personsökningssystem.

Kärnaktivitet: att med skärpa, ta emot och korrekt förmedla kontakter och uppgifter rätt internt och externt. Relaterade ICF-koder är d115, d160 och d240.

Kritisk faktor: förmåga att relatera tydligt och lyhört i telefon samt över tid upprätthålla engagemanget för detta, är avgörande krav. Någon specifik **utveckling** inom yrkesgruppen kan inte pekas ut. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av bildskärmsarbete eller allt för stor arbetsmängd.

Bedömd tolerans för fysiska funktioner är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora fysiska besvär med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste alltid göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetet utförs som regel sittandes eller ståendes vid en telefonväxel eller på ett kontor och innehåller uteslutande statiskt arbete med framförallt händer. Arbetsställningen kan normalt ändras efter behov. Raster är ofta schemalagda. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Fysisk styrka och rörlighet: 3
Fysisk uthållighet: 2 – 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetet bygger på att via telefon upplysa, vägleda och hänvisa kunder till rätt mottagare samt lämna nödvändiga upplysningar. Här krävs framförallt god hörsel så att man hör var andra säger och förmågan att tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 2, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsuppgifterna utförs i normalfallet med händer och fingrar och innebär till största delen datorarbete. Arbetet utförs som regel sittande eller stående i kontorsmiljö varför kroppsbalans inte spelar någon avgörande roll. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet bygger till största delen på att bemöta människor som ringer till företaget/organisationen. Som telefonist behöver man vara lugn, noggrann och serviceinriktad även i pressade situationer. Ibland krävs förmåga att ta hand om missnöjda kunder och detta ställer krav på att man är emotionellt stabil. Arbetet utgår som regler från givna ramar och kräver inte analytisk förmåga men ett bra numeriskt minne. Arbetstempot är ofta högt och möjlighet till paus kan vara begränsad, vilket ställer stora krav på att kunna fokusera uppmärksamhet över tid. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 3

Minne, inläring och koncentration: 1 – 2
Exekutiv funktion: 2 – 3
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 1

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 2 – 3

Telefonister utför sina arbetsuppgifter sittande eller stående i kontorsmiljö, vilket främst ställer krav på styrka i nacke, axlar och rygg. Arbetet är statiskt och innehåller till största delen arbete vid dator. Arbetet tillåter dock regelbundet byte av arbetsställning. Raster är ofta schemalagda och kan ofta inte tas vid behov.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Arbetet bygger på att via telefon upplysa, vägleda och hänvisa kunder vidare in i organisationen samt lämna nödvändiga upplysningar till de som ringer. Här krävs framförallt god hörsel så att man hör var andra säger samt förmåga att tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Bra syn, främst på nära håll, är av vikt (t.ex. att kunna läsa text på en datorskärm eller på ett papper).

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2

Telefonister utför arbetsuppgifter med framförallt (dominant) arm och hand. Merparten av arbetet innehåller datorarbete vilket kräver viss precision i användandet av fingrar. Då arbetet till stor del utförs i kontorsmiljö ställs inga större krav på kroppsbalans.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad psykiska funktioner 1 – 3

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetet bygger på att besvara inkommande telefonsamtal och hänvisa samtalet till rätt mottagare. Arbetet utförs inom vissa givna och avgränsade ramar och ställer krav på minne och att kunna fokusera uppmärksamhet. De som ringer måste snabbt bli kopplade till rätt person och därför måste telefonisten omedelbart kunna utläsa kundens ärende och dra slutsatser om vem inom den egna organisationen som bäst motsvarar kundens krav. Man måste kunna uttrycka sig väl i tal och skrift så att andra förstår samt kunna ta emot och tolka information som ges, ofta under tidspress.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet är till stor del händelsestyrt, vilket ställer krav på förmåga till viss situationsanpassning och flexibilitet. Arbetet är dock relativt strukturerat och i allt väsentligt är detta samma typ av arbetsuppgifter som ska utföras återkommande.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

I arbetet som telefonist är det av stor vikt att man bemöter människor som ringer på ett serviceinriktat sätt. Ibland kan arbetet exempelvis innebära kontakt med otrevliga individer, individer som framför hot eller individer med ett stort hjälpbehov och det är av vikt att telefonisten är emotionellt stabil och har förmåga att kunna fungera lugnt i konfliktfyllda situationer.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Större telefonväxlar kan ha ett mycket stort samtalsflöde per dag vilket innebär att antalet raster/pauser är få. Det krävs således förmåga att kunna upprätthålla fokus och koncentration över en längre tid. Beroende på intensitet i kundmöte och olika typer av kundmöten kan dock kraven på förmåga till psykisk uthållighet skifta från exempel myndighetsväxlar där många samtal kan vara av krävande natur och där visst form av enklare beslutsfattande ingår till växlar i privata företag där i huvudsak samarbetspartners kopplas vidare in i organisationen.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Träarbetare, snickare m.fl.

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 42 000 anställda. Man bygger och uppför träkonstruktioner inom husbyggnad, anläggning eller gruva samt bygger formar inför betonggjutning.

Kärnaktivitet: att arbeta i huvudsak fysiskt för att med verktyg konstruera och reparera byggnader och byggkonstruktioner. Relaterade ICF-koder är d415 och d445. **Kritisk faktor:** förmåga att under lång sammanhållen tid klara fysisk belastning med skiftande behov av styrka och uthållighet främst i händer och armar är avgörande krav.

De yrken som ingår i gruppen **utvecklas** kontinuerligt i takt med att nya effektiva arbetsredskap och nya sätt att organisera arbetet tillkommer. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av lyft och förflyttningar av material under 20 kilo.

Bedömd tolerans för samtliga förmågor ligger på en relativt jämn nivå. Detta innebär att individer med små eller måttliga nedsättningar i normala fall kan klara arbetet. Bedömningar måste dock göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetet är i huvudsak fysiskt belastande. De flesta arbeten innehåller en kombination både av fysisk uthållighet och av styrka som t.ex. spika, såga och liknande. De fysiska krav som ställs gäller främst förmåga att kunna vara fysiskt aktiv på olika sätt och med olika intensitet och styrka över tid. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

*Fysisk styrka och rörlighet: 1
Fysisk uthållighet: 1*

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetet bedrivs till viss del i bullrig miljö. Att kunna se på korta avstånd är en förutsättning vid avläsning av mätinstrument och liknande. Samarbete med andra yrkeskompetenser kräver grundläggande tal- och hörsel förmågor. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1, hörsel 2, tal 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetet innehåller uppgifter som kräver att man kan använda hand och arm stadigt och snabbt, koordinera olika kroppsdelar, samt ha förmåga till precision och avvägning i sina rörelser. Finmotoriskt arbete som avläsning av instrument, skruvning, borrar m.m. kombineras ofta med arbete i olika kroppsställningar som stående, sittande på huk m.m. Det finns behov av att hålla i material som är relativt tungt samtidigt som man utför finmotoriskt arbete. Även balans är avgörande i många yrken då det finns en stor skaderisk vid arbete på hög höjd som exempelvis byggnader och ställningar. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet handlar till stor del om förmåga till logiskt och analytiskt tänkande, informationshantering och visualisering exempelvis då man ska konstruera efter ritning. Detta sker ofta självständigt men inom en tydlig kontext. Förmåga att klara planering och initiativtagande inom denna kontext krävs. Även uppmärksamhetsfunktionen är avgörande ur ett säkerhetsperspektiv i många arbeten. Samarbete med andra yrkeskompetenser kräver grundläggande affektiv funktion. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

*Inläring, minne och koncentration: 1
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 2
Psykisk uthållighet: 2*

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1

Aktuella arbetsuppgifter innebär oftast mycket stående och gående. Arbetsuppgifterna kräver därför styrka i bål, ben, skuldror och armar samt god rörlighet i knä, rygg och axlar. De yrken som ingår i gruppen har dock kontinuerligt ändrat karaktär i takt med att nya effektiva arbetsredskap, såsom kranar och andra hjälpmedel, nya typer av material, och nya sätt att organisera arbetet tillkommit. Konsekvensen är bland annat att betydelsen av fysisk explosiv styrka har minskat. Fysisk belastning och aktivitet är dock det huvudsakliga inslaget i arbetet med skiftande typ av fysisk belastning över hela arbetsdagen. Både statisk och dynamisk styrka används löpande under arbetsdagen. Ibland specialiserar man sig på ett område men oftast arbetar man med alla förekommande uppgifter. Arbetet kan vara mindre lämpligt för personer med astma eller liknande luftvägssjukdomar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

God syn, vid behov med stöd av glasögon – speciellt på nära håll – är en absolut förutsättning för att förmå utföra de arbetsuppgifter som är aktuella. Ofta krävs också djupseende, färgseende och seende på långt avstånd. Man arbetar ofta utomhus och ibland på höga höjder vilket ställer höga krav på och innebär en risk för skada vid nedsatt syn, hörsel och tal. Arbetsmiljön kan också ofta innebära att man behöver kunna vara uppmärksam på trafik inom och runt exempelvis en byggarbetsplats.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1

Trots en mycket omfattande utveckling vad gäller redskap och teknik är yrket fortfarande till stora delar ett fysiskt hantverk som kräver precision, koordination, och stadga i många varierande arbetssituationer och kroppsställningar. Finmotoriska uppgifter som att spika, hamra, såga och mäta ingår regelbundet i arbetet. Man arbetar ofta utomhus och på höga höjder vilket ställer höga krav på och innebär en risk för skada vid nedsatt balansförmåga. Fall från höjd är den helt dominerande skaderisken i yrket och skadefrekvensen har inte förändrats över åren trots förändringar i arbetsmetod, utrustning och organisation.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner (1 – 2)

Beskrivningen avser i första hand inlärning, minne och koncentration

Självständigt utövandet av yrket förutsätter att yrkesutövaren kan uppfatta och lösa konkreta problem och frågeställningar som uppstår. Visualisering – förmåga att kunna föreställa sig slutresultatet av arbetet – är en väsentlig beståndsdel. Förmåga att uppfatta och hantera muntlig information likaså. Arbete sker ofta på höga höjder vilket ställer stora krav på och innebär en risk för skada vid nedsatt koncentration.

Beskrivningen avser i första hand affektiva och exekutiva funktioner

Byggarbeten är ofta lagarbete och enskilda individer behöver normalt inte själv stå för initiativ eller att självständigt planera och genomföra komplexa processer eller fatta svåra beslut. Att läsa ritningar är en viktig del av jobbet. Ibland stöter man dock på problem där man måste använda sin fantasi och skaparförmåga för att lösa en uppgift. Arbetet bedrivs i nära samarbete med kollegor, arbetsledare och kunder men är inte i första hand socialt till sin karaktär då själva arbetsuppgifterna utförs självständigt. Ofta arbetar man dock två och två med ett gemensamt ansvar. Att tänka på är att det är vanligt att man byter arbetsplats relativt ofta. Det är i det sammanhanget också vanligt med långa resor till och från jobbet och att man ibland bor tillfälligt utanför hemorten.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet bedrivs ofta i högt tempo. Möjligheterna till variation av arbetsuppgifter och möjligheter till paus och avlastning finns normalt.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Undersköterskor och vårdbiträden m.fl.

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 500 000 anställda. Yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen är undersköterskor och vårdbiträden, tandsköterskor samt övrig vård- och omsorgspersonal. Arbete finns bland annat inom sjukhus, äldreboende, hemtjänsten m.m. I arbetet biträder man läkare och sjuksköterskor vid undersökning och behandling. Man kontrollerar patienters puls och blodtryck, tar prover och lägger om sår. Man hjälper patienter med deras personliga hygien och gör annat som ingår i den dagliga vården. Man bäddar och delar ut mat. Som undersköterska och vårdbiträde ger man omvårdnad och social service till barn, äldre och personer med funktionsnedsättning i deras vardagsliv, gör inköp, lagar och serverar mat, städar och hjälper till med personlig hygien samt ger stimulans och stöd till olika aktiviteter och kontakter med omvärlden. Tandsköterskor assisterar tandläkare vid undersökning, behandling och operation, putsar och polerar tänder samt tar röntgenbilder. De kan även planera behandlingstider, föra journal, ta betalt och göra inköp samt rengöra instrument och annan utrustning.

Kärnaktivitet: att arbeta i huvudsak fysiskt men i en kontext som kräver god förmåga att hantera relationer och uppmärksamma behov. Relaterade ICF-koder är d210, d410 och d758

Kritisk faktor: förmåga att klara fysisk belastning främst i händer, armar och rygg över tid samt förmåga att vara emotionellt stabil. och kunna upprätthålla koncentration och fokusera uppmärksamhet över tid, ibland i stressiga situationer.

Någon specifik **utveckling** i yrkeskategorin kan inte pekas ut men det pågår ett visst mått av specialisering i branschen vilket ställer mer riktade krav på kompetenskrav på personalen. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av inomhusmiljö eller relationer på arbetsplatsen.

Bedömd tolerans för psykiska funktioner är liten till stor. Detta innebär inte att individer med stora psykiska besvär med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar under en arbetsdag och tillåter byte av arbetsställning relativt ofta. Tunga lyft liksom obekväma arbetsställningar förekommer, särskilt för undersköterskor inom hemtjänst och på vårdavdelningar. Arbetet sker ofta med hela kroppen (t.ex. vid lyft, undersökningar o.s.v.). Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Fysisk styrka och rörlighet: 1
Fysisk uthållighet: 1

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

De flesta arbetsuppgifterna innebär kontakt med patienter och innebär att man måste kunna skilja ljud från varandra, höra vad kollegor och patienter säger samt kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Syn, främst på nära håll, är av vikt vid t.ex. såromläggning och liknande. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 1 – 2, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Arbetsuppgifterna innehåller visst mått av finmotoriskt arbete. Då arbetet innehåller tunga lyft krävs en god kroppsbalans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet bedrivs nära patienterna vilket ställer krav på att kunna hantera mellanmänskliga relationer, ibland avseende patienter i kris. Ofta ligger dock det patientnära huvudansvaret på sjuksköterskorna på arbetsplatsen. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 3

Minne, inlärning och koncentration: 3
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen präglas till stor del av fysiskt arbete. Statisk styrka och fysisk uthållighet är väsentliga faktorer. En stor del av arbetsdagen används till att stå, gå, böja och vrida sig. Arbetsmomenten påminner i stor utsträckning om de som ingår i vardagliga aktiviteter – bäddning, matlagning etc. - men sker upprepat och under längre sammanhängande tid. Tempo, intensitet och innehåll varierar exempelvis mellan arbete i sjukhus, äldreboende, och hemtjänsten. Det finns dock arbeten inom yrkesgruppen som ställer lägre fysiska krav som exempelvis arbete på mottagningar, specialavdelningar eller vårdcentraler. Där assisterar man läkare och sjuksköterskor vid undersökningar och behandlingar. I arbetet ingår att ta prover av olika slag, plocka fram provsvar och journaler och förbereda patienterna för behandling. Man plockar också fram instrument inför undersökningar och ingrepp och rengör och desinficerar dem efteråt. Enligt arbetsmiljöverket har undersköterskor ofta små möjligheter att påverka sin arbetstakt. Kontakt med vätska förekommer rikligt i de flesta arbeten varför det kan vara direkt olämpligt som exempelvis handksem.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Arbetsuppgifterna kräver förmåga till kommunikation framförallt i patientmötet men även kollegor emellan. Det är också viktigt att kunna se på framför allt kort håll exempelvis vid sårvård, uppmätning av medicin och liknande medicinska arbetsuppgifter. Det finns arbetsuppgifter inom vissa av yrkesgruppens inriktningar som kräver förmåga att uppfatta olika signaler och information via instrument, skärmar och annan teknisk utrustning såväl med syn som med hörsel.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

Finmotorisk förmåga är av betydande vikt för att arbetsuppgifterna ska kunna utföras. En del arbetsuppgifter utförs med instrument och kräver god stabilitet i hand och arm samt förmåga att snabbt och med precision använda fingrar, händer och armar samtidigt. Det finns dock inriktningar inom yrkesgruppen som innebär en större tolerans mot besvär gällande finmotorisk förmåga, exempelvis arbete inom äldreboende och hemtjänst. Arbeten i hemtjänsten förutsätter dock ofta bilkörning och den förmåga till koordination av kroppsdelar som detta innebär.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 3

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration samt exekutiva funktioner

Inläring, minne och koncentration samt exekutiv förmåga behövs på en grundläggande nivå i yrket. Det finns arbeten som innehåller vissa koncentrationskrävande moment som exempelvis provtagning och medicingivning. Detta utgör dock normalt en mycket begränsad del och tid av arbetsdagen.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbete inom yrkesgruppen är i grunden socialt och bygger på förmåga att kunna kommunicera på ett adekvat sätt och på förmåga att hantera varierande krav i relation till andra människor. Undersköterskor jobbar ofta nära patienten. Därför måste man ha ett stort människointresse, tålamod och förmåga att förstå patienternas situation. Oavsett vilken av de aktuella miljöer - sjukhus, vårdcentraler, äldreboende, hemtjänst – som arbetet utförs i är omfattningen och intensiteten i relationer till andra människor stor. Inslag av hot- och våld kan förekomma i arbetet vilket man måste ha en beredskap för

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet innehåller till stor del krav på att kunna interagera med människor i beroendeställning och förhålla sig professionellt till dessa. Uppmärksamhet och förmåga till att aktivt utföra arbetsuppgifterna måste kunna upprätthållas över arbetsdagen mot bakgrund av arbetets natur och det ansvar för människor som i viss mån medföljer.

Referenser

www.onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,
Arbetsmiljöverket
Kommunals hemsida
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Universitets- och högskolelärare

Yrkesgruppen omfattar cirka 30 000 anställda. Universitets- och högskolelärare undervisar på högskolenivå, planerar kurser och fastställer kursinnehåll, ansvarar för utbildnings- och forskningsverksamhet. De handleder och examinerar studerande och forskare, leder forskargrupper och bedriver forskning. Exempel på yrken är professorer, forskarasistenter, doktorander, universitets- och högskolelektorer.

Kärnaktivitet: att med skärpa och närvaro, ta fram, sortera och analysera information i ett forskningssammanhang samt att förbereda och genomföra pedagogisk interaktion i gruppsituationer. Relaterade ICF-koder är d160, d240, d398 och d758. **Kritisk faktor:** förmåga att driva analytiskt krävande forskningsprocesser samt förmåga att relatera tydligt men lyhört i grupp, är avgörande krav. Ingen specifik **utveckling** kan pekats ut inom området. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av problem i inomhusmiljön.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är stor. Detta innebär inte att individer med stora fysiska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar ofta mellan undervisning och egen forskning över en arbetsdag. Arbetet är inte fysiskt belastande och det finns ofta möjlighet att byta arbetsställning. Det krävs grundläggande muskulär styrka och uthållighet för att genomföra administrativt arbete. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 3

Fysisk styrka och rörlighet: 3
Fysisk uthållighet: 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Arbetet bedrivs till stor del i undervisningssammanhang och det är av central betydelse att kunna skilja ljud från varandra, att höra vad elever och kollegor säger samt att kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 2, hörsel 1 – 2, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Universitets- och högskolelärare utför finmotoriskt arbete med fingrarna (t.ex. vid arbete med dator). Vissa arbetsuppgifter inbegriper grundläggande kroppsbalans, exempelvis vid föreläsningssituationer. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2 – 3

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet handlar till stor del om att kunna upprätthålla och fokusera uppmärksamhet och kognitiv närvaro över tid. Vidare ingår bl.a. att driva forsknings- och lärandeprocesser framåt, att kunna ta initiativ och föra ett logiskt och utvecklande resonemang i grupp samt kunna fungera och relatera tillsammans med andra. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inlärnin och koncentration: 1
Exekutiv funktion: 1
Affektiv funktion: 1 – 2
Psykisk uthållighet: 1 – 2

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 3**

Högskole- och universitetslärare arbetar dels med undervisning och dels med egen forskning. I arbetsuppgifterna ingår mycket datorarbete som innebär användande av arm och hand. Arbetet är dock till stor del varierande och tillåter byte av kroppställning närhelst under en arbetsdag varför yrkesverksamma inte tillhör någon högriskgrupp för att utveckla arbetssjukdomar till följd av bildskärmsarbete.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Stor del av arbetstiden är förlagd till undervisning i föreläsningssalar. Det är under dessa omständigheter viktigt att kunna tala klart och tydligt så att andra hör, samt kunna sortera ljud och höra vad andra säger. Att kunna se, främst på nära håll, är av betydelse för att kunna läsa dokument på papper och datorskärm.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2 – 3

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga att kunna arbeta med händer och fingrar. Lärare på högskole- universitetsnivå kan normalt utföra majoriteten av sina arbetsuppgifter enbart med den dominanta armen/handen. Mycket av arbetet utförs vid datorarbetsplats, där med fördel båda händerna används.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Att arbeta som högskole- universitetslärare ställer krav på förmåga att kunna tillämpa generella metoder och samtidigt förhålla sig till givna utgångspunkter och ramar t.ex. att utgå från gällande vetenskaplig metodik och utveckla nya forskningsinriktningar samt driva kunskapsläget framåt. En lärare måste vara uppmärksam och kunna behålla fokus över tid samt vara lyhörd för studenternas behov samt kunna handleda dessa. Att uttrycka sig i tal och skrift är av väsentlig betydelse då själva kärnan i undervisningen bygger på att studenterna förstår vad läraren menar och att forskningssamhället ställer stora krav på ett vetenskapligt förhållningssätt.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Det grundläggande pedagogiska uppdraget utgår från fastställda läroplaner men undervisningen läggs upp individuellt vilket ställer krav på eget ansvar för arbetssituationen. En lärare måste ständigt kunna ta initiativ och driva undervisningen och det rådande forskningsläget framåt samt kunna ta beslut som rör verksamheten.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet sker till stor del i form av socialt samspel och samarbete med studenter och kollegor och ställer högra krav på förmågan att skapa, hantera och upprätthålla mellanmänniska relationer över tid. Inom vissa läroinriktningar arbetar man i forskningsteam medan andra inriktningar helt är fokuserat på ensamarbete.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Då lärarens uppgift är att leda undervisningen är det av vikt att kunna upprätthålla koncentration och fokusera uppmärksamhet över lång sammanhängande tid. Forskare har dessutom stora krav på prestation vid utförandet av utredningar/publikationer och arbetet inbegriper ofta arbete utöver ordinarie arbetstid.

Referenser

www.onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,
Arbetsmiljöverket
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Verkställande direktörer m.fl.

Yrkesgruppen omfattar cirka 20 000 anställda. Högsta chefer i verksamhet med chefshierarki planerar, leder och samordnar verksamhet i företag och affärsverk med stöd från andra chefer, efter riktlinjer fastställda av en styrelse eller ledning. Man formulerar och beslutar om mål och policy, fattar beslut om arbetsorganisation och större investeringar och redovisar resultat till styrelsen eller ledningen. Man representerar företaget i dess förehavanden med andra företag, organisationer och myndigheter.

Kärnverksamhet: att med skärpa och ansvar, leda och fatta avgörande beslut i ett verksamhetsområde. Ofta i huvudsak genom interaktion med andra samt genom intern och extern/omvärldsorientering. Relaterade ICF-koder är d177, d220, d398 och d758.

Kritisk faktor: förmåga att under tidspress sortera och analysera skiftande krav och målbilder, är avgörande krav. Någon specifik **utveckling** kan inte pekats ut. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av hög arbetstakt.

Bedömd tolerans för fysiska funktioner är stor. Detta innebär inte att individer med stora fysiska besvär med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste dock göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar, sammanlagd förmågeprofil och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna varierar och är ofta inte fysiskt belastande. Arbetet utförs som regel sittande eller stående vid datorarbetsplats eller i mötessituationer med kund eller kollegor. Arbetet är överlag varierande och tillåter byte av kroppsställning över en arbetsdag. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 3

Fysisk styrka och rörlighet: 3
Fysisk uthållighet: 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att arbeta i en ledande position kräver goda förutsättningar för kommunikation. Det är således av central vikt att kunna skilja ljud från varandra, att höra vad medarbetare och andra aktörer säger samt att kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Främst närseende behövs (t.ex. läsa en text på en datorskärm, ett papper etc.). Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn 2, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Yrkesutövarna utför finmotoriskt arbete med fingrar (t.ex. arbete med dator samt penna). Vissa arbeten inom yrkesgruppen utför även arbetsmoment som inbegriper grundläggande kroppsbalans, exempelvis vid externa kundmöten. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 2 – 3

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2 – 3

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet innebär att leda organisationer/företag och arbeta mot en målbild, att kunna fatta beslut och se till att besluten genomförs. Att kommunicera med andra, både internt och externt, är av central betydelse liksom att kunna förmedla företagets, myndighetens eller organisationens verksamhet. Man ansvarar för att den övergripande verksamheten fungerar och samordnas vilket ställer krav på analytiskt tänkande och problemlösningsförmåga. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 0 – 1

Minne, inläring och koncentration: 0 – 1
Exekutiv funktion: 0 – 1
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 1

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 3

Arbetsuppgifterna utförs som regel sittande eller stående vid datorarbetsplats eller i möttesituationer med kund eller kollegor. Arbetet innehåller ofta tjänsteresor, vilket kan ställa vissa krav på fysisk uthållighet. Man har ofta möjlighet till stöd och avlastning för den administrativa delen av arbetet.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Som verkställande direktör bygger arbetet mycket på kommunikation med andra. Det är under dessa omständigheter viktigt att kunna tala klart och tydligt så att andra hör, samt kunna höra vad andra säger. Att kunna se, främst på nära håll, är av betydelse för att kunna läsa dokument på papper och datorskärm.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2 – 3

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga att kunna arbeta med händer och fingrar vid en datorskärm eller med penna ofta finns dock administrativt stöd att tillgå exempelvis i form av sekreterare, utredare som tar fram underlag för beslut och liknande. Arbetet kan i vissa fall utföras med enbart dominant hand och arm. Vissa inriktningar (t.ex. chefer inom byggbranschen) besöker ofta byggarbetsplatser och har behov av grundläggande kroppsbalans.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad psykiska funktioner 0 – 1

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetet handlar om att övergripande ansvara för företaget, myndigheten eller organisationen och ställer krav på förmågan att vara uppmärksam och kunna behålla fokus över tid samt vara lyhörd både internt och externt (t.ex. input från ledningsgrupp eller vara uppdaterad i sin omvärldsorientering). Att kunna uttrycka sig i tal och skrift är av väsentlig betydelse då en stor del av arbetet bygger på att kunder och kollegor förstår vad som förmedlas.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet som verkställande direktör innebär att man har en ledande roll i företaget, myndigheten eller organisationen. Man måste ha initiativförmåga, aktivt kunna driva frågor som ofta har en stor betydelse för företaget, myndigheten eller organisationen samt kunna fatta - ibland negativa - beslut som rör andra för att se till verksamhetens bästa. I rollen ingår även att, ofta självständigt, sätta upp och följa prioriteringar utifrån givna ramar, kunna identifiera och lösa problem samt snabbt kunna hantera uppkomna situationer genom att tillämpa analytiskt tänkande.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetet sker till stor del i form av socialt samspel och samarbete med ledningsgrupper både inom och utanför den egna organisationen och ställer höga krav på förmågan att skapa, hantera och upprätthålla mellanmänniska relationer över tid och att skapa förtroende. Chefskapet innebär ibland också att arbeta aktivt och drivande med konflikthantering mellan olika individer på arbetsplatsen och innebär att man måste ha tolerans gentemot andra åsikter och viljeytringar samt självkontroll och behärskning.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Då arbetsuppgifterna bygger på att leda och ansvara över, ibland en större verksamhet, är det av vikt att kunna upprätthålla koncentration och fokusera uppmärksamhet över en lång sammanhängande tid, inte sällan under stressiga förhållanden. Arbetet innebär ofta oregelbunden arbetstid samt övertid.

Referenser

www.onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöverket
www.scb.se

Datum
2013-11-08

Väktare och ordningsvakter

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 24 000 anställda. I arbetet ingår att patrullera och bevaka fastigheter och områden, kontrollera tillträde till olika inrättningar och övervakar ordning vid offentliga evenemang m.m. Man agerar vid larm och störningar, kontakter vid behov t.ex. polis eller brandkår. Man svarar för säkerhetskontroller vid flygplatser och i hamnar och transporterar kontanter och andra värdeföremål. Man skyddar vid behov enskilda personer

Kärnaktivitet: att med skärpa förebygga och förhindra brottslighet genom att ingripa i, eller bevaka händelser med en ofta oförutsägbar utveckling. Relaterade ICF-koder är: d240, d398, d410 och d758.

Kritisk faktor: förmåga att under psykisk pressade förhållanden kunna behålla emotionell stabilitet och därtill fatta rationella beslut.

Teknikutvecklingen inom säkerhetsområdet ökar efterfrågan från privata personer. Antalet hushåll som har hemlarm ökar kraftigt vilket innebär en i viss mån ny arbetsmiljö för yrkesgruppen. I huvudsak har utvecklingen ingen större påverkan på de funktionskrav som ställs men det kan betyda ett visst mått av ökad kundkontakt.

Arbetsjukdomar orsakas vanligast av repetitivt arbete.

Bedömd tolerans för samtliga förmågor ligger på en relativt jämn nivå. Detta innebär att individer med små eller måttliga nedsättningar i normala fall kan klara arbetet. Bedömningar måste dock göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsmiljön kan skifta från att vara ett i huvudsak stillasittande bevakande eller transporterande arbete till att vara ett fysiskt rörligt arbete i utomhusmiljö. Det finns ett stort krav på fysisk styrka och rörlighet vid akuta situationer. Man har ofta långa arbetspass och arbetar kvällar, nätter och helger. Det är vanligt att arbeta intensivt under en period för att sedan vara ledig en längre tid. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Fysisk styrka och rörlighet: 1 – 2
Fysisk uthållighet: 2

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Formella krav på syn, hörsel och tal finns. Det är av central betydelse att kunna skilja ljud från varandra, att höra vad andra säger samt att kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Yrket består av att observera och undersöka ett fysiskt område och både närseende samt distansseende är därför en förutsättning för att klara arbetet. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Syn 1, hörsel 1, tal 1

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Eftersom arbetsuppgifterna normalt sett är rörliga då man fysiskt kontrollerar lokaler och liknande under arbetspassen krävs framförallt god balans och kroppsordination. När man framför fordon är det viktigt att med högt tempo kunna samordna olika kropps rörelser, främst armar och ben. De flesta arbeten innehåller moment där det kan bli aktuellt att ingripa fysiskt mot andra personer. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1 – 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetsuppgifterna är normalt ansvarskrävande i hög utsträckning och kräver ofta att man under lång tid kan hålla fokus på exempelvis ett flertal bildskärmar. Även om arbetet oftast är ensamarbete krävs en hög grad av affektiv kontroll i potentiellt farliga situationer. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Inläring, minne och koncentration: 2
Exekutiv funktion: 2
Affektiv funktion: 1
Psykisk uthållighet: 1

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1 – 2

Arbetsmiljön kan skifta från att vara ett i huvudsak stillasittande bevakande eller transporterande arbete till att vara ett fysiskt rörligt arbete i utomhusmiljö. Arbetet kräver förmåga att kunna böja sig, vrida sig och/eller sträcka sig, men inte upprepat och/ eller snabbt.

Även om vissa arbetsmoment är fysiskt belastande så är momenten inte statiska och arbetet erbjuder möjlighet till varierande kroppsställningar. Möjlighet finns normalt till rast/paus under arbetsdagen. Många arbeten är så kallat ronderande vilket innebär att man rör sig ensam i stora lokaler och utför förbyggande arbete i form av kontroller. Det finns arbeten som man utför tillsammans med vakthund vilket kräver förmåga att hantera denna fysiskt vid exempelvis inbrott eller överraskande möten. Inom yrkesgruppen finns exempelvis stationära väktare som kontrollerar behörigheter, in- och utpassering och liknande. Arbetet innebär en övervakande del med liknande krav på fysisk förmåga som i övriga väktararbeten. Dock ligger inte tonvikten vid den typen av arbetsuppgifter för en stationär väktare.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1

Arbetsuppgifterna ställer framförallt höga krav på se på nära och långt håll då arbetet ofta går ut på att avsöka ett fysiskt område. Likaså ställs ofta höga krav på att kunna tala klart och tydligt och att väl kunna höra vad andra säger. I många arbeten krävs förmåga att kunna ge distinkta direktiv i potentiellt farliga situationer.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1 – 2

Förmåga att kunna använda olika kroppsdelar med precision, balans och koordination krävs, bl.a. då bilkörning ibland ingår i arbetsuppgifterna och vid situationer då man måste använda fysisk styrka och rörlighet för att exempelvis fysiskt avlägsna personer från en plats som exempelvis en butik eller restaurang. Viss finmotorisk förmåga krävs i en del yrken, exempelvis vid larminstallation, administrativa uppgifter och liknande.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Yrkesgruppen ställer krav på att fokusera uppmärksamhet över tid utifrån skiftande impulser. Exempelvis på det kan vara ett flertal bildskärmar eller ljud och synintryck i skiftande inom- och/eller utomhusmiljöer. Höga krav ställs på förmåga att kommunicera begripligt med andra. Det finns arbetsuppgifter där en del av arbetet går ut på att åtgärda olika former av larm vilket ställer krav på inlärningsförmåga i viss mån.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Förmåga att kunna fatta beslut i pressade situationer är viktigt samt att utifrån vissa givna ramar planera och genomföra ändamålsenliga aktiviteter under arbetspass som exempelvis kontrollera utrymmen med en viss regelbundenhet.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetets kärna utgörs ofta av kontakter med andra under ibland i utsatta situationer, vilket ställer höga krav på emotionell kontroll och empatisk förmåga. Att vara stationär väktare innebär ett större fokus på kundmöte och kontroll genom samtal med enskilda. I arbete som butikskontrollant eller ordningsvakt ingår också upprepade sociala kontakter och ett stort mått av förebyggande arbete i form av social interaktion.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetet handlar i hög utsträckning om att förebygga att skada uppstår varför det krävs att man kan upprätthålla fokus på denna uppgift under lång sammanhållen tid. Händelser som kräver hög prestation inträffar återkommande vilket kräver jämn koncentration under ett arbetspass. En ständig beredskap för stressande och potentiellt farliga situationer krävs i flertalet av yrkesgruppens arbeten.

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

www.scb.se

Arbetsmiljöverket

Datum
2013-11-08

Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom ekonomi, förvaltning och juridik

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 175 000 anställda. De yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar är revisorer, övriga företagsekonomer, redovisningsekonomer, marknadsanalytiker och marknadsförare, administratörer i intresseorganisationer, företags-, förvaltnings- och organisationsjurister, övriga jurister, personaltjänstemän och yrkesvägledare. Man arbetar med att utreda ärenden (inte individärenden) inom statlig, kommunal eller landstingskommunal förvaltning. Man planerar, utarbetar, och utvärderar rapporter, direktiv och förordningar samt ger råd och utövar tillsyn. Man tolkar lagar och avtal som företrädare för t.ex. myndigheter, kommuner och organisationer, bevakar ny lagstiftning och ser till att den lagstiftning som finns på området följs. Man planerar och organiserar rekrytering, utveckling, omplacering och avveckling av personal m.m.

Kärnaktivitet: att med skärpa och närvaro, ta fram, sortera och analysera information samt delge andra resultatet av sammanställningar och analyser. Relaterade ICF-koder är d220, d398 och d758.

Kritisk faktor: förmåga att, normalt på egen hand, driva analytiskt krävande processer i relation till en omgivning i förändring och ibland mot oklara övergripande slutmål eller målformuleringar.

Någon specifik **utveckling** inom yrkesgruppen kan inte pekas ut men det finns arbeten som i högre grad relaterar till en global marknad och till ett snabbt förändrat informationsflöde vilket generellt påverkar olika expertfunktioners interaktiva roll med omvärldsfaktorerna. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av för stor arbetsmängd eller problem i inomhusmiljön.

Bedömd tolerans för fysiska funktioner stor. Detta innebär inte att individer med stora fysiska besvär med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar, sammanlagd förmågeprofil och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Förmågor relaterade till fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst axlar, armar och händer. Det är dock inget fysiskt belastande arbete och det finns ofta möjlighet att ta paus/byta arbetsställning under en arbetsdag. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 3

Fysisk styrka och rörlighet: 3

Fysisk uthållighet: 3

Förmågor relaterade till syn, hörsel och tal

Att kunna se, främst på nära håll, är av stor betydelse då arbetsuppgifterna i huvudsak består av datorarbete. Vidare består flertalet arbeten av möten med beställare, klienter, informationsgivare, där fokus ligger på att kunna förmedla och ta emot information varför hörsel och talförmåga är av vikt. Det finns dock arbeten inom exempelvis förvaltningsområdet där detta inslag är mindre. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1 – 2

Syn, 2, hörsel, 1 – 2, tal, 1 – 2

Förmågor relaterade till balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Finmotoriskt arbete med fingrarna t.ex. arbete med dator samt penna samt arbetsmoment som inbegriper grundläggande kroppsbalans, exempelvis vid externa kundmöten ingår i arbetet.

Toleransnivå 2

Balans och koordination och finmotorisk kvalitet: 2

Förmågor relaterade till psykiska funktioner

Arbetet utförs normalt inom en strukturerad kontext med tydliga ansvarsområden. De krav som ställs gäller främst förmåga att kunna analysera, lösa problem av mer komplicerad art samt kunna fokusera på flera arbetsuppgifter och informationskällor samtidigt. De flesta arbeten ställer höga krav på att självständigt kunna driva processer framåt. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 0 – 2

Minne, inlärning och

koncentration: 0 – 1

Exekutiv funktion: 0 – 1

Affektiv funktion: 1 – 2

Psykisk uthållighet: 1 – 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 3

I normalfallet utförs arbetsuppgifterna sittandes och ståendes. De fysiska krav som ställs gäller främst viss grundläggande muskulär uthållighet som krävs vid skrivbordsarbete över tid. Möjlighet till frekventa pauser finns. Vissa individer inom yrkeskategorin kan utveckla besvär i nacke och axlar av så kallat repetitivt bildskärmsarbete men yrkeskategorin hör, enligt Arbetsmiljöverket, inte till någon högriskgrupp för att drabbas av arbetssjukdomar från nacke och axlar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Den absoluta majoriteten av arbetsuppgifterna datorarbete vilket kräver god syn på framförallt korta avstånd. Att kunna se, höra och förstå andras tal utan ansträngning är också viktigt mot bakgrund av att ett betydande inslag i arbetet består av möten och diskussioner med en eller flera deltagare. Det är i detta sammanhang även viktigt att kunna uttrycka sig klart och tydligt i tal. Det finns dock arbeten inom exempelvis förvaltningsområdet där detta inslag är mindre.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2

Datorarbete kräver viss finmotorisk förmåga, som att använda fingrar med precision och hastighet. För att det ska vara möjligt krävs stabilitet i hand och arm. Ofta behöver man använda båda armarna/händerna simultant. Arbetet innebär ibland att ta minnesanteckningar vid möten o.s.v. Grundläggande kroppsbalans behövs men har inte en avgörande betydelse för arbetet.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 0 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Då arbetsuppgifterna normalt utförs i samverkan med andra människor krävs förmåga att förstå, sortera och tolka muntlig och skriftlig kommunikation och information. Likaså ställs höga krav på förmågan att muntligt och skriftligt uttrycka resonemang, idéer och abstrakta tankar på ett ändamålsenligt sätt. I många arbeten ska man kunna kategorisera olika typer av information eller kunna lösa problem och situationer genom att tillämpa och ta fram olika riktlinjer och metoder.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Yrkesgruppen innefattar arbetsuppgifter som ofta karaktäriseras av tillvägagångsätt, förutsättningar och ramar som inte är givna utan skapas delvis av arbetstagaren. Detta ställer krav på förmåga till kreativt tänkande och förmåga att hitta lösningar och adekvata angreppssätt i situationer och arbetsuppgifter. Det krävs även förmåga att utvärdera och reflektera över effekter och konsekvenser av utförda handlingar. Arbetet kan inom vissa områden, exempelvis för analytiker och jurister, vara händelsestyrt i stor utsträckning vilket ställer krav på förmåga till situationsanpassning och flexibilitet. Arbetet är dock relativt strukturerat och i allt väsentligt är det samma typ av arbetsuppgifter som ska utföras återkommande. Arbetsuppgifterna kräver dock normalt stor initiativförmåga inom relativt tydliga befogenheter.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Då utförandet av arbetet till stor del är beroende av andra människor och institutioner krävs förmåga och energi att skapa och behålla relationer. Arbetet innebär till stor del att kommunicera med andra, både muntligt och skriftligt. Förmåga att förstå och tolka muntlig och skriftlig information och syftet och idén med budskapet är centrala delar. Arbetet sker normalt i kontorsmiljö med kontakt med andra människor vilket förutsätter förmåga att hantera mellanmänniska relationer. På en statlig eller regional nivå eller inom stora företagskoncerner kan utredningsuppdrag innehålla mer renodlade analytiska arbetsuppgifter med stora inslag av specialkunskaper och mindre inslag av direkt interaktion. Det kanske snarare handlar om att arbeta fram material enskilt och kunna presentera det i en för individen välkänd miljö. Exempel från det offentliga kan vara olika utredningssekreterare och kvalificerade handläggare som svarar på politiska uppdrag eller företagsjurister som arbetar fram avtalsunderlag till ledning och styrelse.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetsuppgifterna inom yrkesgruppen innebär normalt ett mycket stort ansvarstagande och krav på självständig prestation. Detta innebär att det krävs förmåga att hantera stress. Det är också vanligt förekommande att förutsättningar ändras under arbetets gång tämligen regelbundet med förändrad kravbild under processens gång. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att kunna koncentrera sig på en uppgift under lång tid som exempelvis vid möten men även att kunna skifta fokus mellan olika arbetsuppgifter eller informationskällor.

Datum
2013-11-08

Referenser

www.onetonline.org

Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen

SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering

Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,

Arbetsmiljöverket

www.scb.se

Datum
2013-11-08

Övriga byggnads- och anläggningsarbetare

Yrkesgruppen omfattar sammantaget cirka 50 000 anställda. Yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen är murare, plattsättare, betongarbetare samt grovarbetare inom bygg och anläggning. Man kan bland annat bygga, sköta underhåll, reparera och riva byggnadsstommar. Murning, armering och gjutning av betongkonstruktioner, montering av byggnadsställningar, rörläggning i marken till vatten- och avloppsledningar, asfaltsbeläggning, betong, eller plattsättning samt andra byggnads- och anläggningsarbeten är andra arbeten.

Kärnaktivitet: att på ett fysiskt rörligt sätt arbeta med styrka och kraft i skiftande arbetsmiljöer. Relaterade ICF-koder är d210, d430 och d445.

Kritisk faktor: att kunna upprätthålla fysisk förmåga i tungt belastande arbete över tid är avgörande krav. Någon specifik **utveckling** kan inte pekats ut inom yrkesgruppen. Det finns fortfarande ett flertal arbeten som i huvudsak består av hård fysisk ansträngning i svåra arbetsmiljöer med manuella verktyg till sin hjälp.

Arbetsjukdomar orsakas vanligast av repetitiva arbetsrörelser i form av vrid- och streckmoment samt skador i samband med lyft av vikter under 20 kilo.

Bedömd tolerans för minne, inläring, koncentration och affektiv funktion är måttlig till stor. Detta innebär inte att individer med stora nedsättningar i dessa avseenden med självklarhet kan antas klara arbetet.

Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Fysiska funktioner

Gemensamt för samtliga arbeten är att de i huvudsak är fysiskt belastande. De flesta arbeten innehåller en kombination både av fysisk uthållighet och av styrka som t.ex. rivningsarbeten där det fortfarande finns kvar tung arbetsmiljö med mycket manuell hantering. Det finns dock yrken som exempelvis plattsättare där tonvikten ligger på att klara av att vara fysiskt aktiv och rörlig över lång tid. Specifika aktiviteter (se generell text)

Syn, hörsel och tal

I de flesta arbeten krävs i stort sett opåverkad synförmåga. Arbetet bedrivs till stor del i bullrig miljö. Det är av stor betydelse att kunna skilja ljud från varandra, att höra vad andra säger samt att kunna tala så att andra hör och förstår vad som sägs. Specifika aktiviteter (se generell text)

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Det är vanligt förekommande med arbete i obekväma ställningar och i vissa fall som exempelvis för murare, grovarbetare inom bygg och anläggning och plattsättare på stegar, byggnadsställningar och/eller hög höjd vilket kräver god balans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Psykiska funktioner

Arbetet handlar till stor del om att kunna fokusera på att lösa enklare och konkreta problem som uppstår. I arbetet som exempelvis plattsättare är dock kraven på att kunna koncentrera sig betydligt mer avgörande för kvaliteten i utförandet. Uppmärksamhetsfunktionen är viktig ur ett säkerhetsperspektiv i många arbeten. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 1

Fysisk styrka och rörlighet: 1
Fysisk uthållighet: 1

Toleransnivå 1 – 2

Syn (1), hörsel (1 – 2), tal (1 – 2)

Toleransnivå 1

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 1

Toleransnivå 1 – 3

Minne, inläring och koncentration: 2 – 3
Kognitiv funktion: 2
Affektiv funktion: 2 – 3
Psykisk uthållighet: 1 – 2

Datum
2013-11-08**Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 1**

Arbete utförs i olika kroppsställningar vilket kräver styrka och rörlighet. Arbetstempot är ofta högt och god kondition krävs normalt. Förmåga att lyfta och bära tyngre föremål är av vikt främst under korta sekvenser och möjlighet till rast/paus vid behov brukar finnas. Arbete som exempelvis grovarbetare inom bygg och anläggning är dock betydligt mer långvarigt tungt belastande. Arbetsuppgifterna kräver förmåga att lyfta, bära, dra och knuffa tunga och otympliga föremål. Det krävs även stabilitet och styrka i bål då det även är vanligt med tung statisk belastning. Inom många arbeten finns ett krav på att klara fysisk belastning redan tidigt på morgonen. Det finns även arbeten med mindre krav på fysisk styrka som exempelvis plattsättare.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Inom yrkesgruppen finns det mer kommunikationskrävande arbeten som exempelvis arbeten med stor skaderisk och mindre kommunikationskrävande arbeten som exempelvis vvs-montörer och plattsättare med begränsade och enklare kundkontakter.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till balans, koordination och finmotorisk kvalitet 1

Arbete sker ofta på höga höjder vilket ställer stora krav på och innebär en risk för skada vid nedsatt balansförmåga. Fall från höjd är en stor risk i vissa yrken som exempelvis grovarbetare inom bygg- och anläggning. Arbetsuppgifter som exempelvis plattsättare ställer höga krav på fingerfärdighet och stadighet i hand och arm. Många yrken som kräver god förmåga att koordinera olika kroppsdelar med precision exempelvis när man bär tungt och otympligt material långa sträckor eller arbetar i svåra och otillgängliga miljöer och samtidigt måste använda grov muskelkraft.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till psykiska funktioner 1 – 3

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbete sker ofta på höga höjder vilket ställer stora krav på och innebär en risk för skada vid nedsatt koncentration. Fall från höjd är en stor risk i vissa yrken som exempelvis grovarbetare inom bygg- och anläggning. I de flesta arbeten finns en begränsad uppsättning metoder och arbetssätt som är lika över tid. De flesta arbeten innehåller frekventa möjligheter till pauser.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

De flesta arbeten kräver förmåga att förstå framförallt muntlig men även skriftlig information och direktiv. Utifrån given information krävs ofta en självständig förmåga att sätta igång arbetsmoment och utföra uppgifter av i huvudsak enklare komplexitetsgrad och inom tydliga ramar. Det finns dock ganska många arbeten som erbjuder kollegialt stöd och samarbete för att starta upp även enklare aktiviteter.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Arbetsuppgifterna utförs till ofta i arbetslag om två och två där man är beroende av andras insatser. Även mer självständiga arbeten finns dock inom yrkesgruppen. De flesta arbeten innehåller väldigt få kundkontakter men exempelvis återvinningsarbetare på återvinningsstationer behöver vanligen visa personer till och kunna ge enklare instruktioner. Det finns ett fåtal arbeten som innehåller mer säljande kundkontakter som exempelvis bildemonterare.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetsuppgifterna ställer ofta krav på en jämn koncentrationsförmåga när de utförs i potentiellt farliga miljöer. Eftersom de flesta arbeten innehåller tung fysisk belastning varav en del under lång och sammanhållen tid så kan fysisk trötthet även ha en inverkan på den psykiska uthålligheten i viss mån. Exempelvis grovarbetare inom bygg och anläggning kan ha faktorer som utomhusarbete i dåligt väder, smuts, damm och buller som också kan påverka negativt.

Referenser

Onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,
Arbetsmiljöverket

Datum
2013-11-08

Övriga kontorsassistenter och sekreterare

Yrkesgruppen omfattar cirka 170 000 anställda. De yrken som bedöms innefatta likvärdiga krav på medicinska förutsättningar och ingår i yrkesgruppen är ekonomiassistenter, löneassistenter, administrativa assistenter, redovisningsassistenter, bokföringskontorister. Man registrerar, sammanställer och bearbetar data om företags eller organisationers ekonomiska transaktioner och kontrollerar och upprättar underlag för exempelvis fakturor. Man sköter och bokför in- och utbetalningar, informerar om resultat samt sköter momshantering och sammanställer material inför skattedeklarationen. Man sköter löpande ärenden inom administration, kontrollerar, kompletterar, registrerar, besvarar förfrågningar m.m.

Kärnaktivitet: att med skärpa, ta emot, sortera och kategoriera information samt i många fall delge andra resultatet av denna sammanställning. Relaterade ICF-koder är d 220 och d398.

Kritisk faktor: förmåga att relatera tydligt men lyhört vid interaktion med andra, samt förmåga att över tid upprätthålla engagemanget för detta, är avgörande krav.

Utvecklingen inom området tyder på att det blir allt viktigare att vidareutbilda sig inom framförallt språk, data och ekonomi. Detta kommer att ställa krav på främst kognitiva förmågor. **Arbetsjukdomar** orsakas vanligast av repetitivt arbete.

Bedömd tolerans för fysiska förmågor är stor och tolerans avseende balans, koordination och finmotorisk kvalitet är måttlig till stor. Detta innebär inte per automatik att individer med stora fysiska och/eller finmotoriska nedsättningar med självklarhet kan antas klara arbetet. Bedömningar måste göras bl.a. utifrån individens specifika förutsättningar och de anpassningsmöjligheter som kan antas vara rimliga i ett normalt förekommande arbete.

Fysiska funktioner

Arbetsuppgifterna utförs i huvudsak sittandes eller ståendes och belastar främst axlar, armar och händer. Arbetet är i viss mån statistiskt med långvarigt datorarbete. Det är dock inget fysiskt belastande arbete och det finns ofta möjlighet att ta paus/byta arbetsställning under en arbetsdag. Specifika aktiviteter (se generell text)

Syn, hörsel och tal

Att kunna se, främst på nära håll, är av stor betydelse då arbetsuppgifterna till stor del består av datorarbete. Vidare består arbetet av kundmöten där fokus ligger på att kunna förmedla information till andra samt höra vad andra säger, varför hörsel och talförmåga är av vikt. Specifika aktiviteter (se generell text)

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet

Man utför visst finmotoriskt arbete med fingrar och (t.ex. vid arbete med dator eller penna). Då arbetet i huvudsak kan utföras sittande ställs endast grundläggande krav på kroppsbalans. Specifika aktiviteter (se generell text)

Psykiska funktioner

Logiskt och analytiskt tänkande samt numerisk förmåga krävs för att kunna förstå och sammanställa rapporter och bokföringar. Arbetet ställer även krav på att kunna tolka och dra slutsatser av både muntlig och skriftlig information samt på att kunna hantera mellanmännsliga relationer i samband med interna och externa kontakter. Specifika aktiviteter (se generell text)

Toleransnivå 3

Fysisk styrka och rörlighet: 3

Fysisk uthållighet: 3

Toleransnivå 1 – 2

Syn (1), hörsel (2), tal (1)

Toleransnivå 2 – 3

Balans, koordination och finmotorisk kvalitet: 2 – 3

Toleransnivå 1 – 2

Minne, inlärning och

koncentration: 1 – 2

Exekutiv funktion: 1 – 2

Affektiv funktion: 2

Psykisk uthållighet: 1 – 2

Datum
2013-11-08

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till fysiska funktioner 3

I normalfallet kan arbetet utföras både sittandes och ståendes och arbetsställningen kan ändras efter behov. En stor del av arbetsdagen innebär arbete vid dator och risk finns att utveckla arbetssjukdomar av det repetitiva arbetet men yrkesgruppen tillhör, enligt Arbetsmiljöverket, ingen högriskgrupp för att drabbas av problem i nacke och axlar.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad till syn, hörsel och tal 1 – 2

Inom yrkesgruppen finns det både arbeten som kräver god förmåga avseende tal och hörsel, exempelvis enmansföretag, som innehåller mer säljande arbetsuppgifter medan det inom större företag och organisationer finns arbeten som i första hand handlar om att bearbeta större mängder information och ta fram underlag. Den senare typen av arbete ställer främst krav på synförmågan.

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad balans, koordination och finmotorisk kvalitet 2 – 3

Arbetsuppgifterna kräver viss finmotorisk förmåga och stabilitet i arm/hand för att kunna arbeta med framförallt händer och fingrar (t.ex. med dator eller penna). Arbetet utförs som regel sittande varför endast grundläggande kroppsbalans krävs

Tolerans mot nedsatt förmåga relaterad psykiska funktioner 1 – 2

Beskrivningen avser i första hand inläring, minne och koncentration

Arbetet bygger på att samla ihop information och sammanställa detta för ledning eller annan uppdragsgivare. Man arbetar ofta med flera områden samtidigt och det är därför av vikt att kunna företa flera arbetsuppgifter utan att förlora fokus. Arbetet kräver numerisk och matematisk förmåga samt att kunna systematisera och kategorisera information, sammanställa denna och redovisa för uppdragsgivaren.

Beskrivningen avser i första hand exekutiva funktioner

Arbetet har givna utgångspunkter ofta i form av tillfälliga uppdragsbeskrivningar i kombination med löpande bokföringsarbete men kräver att man självständigt kan planera, prioritera och fatta beslut i sina ärenden. Arbetets varierande upplägg gör att det är av vikt att kunna hantera nya och varierande krav.

Beskrivningen avser i första hand affektiva funktioner

Omfattande delar av arbetet sker ofta i direkt kontakt med andra, såväl kunder som andra myndigheter och företag. Detta kräver förmåga att kunna lyssna, tolka och förstå muntlig och skriftlig information. Det är på motsvarande sätt väsentligt att kunna kommunicera muntlig och skriftlig information på ett ändamålsenligt sätt. Arbetet bygger på att kunna etablera och upprätthålla ändamålsenliga relationer med andra människor. En del arbeten kräver mindre direktkontakt med personer men kräver ändå att man i hög utsträckning kan relatera till, ta in och möta behov från den beställande parten.

Beskrivningen avser i första hand psykisk uthållighet

Arbetsuppgifterna kräver förmåga att kunna koncentrera sig på en uppgift under längre tid men även att kunna skifta fokus mellan olika arbetsuppgifter eller informationskällor. Ofta ska omfattande kvantitativt material gås igenom och sammanställas, vilket ställer krav på att kunna fokusera uppmärksamhet över tid.

Referenser

Onetonline.org
Yrkeskompassen, Arbetsförmedlingen
SSYK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering
Arbetsmiljöstatistisk rapport 2012:4,
Arbetsmiljöverket